

Sat Nabalu'n Damaga Ingkanglit San Mateo

*Sadat Ginnapuwan Jesu Kristu
(Lucas 3:23-28)*

¹ Satu dit matuntunan dat ginnapuwan Jesu Kristu un kaganakan didit Ali David un ganak didit Abraham.

² Sadit Abraham, aman dit Isaac. Sadit Isaac, aman dit Jacob un aman Juda kan sadadit sunud na.

³ Sadit Juda, aman dadit Fares kan Zara ot sadit Tamar dit ina da. Sadit Fares, aman dit Esron un aman Aram.

⁴ Sadit Aram, aman dit Aminadab. Sadit Aminadab, aman dit Naason un aman Salmon.

⁵ Sadit Salmon, aman dit Boaz un sadit Rahab dit ina na. Sadit Boaz, aman dit Obed ot sadit Ruth dit ina na. Sadit Obed, aman dit Jesse.

⁶ Sadit Jesse, aman dit Ali David.

Sadit David, aman dit Solomon un imputut na utdit siguda asawan dit Urias.*

⁷ Sadit Solomon, aman dit Roboam. Sadit Roboam, aman dit Abias un aman Asa.

⁸ Sadit Asa, aman dit Josafat. Sadit Josafat, aman dit Joram. Sadit Joram dit kapuunan Ozias.†

⁹ Sadit Ozias, aman dit Joatam. Sadit Joatam, aman dit Acaz un aman Hezekias.

¹⁰ Sadit Hezekias, aman dit Manases. Sadit Manases, aman dit Amon un aman Josias.

* **1:6** Ilan yu utdin 2 Samuel 11 † **1:8** Sadit Ozias umapu kan Joram. 1 Cronicas 3:11-12

¹¹ Sadit Josias, kapuunan dit Jeconias kan sada-dit susunud na. Siyatu dit timpu un namapilitan dat iBabilonia un nangal-an sidat iyIsrael un pinambalin da dida'n baba-unon.

¹² Utdit inggawan da ud Babilonia, naiyanak si Salatiel ot si Jeconias dit amana. Sadit Salatiel, apun didit Zorobabel.‡

¹³ Sadit Zorobabel, aman dit Abiud. Sadit Abiud, aman dit Eliakim un aman Azor.

¹⁴ Sadit Azor, aman dit Sadoc. Sadit Sadoc, aman dit Akim un aman Eliud.

¹⁵ Sadit Eliud, aman dit Eleazar. Sadit Eleazar, aman dit Matan un aman Jacob.

¹⁶ Ot sadit Jacob, aman ud Jose un asawan Maria un nangiyanak kan Jesus un mauguda Kristu.

¹⁷ Ot manipud kan Abraham inggana kan David awad da ud kagwampulu't opata lonap. Kagwampulu't opata lonap uman manipud kan David inggana't dit naidallayan da ud Babilonia ot kagwampulu't opata lonap payyan manipud sit naidallayan da ud Babilonia ingganaon sit naiyabengan Kristu.

Sat Naiyabengan Jesu Kristu (Lucas 2:1-7)

¹⁸ Kama't tu dit kaugudan dit naiyabengan Jesu Kristu. Si Maria un inana naipaad kan Jose, yoong utdit daan da payyan man-asawa natigammuwan Maria un nabugiyon maipagapu't dit pannakabalin Ispiritu Santu.

‡ **1:12** Sat Salatiel, apun didit Zorobabel. 1 Cronicas 17-19.

19 Ot gaputa nalintoga tagu si Jose un naipaadana, adina piyaona maibabbain si Maria ot pinanggop na un isina si nalimod.

20 Kama't di dit simsimmok na yoong nilumtaw ud anghel Apudyus kan siya si in-inop un kanana'n, "Jose un kaganakan Ali David, adika umogyata mangasawa kan Maria ta nabugi utdit pannakabalin Ispiritu Santu.

21 Mangiyanak si lalaki ot ngadanon yu kan Jesus ta taguwona dan tagu utdan basul da."

22 Nakwa'n losan datu dalapnu matungpal dit ugud Apudyus un paimbagana't dit propeta na utdit un kanana'n,

23 "Mabugi'd osa'n babai'n daan payyan di lalaki'n adulon ot mangiyanak si lalaki'n mangadanan si Immanuel, un piyaona'n ugudon, 'Awad si Apudyus kan ditaku.'"

24 Utdit lumikna si Jose, tinungpal na dit imbagan dit anghel Apudyus un koona, ot inasawa na si Maria.

25 Yoong adina yan inadul inggana't inyanak Maria dit bugi na un ningadan Jose kan Jesus.

2

Biniling dat Nalalainga Tagu Si Jesus

1 Utdit naiyabeng si Jesus ud Betlehem un osa'n ili'd Judea utdit timpu'n nan-alihan Herodes, inggaw da ud dummatong Jerusalem un nanligwat sin kapon lumtawan init un nalalainga tagu'n mangada-adal sidan bituwon.

2 Ot inimus da un, "Kawad dit naiyabenga Alin di Judio? Naila mi dit bituwon sin kapon lumtawan init un nanigammuwan mi

utdit naiyabengana ot inummoy kami't tu un mandaydayaw kan siya.”

³ Magngolan man Herodes di, amod dit danagna, kama pay sidat losana iJerusalem.

⁴ Pinandatdatong na dadit aap-apun di papadi kan mimistulun di lintog di Judio ot inimusana dida nu kawad dit maiyabengan dit Kristu.

⁵ Summungbat da un, “San Betlehem sidin probinsiya'd Judea ta siya'd ingkanglit dat propeta un,

⁶ ‘Sika un Betlehem un ili'd Juda, bokona sika'd kadobaan sidan madaydayawa ili'd Juda ta sika'd manligwatan dit mangiyapu kan mangayyuwan sidat taguka kaganakan Israel.’ ”*

⁷ Utdi, inlimod Ali Herodes un pinaayag dadit nalalainga tagu dalapnu ponkona kan dida dit kustu'n timpu'n nilumtawan dit bituwona inilada.

⁸ Matigammuwana man, pinadalanna dida'd Betlehem un kanana'n, “Umoy kayu ot ammaan yu un inapon nat abeng ta nu maodasan yu, ipatigammu yu kan sakon ta umoyak pay mandaydayaw kan siya.”

⁹⁻¹⁰ Utdi, kaysan da. Inggaw da man sit dalan, naila da umanon dit bituwona nilumtaw kan dida't dit ot amod dit talok da. Impuyut dit bituwon dida inggana't nan-illong sit batug dit boloya ininggawan dit abeng.

¹¹ Dumatong da man sit kawadan didi un boloy, nilumnok da ot inila da dit abeng kan si Maria un ina na. Nampalintumong da un nandayaw sit

* 2:6 Mikias 5:2

abeng ot inokal da dadit nangkangingina'n awit da un iligalu da kan siya un bulawan, insensu kan mira.

¹² Masuyop da man, binagaan Apudyus dida si in-inop ta adida ayonon si Herodes. Utdi, nangulin da utdit boboloy da un nangoy da si sabali un dalan.

Sat Nambakwitan da Jose, Maria kan Jesus Ud Egipto

¹³ Utdit kaysananon dadiya kakkaili, nampaila ud anghel Apudyus umanon si in-inop kan Jose un kanana'n, "Gumangun ka! Ibtik nu danat man-ina ud Egipto, ot inggaw kayu't di inggana't ibagaka mangulin kayu, ta panggop Herodes un painap nat abenga papatoy."

¹⁴ Gumangun si Jose ot inlakkat na dat man-ina'n kaysan Egipto si labi.

¹⁵ Ot iniinggaw da utdi inggana't natoy si Herodes. Nakwa tu dalapnu matungpal dit paimbagan Apudyus sidit propetana't dit un, "Inayagak dit abeng ku un manligwat Egipto."

Pinapatoy Herodes Dat Posik

¹⁶ Utdit matigammuwan Herodes un sinikapan dadit nalalainga tagu, amoamod dit sulag na. Ot imbilin na un mapatoy dat losana lalaki'n abeng sidin Betlehem kan losanon sidat nangkalliput na, manipud mantawon si duwa un mampadoba, maibasal sit timpu'n imbagan dadit nalalainga tagu un nangil-an da utdit bituwon.

¹⁷ Utdi, natungpal dit ingkanglit propeta Jeremias sidit un kanana'n,

18 “Magngol dit damit da utdin Rama ta amod dit man-iibil kan manlalamat da. Ib-ibbilan Raquel dat abeng na ta naamin da un napatoy ot adina’n talon maliwliwa.”

Sat Nangulinan da un Nanligwat Egipto

19 Utdit natoyon si Ali Herodes, nampaila uman ud anghel Apudyus kan Jose udsi in-inop na ud Egipto.

20 Kanan dit anghel un, “Gumangun ka ta iyulin nu danat man-ina ud Israel, ta natoyon dit mamiya’n mamatoy sinat abeng.”

21 Gummangun si Jose ot inlakkat na dat man-ina un kaysan Israel.

22 Yoong utdit magngolan Jose un naisukat si Arkelao kan ama na un Herodes un Ali’d Judea, ummogyata umoy inggaw sidi. Ot gaputa naba-gaan payyan si in-inop na, kaysan da utdin probinsiya’d Galilea.

23 Ot ummoy da utdin boboloy Nazaret. Utdi, natungpal dit imbagan Apudyus sidat propeta un kanana’n, “Ngadnon dat tagu’n iNazaret.”

3

*Sat Nantudtuduwan Juan un Mambubunyag
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)*

1 Utdiya timpu’n inggawan da Jesus Nazaret, dummatong si Juan un Mambubunyag si igaw ud Judea un maid tagtagguwan na ot nantudtudu un kanana’n,

2 “Mandadaoli kayu ot igongda yu dat basul yu ta dandaniyon dit timpu’n mangiyapuwan Apudyus.”

³ Si Juan dit ug-ugudon dit ingkanglit propeta Isaias un,
 “Awad tagu’t dit igawa maid tagtagguwan na un
 mampappakuya kanana’n, ‘Isagana yu dit
 dalan dit Apu. Manggodngon yu dit dalan un
 ayona.’ ”

⁴ Sat badut Juan, naganay si dutdut di kamelyu
 kan nambakakat si geddang ot dudun kan dilu dit
 ikatagu na.

⁵ Aduadu dat tagu’n ummoy nandongol kan siya
 un nanligwat Jerusalem, sin losana nilakub Judea
 kan losana nandodomanga boboloy sin wang-
 wang Jordan.

⁶ Impudnu da dat basul da asin Juan binunya-
 gan dida utdin wangwang Jordan.

⁷ Yoong mailan man Juan un adu’n Fariseo
 kan Saduceo un umoy kan siya mampabunyang,
 kanana kan dida un, “Dikayu’n ganak di ulog!*

Singngadan nat nangibaga kan dikayu un mam-
 pabunyang kayu dalap maligligan yu dit duma-
 tonga mandusaan Apudyus?

⁸ Masapula ipaila yu utdan angwat yu un tut-
 tuwa’n mandadaoliyan yu dat basul yu.

⁹ Adiyu kanana mailisi kayu utnat kanan yu un,
 ‘Ulay ta kaganakan dikami kan Abraham.’ Ta tut-
 tuwa tun ibagak kan dikayu un mabalin Apudyus
 mangwa’t kaganakan Abraham sidatu un batu.

¹⁰ Ot sat manusaan Apudyus kan dikayu
 maiyalig si wasay un maibibiyada maipokpok sit
 pong-ad dit kayu. Ot losana kayu’n adi mamunga’t
 napiya mapokpok asi maidawat sin apuy.

* **3:7** Piyaonan ugudon nasikap da un kamat dan ulog.

11 Bunyagok dikayu si danum un siya'd mangi-paila'n nandadaoliyan yu dat basul yu. Yoong sat maitagtagnob kan sakon, bunyagon dikayu si Ispiritu Santu kan apuy. Talona nangatu nu sakon ot adiyak pay maibilanga mamegkeng sit sandalyas† na.

12 Maiyalig si tagu'n nakaaggom si igau un mantopa't ilik. Aminona'n topaan asina iyalang dat nabgas ot aminona'n idawat dat nakupaw sit apuya adi makmaksop."

*Sat Nampabunyagan Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)*

13 Utdit mambunbunyagan Juan sin wangwang Jordan, dummatong pay si Jesus un nanligwat Galilea dalapnu mampabunyag kan siya.

14 Yoong piyaon Juan un lappodan ot kanana'n, "Apay umoy ka mampabunyag kan sakona lobbong na un sakon okyanot nat bunyagom?"

15 Yoong summungbat si Jesus un, "Kooma lawa uttun satun ta lobbong na un tungpalon ta dat losana ipakwan Apudyus." Ot ummampayun pay si Juan.

16 Magangput mana mabunyagan si Jesus, daga tummakdang. Utdi, nambukat din langit ot innila na si Ispiritu Santu un dummoba un kama't kalupati'n inumpa kan siya.

17 Utdiyon inggaw ginga'n nanligwat langit un kanana'n, "Siyatu'd pipiyaoka Anak ku un talona masmas-omak."

† 3:11 Talibasun di babbaunon dit mangussag onnu mamegkeng sit sandalyas dit apu na.

4

Sadit Nanugsugan Satanang Kan Jesus (Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

¹ Utdiyon impuyut Ispiritu Santu si Jesus sit igawa maid tagtagguwan dalapnu sugsgugan Satanang.

² Lumob-as man opata pulu'n algaw kan labi un adina'n talon nangan, nabitilon.

³ Utdi, inummoy si Satanang kan Jesus ot kanana'n, "Nu sika'd abeng Apudyus, bilinom tu un batu ta mambalin si tinapay."

⁴ Yoong summungbat si Jesus un, "Kanan dit ugud Apudyus un, 'Bokona lawa'n makan ud ikatagun di tagu nu adi masapul na pay dat losana ibagan Apudyus.' "

⁵ Utdiyon, impuyut uman Satanang si Jesus sin nasantuwana siyudad Jerusalem ot indallay na utdit tuktuk didit timplu.

⁶ Ot kanana kan siya un, "Nu abeng dika kan Apudyus lumayug ka, ta kanana't din ugud Apudyus un, 'Bilinon Apudyus dat aanghel na un mangayyuwan kan sika kan tapayaon dika dalapnu adina maisugpi danat ikim sidan batu.' "

⁷ Yoong summungbat si Jesus un, "Kanana payyan sin ugud Apudyus un, 'Adim padpadason si Apudyus un Apum.' "

⁸ Utdi, indallay Satanang si Jesus sidit nangatungatu'n bateled ot impaila na dat losana il-ili uttun lubung kan kinabaknang da.

⁹ Ot kanana un, "Itdok kan sika un losan datu nu mampalintumong ka un mandayaw kan sakon."

¹⁰ Yoong summungbat si Jesus un, "Manalan ka Satanang! Ta kanana pay sin ugud Apudyus un,

‘Dayawom si Apudyus un Apum ot siya ullawa’d manselbiyam.’ ”

¹¹ Utdi, kaysan si Satanas ot dummatong dat aanghel un ummoy nanulung kan Jesus.

*Inlugin Jesus un Nantudtudu Ud Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)*

¹² Utdit madamag Jesus un naibalud si Juan un Mambubunyag, nan-ulín sin probinsiya’d Galilea.

¹³ Yoong adina ininggaw sin boboloy da ud Nazaret, nu adi ummoy ininggaw Capernaum un osa’n boboloy sin igid din baybay Galilea un sakup dit pitan dadit Zabulon kan Neftali.

¹⁴ Nakwa tu dalapnu matungpal dit paingkanglit Apudyus kan propeta Isaias un,

¹⁵ “Sat pitan da Zabulon kan Neftali awad sin kapon baybay sidin domang din wangwang Jordan, inggana’t din sakup Galilea un igaw dat bokona Judio.

¹⁶ Sadat tagu un inggaw sit nakolop, naila da dit nakaskasdaawa silaw. Sadat inggaw sit nakolopa igaw ud katoy, sinilawan dit silaw dida.”

¹⁷ Manipud sit timpu’n dummakngana’d Galilea, inlugin Jesus nantudtudu un kanana’n, “Mandadaoli kayu ot igongda yu dat basul yu ta dandaniyon dit timpu’n mangiyapuwan Apudyus!”

*Inayagan Jesus Dat Ummuna’n Opata Disipulus
Na*

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

¹⁸ Mankikkikkiyang man si Jesus sin igid bananaw sidin Galilea, naila na dat mansunuda

Simon un mangadan Pedro kan Andres un madama'n manabtabukul.

¹⁹ Kanana kan dida un, "Maitung-ud kayu kan sakon ta mambalinok dikayu un mantatabukul si tagu."*

²⁰ Dagusa tinengyan da dit tabukul da ot naitung-ud da kan siya.

²¹ Intultuluy da un dit kummiyang ot naila na payyan dat mansunuda Santiago kan Juan kan sat ama da un si Zebedeo utdit bangka un man-amitong sidit tabukul da. Inayagana dat mansunud ot

²² tinengyan da un dagus dit bangka kan si ama da ot naitung-ud da kan siya.

Nantudtudu Kan Nampapiya Si Jesus Sidat Masakit

(Lucas 6:17-19)

²³ Dinakdak Jesus din probinsiya'd Galilea un ummoy nantudtudu't dat sinagoga da utdit Naba'u'n Damag maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus. Pinapiya na pay dat tagu't dat nadumaduma'n sakit da.

²⁴ Utdiyon, nandinadinamag dit maipanggop kan siya utdin losana boboloy sin sakupon Siria. Indatong da kan siya dat losana masakit kan dat awad si paspasibgon, sadat nadimunyuwan, nakoldas kan sadat adi makagidu. Ot pinapiyan Jesus dida'n losan.

²⁵ Utdiyon, aduadu dat tagu'n naitung-ud kan siya un nanligwat Galilea, Decapolis, Jerusalem,

* **4:19** Sat piyaona'n ugudon, ibaun Jesus dida un umoy mangi-walagawag sit Naba'u'n Damag dalapnu manuttuwa dat tagu kan Jesus.

Judea kan sadan boboloy sin kapon domang didin wangwang Jordan.

5

Sat Tutdudun Jesus Sit Bateled (Lucas 6:20-23)

¹ Ilan man Jesus dat adu-adu'n tagu un naitungtung-ud kan siya, nanagada't dit bateled. Nantupak ot ummadani dat disipulus na kan siya.

² Ot inlugi na un nanudtudu kan dida un kanana'n,

³ "Nagasat dan tagu'n mamigbig un naid ma-balin da nu maipanggop sidan naispirituwana banag, ta mangkuwa da din mangiyapuan Apudyus!

⁴ "Nagasat dan tagu'n mandomdom ta liwli-waon Apudyus dida!

⁵ "Nagasat dan tagu'n napakumbaba ta maitod kan dida tun pita!

⁶ "Nagasat dan tagu'n talona gutagutan da un tungpalon dat piyaon Apudyus ipakwa ta ponkona dida!

⁷ "Nagasat dan nakaasi ta kaasiyan Apudyus dida!

⁸ "Nagasat dan nadaalus si somsomok ta maila da si Apudyus!

⁹ "Nagasat dan tagu'n mangwa't mangkikinnapiyaan di tagu, ta ngadanon Apudyus dida un abeng na!

¹⁰ "Nagasat dan maidapdapes gapu't dit mangwaan da utdadit ipakwan Apudyus, ta mangkuwa da din mangiyapuan Apudyus!

11 “Nagasat kayu nu babbainan dikayu, idapdapes dikayu kan palpalawengon dikayu gapu kan sakon.

12 Talona manlagsak kayu ta amoamod dit gun-guna yu utdin langit. Siya pay kingwan dat tagu’n nampaligat sidat propetan Apudyus sidit un nauna nu dikayu.”

*Maiyalig Dat Disipulus Jesus Si Asin Kan Silaw
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35; Lucas 8:16)*

13 Intultuluy Jesus un nantudtudu’n kanana’n, “Dikayu’d kama’t asin dan losana tagu.* Yoong nu mangkubay nat asin, adinaon mabalina maiyulin dit apgad na. Naid selbi naon nu adi maidawat kad dabdabbokon di tagu’l lawa.

14 “Dikayu’d kama’t silaw dat tagu’t tun lubung. Somsomkon yu un adina mailingod nat ili un nabangun sinat tuktuk di bateled.

15 Padana pay un maid manongog si pingki asina tangngoban, nu adi igga na utdit kustu un iiggaan dalapnu masilawan dat losana inggaw sit boloy.

16 Padana pay kan dikayu, masapula napataka maila nat silaw yu dalapnu ilan dat tagu dan nabalun angwat yu kad, dayawon da si Ama yu ud langit.”

Tudtudu Maipanggop Sit Lintog Moses

17 Intuluy Jesus un kanana’n, “Adiyu kanana dummatongaka umoy manwaswas sit lintog

* **5:13** Sat asin pabaluwona dit tamtam dit makan, padana pay un sadat buyut Jesus pabaluwon da dat aangson dat udum maipagapu utdat tudtudu da kan mantatagu da.

Moses kan dat ingkanglit dat propetan Apudyus, nu adi umoyak tungpalon dat losana imbaga da.

18 Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, mangkigad tun langit kan pita yoong sadat lintog Apudyus adina mabalina makaanan, ulay sintoyoka lawa inggana't matungpal un losan.

19 Isunga sat tagu'n adi tumuttuwa ulay nu san kanan da un kalangpawana bilin Apudyus kan tudtuduwana dan udum dalapnu adida pay tuttuwaon, siya'd kadobaan sin mangiyapuwan Apudyus. Yoong sat tagu'n tumuttuwa't dan bilin Apudyus kan itudtudu na utdan udum dalapnu tuttuwaon da pay, siya'd nangatu't din mangiyapuwan Apudyus.

20 Ta ibagak kan dikayu un, adi kayu mabalina maidagamung sin mangiyapuwan Apudyus malaksig nu nalinlintog kayu nu sadan mimistulun di lintog kan sadan Fariseo.”

Tudtudu Maipanggop si Sulag

21 “Dingngol yu un inabus dit naibilin sidat tagu't dit aw-awe un kanana'n, 'Adi kayu kumatoy ta sanat kumatoy maidaum.'

22 Yoong satu tun ibagak kan dikayu, singngadan na mana sumulag si bulun na, maidaum; singngadan na man un mamabbain sit bulun na un kanana'n, 'Naid selselbim,' maidaum sit Sanhedrin ot singngadan na mana mangibaga un, 'Tung-ug ka,' dusaon Apudyus sin impiyelnu.

23 Siya'd gapuna un ulay nu awad kaon sin altar un umoy mandatun kan Apudyus nu magasmok nu un awad kingwam si linaweng dit bulun nu,

24 tengyam yan dit datun nu ta umoy ka yan mampakawan ta mangkapiya kayu asim umoy idatun dit datun nu kan Apudyus.

25 “Ot nu awad mangidalum kan sika, makaaliglu ka un dagus sit daan yu payyan dumakngan sit uukkuman. Ta nu adim koon di, ipaima dika’t din kuis ot san kuis paibalud dika’t dan pulis.

26 Ot ibagak un nu ibalud dika, adi kaon makalaksun inggana’t mabayadam dit multam.”

Tudtudu Maipanggop si Dagdagas

27 “Dingngol yu un inabus dit naibilin un, ‘Adi kayu makadagdagas.’

28 Yoong sinsatunon ibagak kan dikayu’n, ulay singngadan na un mangitukkol si babai ot dagusa maboknan dit gikna na un piyaona’n alan, nakabasulan sit somsomok na si dagdagas.

29 Siya’d gapuna un, nu sat diwanana ata yu ud maigapuwan di makabasulan yu, tuwilon yu ot idawat yu ta unnaya lawa’n awad kulang nat long-ag yu nu san mabubukkol kayu un maidawat sin impiyelnu.

30 Ot nu san diwanana ima yu ud maigapuwan di makabasulan yu, putdon yu ot idawat yu ta unnaya lawa’n ossaan nat taklay yu nu san mabubukkol nat long-ag yu un maidawat sin impiyelnu.”

Tudtudu Maipanggop Si Idang di Man-asawa (Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 “Naibilin pay sidit un: ‘Nu awad lalaki’n mangidang si asawa na, masapula itdana dit asawa na si kasulatan dit man-idangan da.’

³² Yoong sinsatun ibagak kan dikayu un, sanat lalaki'n umidang si asawa na un adi nakabasul si dagdagas, makabasul nu awad mangasawa't dit asawa na ta pinambalin na un nakadagdagas. Ot sat lalaki'n mangasawa't dit naidangana babai, makabasul payon si dagdagas."

Tudtudu Maipanggop Si Sapata
(Santiago 5:12)

³³ "Dingngol yu pay dit naibilin sidat ginna-puwan taku un, 'Masapula adiyu man-awidan dit insapata yu, nu adi masapula tungpalon yu dit isapata yu.'

³⁴ Yoong sinsatunon, ibagak kan dikayu un adi kayu'n talon mansapsapata. Adiyu isapata'd langit ta siya'd man-apuwan Apudyus.

³⁵ Padana paya adiyu isapata tun pita ta siya'd naipatayan dan ikina, kan padana pay Jerusalem ta siya'd ilin dit kangattuwana Ali.

³⁶ Adiyu pay isapata natulu yu ta adi kayu maka-pabalin si osa't napolkas onnu nangisita buuk.

³⁷ Kanan yu ulla un, 'On,' onnu 'Adi,' un adiyu dogaan si sapata, ta sat sapata un idoga yu, manligwat kan Satanas."

Tudtudu Maipanggop Si Balos
(Lucas 6:27-36)

³⁸ "Dingngol yu pay dit naibilin sidit un kanana'n, 'Sat mamulsok si padana un tagu, bulsokon da pay kan sat mangengaw si padana un tagu gengawan da pay.'

³⁹ Yoong sinsatunon ibagak kan dikayu un adi kayu gumalos sidan mangwa't laweng kan dikayu.

Nu awad manipak sinat madiwanana pasngit yu, isagad yu payyanot nat biik.

⁴⁰ Ot nu awad mangidalum kan dikayu ta alana nat badut yu, itdon yu payyanot nat kagoy yu.

⁴¹ Ot nu awad mangipapilit kan dikayu'n mangipaawit sinat awit na si singkilometro awiton yuwot si duwa'n kilometro.

⁴² Itdan yu dat mangkodaw kan dikayu, pagawatan yu dat manggawat kan dikayu.”

Tuududu Maipanggop Sit Mampipiya't Dan Kabusul

(Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Dingngol yu pay dit naibilin sidit un, ‘Piyaom dat gayyom nu yoong lawengom dat mangidapdapes kan sika.’

⁴⁴ Yoong sinsatunon ibagak kan dikayu'n, masapula piyaon yu dan kabusul yu kan iluwaluwan yu dan mangidapdapes kan dikayu

⁴⁵ dalapnu mailasin un tuttuwa'n anak dikayu kan Ama yu ud langit. Ta padana'n ipalubus na din inita manilaw sidat nadadag kan nabalun tagu. Padana'n mangitod si udan sidat mangwa't nabalun kan sidat mangwa't laweng.

⁴⁶ Ot nu sad piyaon yu ullawa dan mamiya kan dikayu, gun-gunaan dikayu kad kan Apudyus? Bokon kada siya pay kokkoon dan man-uulup si bugis?

⁴⁷ Ot nu sad kabagbaga yu ullawa dan bulun yu, singngadan nat naidum-an yu utdan uduma tagu? Bokon kada siya pay kokkoon dan bokona makatigammu kan Apudyus?

⁴⁸ Isunga masapula padaon yu si Ama yu ud langit un maid mangkulangana.”

6

Tu^tudu Maipang^gop Si Tumul^ungan Sidan Nakapus

¹ Kanan Jesus un, “Ilan yu ta adiyu gaga^laona ipappaila din mangwaan yu si naba^lu, ta nu siya’d koon yu naid gun-guna yu kan Ama yu ud langit.

² “Isunga nu awad itul^ung yu utdan nakapus, adiyu umoy ipalapalawag un kama’t din koon dan man-ag-agina tagu nu inggaw da utdin sinagoga kan kal^lsa dalapnu idayaw dat tagu dida. Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, inawat daon dit gun-guna da utdiya mangidayawan dat tagu kan dida.

³ Yoong nu awad itul^ung yu utdan kapus, adiyu un talon ipatpatigammu’t dan udum ulay nu san talona kagayyoman yu.

⁴ Ot si Apudyus un Ama yu un mangiila’t dan koon yu si nalingod, gun-gunaan dikayu.”

Tu^tudu Maipang^gop Si Luwa^lu (Lucas 11:1-13)

⁵ “Nu manluwa^lu kayu, adiyu padaon dan man-ag-agin. Pipiyaon da un sumikada manluwa^lu’t dan sinagoga kan sidan nan-ab-abtan di kal^lsa dalapnu ilan dat tagu dida. Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, inawat daon dit gun-guna da utdiya mangidayawan dat tagu kan dida.

⁶ Nu manluwa^lu kayu, mangkul^ung kayu’t din kuwaltu asi kayu manluwa^lu kan Apudyus un adi maila. Ot si Apudyus un Ama yu un mangiila’t dan koon yu si nalingod, gun-gunaan dikayu.

⁷ “Nu manluwa^lu kayu, adiyu anduwon nat naid si bogasa luwa^lu’n siya’d koko-on dan adi

makatigammu kan Apudyus. Ta kanan da nin nu donglon Apudyus dit luwalu da gaputa andu.

⁸ Adiyu padaon dida ta tigammunon Apudyus un Ama yu dan masapul yu utdin daan yu payyan mangkodawan.

⁹ Kama't tu nat manluluwalu yu:
'Ama mi un awad langit, iluwalu mi un madaydayaw nat ngadan nu.

¹⁰ Iluwalu mi un dumatongon nat man-apuwam situn pita kan matungpal nat piyaom situn pita un padana'd langit.

¹¹ Itdom dan kanon mi un inalgalaw.

¹² Pakawanom dan basul mi un padan dit makawanan mi utdan makabasul kan dikami.

¹³ Adim ipalubusa masugsugan kami, nu adi iya-dayu dikami utdin nadadag.*

¹⁴ "Nu pakawanon yu dat makabasul kan dikayu, pakawanon dikayu pay kan Ama yu ud langit.

¹⁵ Yoong nu adiyu pakawanon dida, padana paya adi dikayu pakawanon kan Ama yu ud langit sidat basbasul yu."

Tutudu Maipanggop si Manlanganana Manggan Gapu't Manluwaluwan

¹⁶ "Nu manlangan kayu'n mangan sin manluwaluwan yu, adi kayu manduduuya padan dan man-agagin. Ta manduduuyon da din ila da dalapnu mailan kad dat tagu un nanlangan da un mangana manluwalu, idayaw da dida. Tuttuwa

* **6:13** San osan kaipooyan din nadadag, si Satanas. Sadan uduma manusrito idoga da tu un bersikulu: Ta sika'd mangiyapu, mannakabalin kan madaydayaw si inggaingga. Amen.

tun ibagak kan dikayu un, inawat daon dit gun-guna da utdiya mangidayawan dat tagu kan dida.

¹⁷ Siya'd gapuna'n nu manlangan kayu'n man-gan, mandal-up kan manlaggud kayu,

¹⁸ dalapnu maid makatigammu nu adi abusa lawa si Ama yu un adi maila. Ot si Ama yu un mangiila't din koon yu si nalingod, gun-gunaan dikayu."

*Sat Kaluub Sin Langit
(Lucas 12:33-34)*

¹⁹ "Bokona uttun pita'd mantalponan yu utdan talipon yu, ta kaynga'l lawa'n aminon di angngat ya lati kan awad pay lumnoka mangakaw.

²⁰ Italpon yuwot sin langit ta maida talon angngat onnu lati't di si mangamin kan maid makalnok si mangakaw.

²¹ Ta sat kawadan dit talipon yu, siya pay ud talona sosomkon yu."

*Tudtudu Maipanggop Sit Silaw di Long-ag
(Lucas 11:34-36)*

²² "Satun ata siya'd pannakasilaw ditun long-ag. Isunga nu napadda tun ata, napadda tun losana long-ag.

²³ Yoong nu nadalam nat atam, nakolop pay nat losana long-ag nu. Ot nu pangot dit awad kan sika imbisa silaw, talona napangot nat mataguwam!"

*Tudtudu Maipanggop Kan Apudyus Kan Sadat Sanikuwa
(Lucas 16:13)*

²⁴ "Maid baba-unon si mandisanona'n mansel-biyan dan duwa'n apu. Ta lawengona dit osa ot piyaona dit osa, onnu ipasnok na un manselbi't dit

osa ot dulaona dit osa. Ot padana pay kan dikayu un adiyu mabalina mandisanon din manselbi kan Apudyus kan gumamgama gumaknang.”

Tududu Maipanggop Sidan Mandanagan Kan Mabulungan Taku
(Lucas 12:22-31)

²⁵ “Isunga ibagak kan dikayu un bokona sadan makan, mainum kan badut dan mandanagan yu. Bokon kada napotpotog nat mataguwan yu nu san makan kan napotpotog nat long-ag yu nu san badut?

²⁶ Ilan yu dan sissiwit, adida mammula onnu man-ani, adida man-iyalang yoong itdan Ama yu ud langit dida’t kanon da. Bokon kada napotpotog kayu nu sadan sissiwit?

²⁷ Singngadan na kan dikayu ud makaisulut si sinsikuwan sit mataguwana udsi mandandanagana?

²⁸ “Apay ikadanag yu ud mambadut yu? Som-somkon yu din mandadakol dan simalona sab-sabung. Adida mangkokwa onnu mangganay.

²⁹ Yoong ibagak kan dikayu un amo napippiya din ila da nu sadat nangkababanola badut Ali Solomon.

³⁰ Ot nu kama’t di un papiyaon Apudyus dan simalona sabung un matagu’t tun algaw yoong mabigat kad masgob da, bokon kada amo som-kona nat mambadut yu? Nakapsuta talon nat pammati yu!

³¹ Adi kayu mandandanaga kanan yu un, ‘Mangal-an mi kad nin si kanon mi, inumon mi kan da badut mi?’

³² Siya datu dan talona sosomkon dan adi makatigammu kan Apudyus. Tigammun Ama yu ud langit un kasapulan yu datu.

³³ Iyun-una yuwota somsomkon nat mangiypuwan Apudyus kan dikayu kan san mantungpalan yu utdan piyaona ot itdona pay dan losana kasapulan yu.

³⁴ Adiyu ikadanag dan masapul yu nu bigat ta palungay pay lawan nu timpu na. Loog naon datu'n palikut situn satuna al-algaw."

7

Tudtudu Maipanggop Sit Mangukuman Sidan Udum (Lucas 6:37-42)

¹ "Adiyu ukumon dan uduma tagu dalapnu adin pay Apudyus dikayu ukumon.

² Ta nu kamaan nat man-uukum yu utdan udum, siya pay man-uukum Apudyus kan dikayu. Nu kamaan nat man-iila yu utdan udum, siya pay dit man-iilan Apudyus kan dikayu.

³ Apay un sad ilam nat bangbang-ita bulaw ud bulun nu un bokona sat kama't batanga bulaw nu?

⁴ Inona'n kanam sit bulun nu un, 'Kaanok nat bulaw nu,' nu adim yan kaanon nat kama't batanga bulaw nu?

⁵ Man-ag-agin ka! Kaanom yana umuna nat kama't batanga bulaw nu dalapnu kumadda nat man-iilam un mangaan sit bulaw bulun nu.

⁶ "Adiyu itdon sidan asu dan singngadan na mana nasantuwan ta dukusan kan kotban dikayu.

Adiyu pay igga dan perlas sin sinagung di bolok ta dabdabbokon da ullawa.”*

Tudtudu Maipanggop Sit Mangkodawan Taku kan Apudyus

(Lucas 11:9-13)

⁷ “Nu awad masapul yu adi kayu lumipsuta mangkodaw kan Apudyus ot itdana dikayu. Adi kayu lumipsuta man-inap ot tulungan dikayu kan siya’n mangdas. Adi kayu lumipsuta mangkogkog sit sawang na ot ibukatan dikayu kan siya.

⁸ Ta losana mangkodaw kan Apudyus maitdan, losana man-inap makaodas kan losana mangkogkog sidit sawang na maibukatan.

⁹ Singngadan na kan dikayu’n ama ud mangitod si batu utdit anak na nu mangkodaw si tinapay?

¹⁰ Onnu itdana’t ulog nu mangkodaw si ikan? Maid.

¹¹ Ot nu dikayu un nadadag tigammu yu un mangitod si napiya utdan anak yu, amodot kan Ama yu ud langita mangtod sidan napiya utdan mangkodaw kan siya.

¹² “Koon yu utdan pada yu un tagu din piyaon yu un koon da pay kan dikayu, ta siya’d kustu un kaipooyan dit lintoga ingkanglit Moses kan sadat insulun dat propeta.”

Sat Nasupita Sooban

(Lucas 13:24)

¹³ “Mangoy kayu’t din nasupita sooban, ta sat nanawaga sooban kan nalasu un dalan manalan

* **7:6** Sadan asu kan bolok dida’d kaiyaligan dan tagu’n nadadag un adida mangmangwaan din Ugud Apudyus.

sin mannanayuna mapaligatan ot adu dan man-goy.

¹⁴ Yoong nasupit din sooban kan nasigab din dalana manalan sin mataguwan si inggaingga isunga akit dan tagu'n makaodas."

Sat Kayu Kan Sat Bungana
(Lucas 6:43-45)

¹⁵ "Alimbanan yu dat man-ag-agin propeta. Ta umoy da kan dikayu un naamma dit ila da un kama dat kannelu, yoong sat katuttuwaana kama da utdan naenget un tanana asu.

¹⁶ Maimatunan yu dida utdan angwat da. Padan di kayu un maimatunan ta utdit bunga na. Naid iwoy si mamunga't ubas onnu pingita mamunga't igus.

¹⁷ Sat napiya un kayu, napiya dit bunga na yoong sat lawenga kayu, laweng pay dit bunga na.

¹⁸ Adina mabalina sanat napiya'n kayu laweng nat bunga na onnu sanat lawenga kayu napiya nat bunga na.

¹⁹ Losana kayu un adi mamunga't napiya, maipokpok asi maidawat sin apuy.

²⁰ Isunga maimatunan yu dat man-ag-agin propeta utdit angwat da."

Sadat Adin Jesus Tigtigammu
(Lucas 13:25-27)

²¹ "Bokona losana mangibaga kan sakon si, 'Apu, Apu' makaInok sin langita mangiyapuwan Apudyus, nu adi abusa lawa dan mangwa't dan piyaon Ama'd langita ipakwa.

²² Nu dumtong dit al-algawa mangukuman Apudyus sidat tagu, adu'n mangibaga kan

sakon un kanan da un, ‘Apu, Apu, imbaga mi dat paimbagam kan dikami. Inusal mi pay nat ngadan nu un nangaddag sidat dimunyu kan nangkokwa kami pay si adu’n nakaskasdaawa makwa.’

²³ Yoong ibagak kan dida’n, ‘Naid tigtigammuk kan dikayu. Umadayu kayu, dikayu’n losana kumokokwa’t nadadag.’ ”

Sat Natuudan Dat Duwa Un Boloy
(Lucas 6:46-49)

²⁴ “Isunga sat tagu’n mangngol kan manungpal sidatu’n ibagbak, maipada’t dit nasiliba tagu’n namoloy sit lap-at di batu.

²⁵ Umudan man si nabilog, nanlayus kan dinupak pay dit nabiloga bayogbog dit boloy, yoong adina natukas ta natutuud sit lap-at dit batu.

²⁶ Yoong sat tagu’n mangngol sidatu’n ibagbak yoong adina tungpalon, maipada’t dit tunguga tagu’n namoloy sit kalaglaganan.

²⁷ Umudan man si nabilog, nanlayus kan dinupak pay dit nabiloga bayogbog dit boloy ot natukas kan nagnagsay!”

²⁸ Gangputon man Jesus ibaga dadi, nasdaaw dat adu’n tagu utdit nantutudtudu na,

²⁹ ta bokona kama’t dit mantutudtudun dat mimistulun di lintog. Ta maila’n awad tulay na.

8

Pinapiyan Jesus dit Nakutol
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

¹ Gumusad man si Jesus sidit bateled, adu’n tagu’n naitung-ud kan siya.

² Ot inggaw nakutol un ummoy nampalintu-mong sit atubang na un kanana'n, "Apu, tigam-muka kaboolama papiyaon sakon nu piyaom."

³ Inagpadan Jesus un kanana'n, "On, piyaok. Kumiya ka!" Ot dagusa nakaan dit kutol na.

⁴ Utdi, binilin Jesus un kanana'n, "Ilam ta adim ibagbaga't udum, nu adi mandadawwos ka kan padi ta umoy ka ipaila un kummiya kaon, asika umoy mandatun kan Apudyus un kama't dit im-bilin Moses sidit si manigammuwan di losana tagu un kummiya ka."

*Pinapiyan Jesus dit Baba-unon di Kapitan
(Lucas 7:1-10)*

⁵ Dumatong man si Jesus ud Capernaum, ummabat dit bokona Judio un kapitan di suldadu un nampakpakaasi'n,

⁶ "Apu, awad dit baba-unoka masakit sin boloy. Talona kawas ot adina makagidu."

⁷ "On, umoy ku papiyaon," kanan Jesus.

⁸ Yoong summungbat dit kapitan un kanana'n, "Apu, adika ullawaon umoy sin boloy ta bokona nadayawaka tagu'n umoy ka dakngon. Ibagama lawa'n kumiya din baba-unok ot kumiya.

⁹ Ta taguwak paya awad mangiyapu kan sakon un nangatngatu'n opisyal kan awad da pay suldaduka iyapuwak. Nu ibagak sit osa un, 'Ikan,' manalan kan nu ibagak sit osa un, 'Awenut tu,' dumatong. Ot nu ibagak sit baba-unoka, 'Koom tu,' koona."

¹⁰ Nasdaaw si Jesus sit donglona di ot kin-nanana't dat tagu'n maitungtung-ud kan siya un, "Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un pulus pay nu

awad innilak si osa't iyIsrael un manuttuwa si kama't tuwa kapitan.

¹¹ Somsomkon yu tu un ibagak. Adu'n tu dan bokona Judio un manligwat si nadumad-uma'n ili, manipud sin kapon lumtawan init inggana't din kapon maipsukana un maidagabung sin mangiyapuan Apudyus sidin langit kan makaubunga mangan kan da Abraham, Isaac kan Jacob un ap-apu taku'n Judio.

¹² Ot adu dan Judio un naituding un maidagabung sin mangiyapuan Apudyus yoong maidawat da utdin nakolopa igaw ot mampaibil kan mampangilot da utdi."

¹³ Utdi, imbagan Jesus sit kapitan un, "Manalan kan, matungpal nat kodkodawom un kama't dit tuttuwaoma makwa."

Ot dagusa gummilog dit baba-unon didit kapitan.

*Pinabilog Jesus Dat Adu'n Masakit
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)*

¹⁴ Ummoy si Jesus sit boloy da Pedro ot dintong na dit katugangan Pedro un babai'n uumbog ta mampudputut.

¹⁵ Inagpadan Jesus dit ima na ot dagusa naid dit putut na. Gummangun ot ummoy nangisagana't kinan Jesus.

¹⁶ Masdom man, nan-idatong dat tagu si adu'n sinakayan di dimunyu. Ot inaddag Jesus dat dimunyu'n losan un binagaana'l lawa dida kan pinabilog na pay dat masakit.

¹⁷ Siya'd kingwana dalapnu matungpal dit ingkanglit propeta Isaias un, "Kinaan na un losan

dadit dupektun di long-ag taku kan sinagapal na dat sigabon taku.”*

*Sadat Mamiya'n Umunud Kan Jesus
(Lucas 9:57-62)*

¹⁸ Utdit mailan Jesus dat adu'n tagu't dit nangkalliput na, imbagana't dat disipulus na un, “Mandolmang taku.”

¹⁹ Utdi, ummadani kan siya dit osa un mistulun di lintog un kanana'n, “Mistulu, umoyak kan sika si kigada ayam.”

²⁰ Summungbat si Jesus un, “Unnay pay dan buwot ta awad lungug si inggawan da kan dan sissiwit ta awad lubu da yoong sakona Inyanak di Tagu, naid boloy ku ut man-illongak.”

²¹ Inggaw pay osa't dat disipulus na ud kanana'n, “Apu, oni ta umoy ku yan ilbon si amak.”

²² Insungbat Jesus un, “Maitung-ud kaot kan sakon. Bay-ama sadat adi manuttuwa kan sakon ud mangilbon sida't minatoy da.”†

*Pinaginok Jesus Dit Bayogbog Kan Paluung
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)*

²³ Manlugan man si Jesus sit bangka naitung-ud pay dat disipulus na.

²⁴ Inggaw da man sit gawan dit danum, kaklata lawa un gummali't nabilog ot malukulukut dit paluunga maisaysay-u utdit bangka ot dandaniyon mapnu't danum. Yoong si Jesus nasuyop.

* **8:17** Isaias 53:4 † **8:22** Sat naikanglit sin Griego, ‘bay-ama sadat natoy dat mangilbon sidat minatoy da.’ Ta sadan adi manuttuwa maibilang da un natoy sin man-iilan Apudyus.

25 Ot ummoy dat disipulus na pinukaw un kanan dan, “Apu taguwon dikami! Ta malmos takuwon!”

26 Summungbat si Jesus un, “Apay kumimut kayu? Kaakit nat pammati yun!”

Utdi, gummangun si Jesus ot ginimauwana dit bayogbog kan paluung ot gumminok da.

27 Nasnasdaaw da un losan dat disipulus na ot kanan dan, “Ngad kadnin dituwa tagu’n ulay danat bayogbog kan paluung, tuttuwaon da tun ibaga na?”

Pinapiyan Jesus Dat Duwa’n Lalaki Un Sinakayan Di Dimunyu

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Dumangpot man da Jesus sit domang sin lakub din ili’d Gadara, ummabat dat duwa’n lalaki’n sinakayan di dimunyu’n nanligwat sidit kaloblobnan. Nangkabibilog da kan gakkimut da, siya’d gapuna’n maid makatuloda mangoy sit iig-gawan da.

29 Ilan da man si Jesus kaklata lawa’n gapap-pakuyan da un, “Sika un Anak Apudyus apay lingalingom dikami? Umoy ka kad situ ta umoy dikami dusaon sinat bokon payyana timpu na?”

30 Inggaw da ud sin-amalana bolok un manub-subuk sit ad-adayu’t akit.

31 Nampakpakaasi dat dimunyu kan Jesus un kanan dan, “Nu addagon dikami, manalnon dikami’t dan bolok sidi.”

32 “Ikayu!” kanan Jesus. Ot tinengyan da dat duwa’n tagu ot ummoy da nilumnok sidadit bolok. Utdiyon, nanggugunod dat sin-amalana

boloka kaysan sit gassud ot naotdag da utdit bananaw ot losan da un nalmos.

³³ Sadat sin-ayyuwan sidat bolok, nampatodtod-dak da un ummoy nangipadamag sidat tagu't dit boboloy sidit napasamak, talon sidit napasamak sidat duwa'n sinakayan dat dimunyu.

³⁴ Utdi ummoy dat losana umili inila si Jesus. Ilan da man, nampakpakaasi da un taynan Jesus dit boboloy da.

9

Pinapiyan Jesus dit Adi Makagidu'n Tagu (Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

¹ Nanlугan uman da Jesus sit bangka ot nandolmang da un nangulin sit ili'n iinggawana.

² Utdiya ininggawana't di, inggaw da ud tagu'n nangidatong si adi makagidu'n tagu'n uumbog sit katli na. Utdit mailan Jesus un talona manuttuwa da kan siya, kanana't dit adi makagidu un, "Anak, pabilogom nat somsomok nu, ta napakawanon dat basul nu."

³ Ininggaw da ud mimistulun di lintoga nadaan sidi ot magngol da man dit imbagan Jesus kankanan da utdit somsomok da un, "Mambagbaga't maisuganggang kan Apudyus tuwa tagu."

⁴ Yoong tigammun Jesus dit somsomok da ot kinanana'n, "Apay mansomsomok kayu't laweng?"

⁵ Ngadan nat nalaslasu un maibaga? Sadin 'Napakawanon nat basul nu,' onnu san 'Gumangun ka ta kumiyang ka?'

⁶ Yoong pabilgok tu un adi makagidu dalapnu manigammuwan yu un sakona Inyanak di Tagu,

awad kalintogak situn pita un mamakawan si basul.” Utdi, imbagana’t dit tagu’n adi makagidu un, “Ibagak kan sika, gumangun ka, alam nat obog nu ta manalan ka.”

⁷ Gumangun dit tagu ot kaysan sit boloy da.

⁸ Mailan man dat tagu, ummogyat da ot nanday-dayaw da kan Apudyus ta intod na dit kalintogan un kama’t di si tagu.

Inayagan Jesus Si Mateo

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹ Tinengyan Jesus di un igaw ot utdit manaddad-dalanana, naila na dit osa’n lalaki un mangngadan kan Mateo un man-uulup si bugisa mantutupak sit pisina na. Kinnanang Jesus kan siya un, “Maitung-ud ka kan sakon.”

Lummigwat si Mateo ot naitung-ud kan Jesus.

¹⁰ Utdit inummoy da Jesus kan dat disipulus na utdit boloy da Mateo nakakan, adu dat man-uulup si bugis kan udum paya ibilang dat Judio un gumabasul dat inummoy. Ot nakaubung da kan da Jesus un dit nangan.

¹¹ Utdit mailan dat Fariseo, kinnanang da utdadit disipulus Jesus un, “Apay makakan din mistulu yu utdan man-uulup si bugis kan gumabasul?”

¹² Yoong magngol man Jesus dit imus da, siya’d summungbata kanana’n, “Sadan awad si sakit ud makasapul si man-aagas bokona sadan naid si sakit.

¹³ Anagon yu ud nu sin dit piyaona’n ugudon dit ugud Apudyus un kanana’n, ‘San mangaasiyan yu utdan udum din piyaok, bokona san datun yu.’ Dummatongak dalapnu ayagak dan gumabasul

un masapula mandadaoli utdat basu_l da bokona sadan mangipagalupa nalintog da.”

*Imus Maipanggop si Manlanganan Un Mangan
(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)*

¹⁴ Namingsan, inggaw da ud dummatong un disipulus Juan un Mambunbunyag kan Jesus ot inimus da un, “Apay manlangan kami’n mangan sidadin Fariseo, yoong adida manlangana mangan danat disipulus nu?”

¹⁵ Summungbat si Jesus un, “Mabalin kad un mandomdom dadin sangaili’t din boda nu inggaw payyan kan dida dit lalaki’n namboda? Bokon! Yoong nu dumtong dit timpu’n maalaon dit lalaki’n namboda, siyadiyon ud timpu’n manlanganan da un mangan un mangipaila’t dit domdom da.”

¹⁶ Intuluy Jesus un kanana’n “Maid mangitakup si bagu’n luput sinat dadaana badut ta nu masak-sakan, mangkulisonson dit bagu’n luput ot amamdona’n pissayon dit dadaana badut.

¹⁷ Padana pay un naid mangibilung si bagu’n basi utnat dadaana geddanga bibillungan un adinaon mannatnat. Ta nu sumubuy, bulugona dit bibillungan ot kaynga ullawa’n maibukallay dit basi kan mayam-an pay dit bibillungan. Masapula sat bagu’n basi maibilung si bagu’n geddanga bibillungan dalapnu maid mayam-an.”

*Sadit Abeng Jairo Kan Sat Babai’n Nanikdun Sit
Badut Jesus*

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸ Madama payyana makabagbagbaga’t Jesus kan dida utdit dummatong dit osa’n pangat di Judio ot nampalintumong sit sinagung Jesus un

kanana'n, "Kakatoy din abeng ku un babai, yoong pangngaasim ta umoy nu agpadan kad umungal."

¹⁹ Utdi, lummigwat si Jesus ot naibu^lun kan siya pati payon sidat disipulus na.

²⁰ Naitung-ud pay dit babai'n kagwampu^lu't duwa'n dagunon un makadda^lada^la. Ot nakasup-penget sidadit adu'n tagu un ummoy sit awid Jesus asina sinekgel dit lagayadan dit badut na.

²¹ Ta kanana't dit somsomok na un, "Ulay nu masekgel ku ullawa din badut na, kumiyaak."

²² Nan-awing si Jesus ta nagikna na ot ilana man dit babai kinnanana'n, "Anak ku, pabilgom nat somsomok nu. Kummiya nat sakit nu gapu't nat pammatim kan sakon."

Ot dagusa kummiya dit babai.

²³ Sumaa^l man da Jesus sit bo^loy didit pangat, innilan Jesus dadit man-uullimong* kan sadat mampaalipangdasana tagu.

²⁴ Utdi kinnanana un, "Lumaksun kayu'n losan ta bokona natoy nat abeng. Masusuyopa lawa."

Inyaamang da si Jesus.

²⁵ Yoong utdit nakalaksunon dat tagu, nilumnok si Jesus sit ininggawan dit abeng ot inaggomana dit ima na ot gummangun.

²⁶ Utdiyon, nandinadinamag dit maipanggop situ utdat nangkalliputa bobo^loy.

Pinapiyan Jesus Dat Duwa'n Nakulap

²⁷ Tinengyan Jesus diya igaw ot naitungtung-ud pay dat duwa'n nakulap kan siya. Mampappakuy

* **9:23** Siya'd ugalin dat Judio dit man-uullimong nu awad natoy.

da un kanan dan, “Sika’n kaganakan Ali David, kaasiyan dikami!”

²⁸ Utdit dumatong si Jesus sit boloya iinggawana, nilumnok ot nilumnok pay dat duwa’n nakulap un ummoy ummadani kan siya. Utdi, inimus Jesus kan dida un, “Tuttuwaon yu kad un kaboolaka papiyaon dikayu?”

“On, Apu,” kinnanana da.

²⁹ Utdi, inapusan Jesus dat ata da un kanana’n, “Kumiya kayu un kama’t nat tuttuwaon yu un makwa.”

³⁰ Ot dagusa nakaila da. Utdi, binilibilin Jesus dida un kanana’n, “Adiyu’n talon ibagbaga’t udum tun kingwak!”

³¹ Yoong kaysan da un amodota imbagabaga da dit maipanggop kan Jesus sidat nangkalliputa boboloy.

Pinambagbagan Jesus dit Naumol

³² Utdit manaddalanan dat nakulapa kummiya, inggaw da ud nangidatong kan Jesus si naumol ta sinakayan di dimunyu.

³³ Maabus mana addagon Jesus dit dimunyu mambagbagaon dit tagu ot nasnasdaaw dat tagu’n nakaila un kanan dan, “Naid payyan innila mi si kama’t tu ud Israel.”

³⁴ Yoong sadat Fariseo un inggaw sidi, kanan da un, “Sat pangat dat dimunyu ud nangitod kan siya’t pannakabalin na un mangaddag sidan dimunyu.”

Kinaasiyan Jesus Dat Tagu

³⁵ Utdiyon, dinakdak Jesus dat losana kailinili un ummoy nanudtudu’t dat sinagoga utdit

Nabalu'n Damag un maipanggop sin mangiyapuwan Apudyus. Pinapiya na pay dat tagu't dat nadumaduma'n sakit kan pasigab da.

³⁶ Maila na man dat aduadu'n tagu'n maitungtung-ud kan siya, nadaguwan kan dida ta mangkakapsut da utdit ligat da kan naid mabalin da un mampatuungan un kama't kannelu'n maid man-aayyuwan.

³⁷ Utdi, kinnanana't dat disipulus na un, "Adu un maani yoong akit dan man-ani."†

³⁸ "Isunga iluwalu yu kan Apudyus un singkuwa't dan maani ta mangibaun si ad-adu un umoy man-ani."

10

Sadat Kagwampulu't Duwa Un Apostoles (Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

¹ Pinandatdatong Jesus dat kagwampulu't duwa un disipulus na ot initdana dida't kalintogana mangaddag sidan nadadaga ispiritu kan mangagas sidadit mampaspasigab si nadumaduma'n sakit kan pasigab.

² Sadatu dat kagwampulu't duwa'n apostoles Jesus. Si Simon un mangngadan si Pedro kan si sunud na un Andres, sada Santiago kan Juan un ganak Zebedeo,

³ sada Felipe, Bartolome, Tomas kan si Mateo un man-uulup si bugis, Santiago un anak Alfeo, Tadeo,

† 9:37 San piyaona'n ugudon tu, adu dan tagu'n masapula matudtuduwan maipanggop kan Apudyus yoong akit dan umoy manudtudu.

⁴ Simon un mangadan si Patriota, * kan si Judas Iscariote un nangituyuk kan Jesus.

*Imbaun Jesus Dat Kagwampulu't Duwa
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)*

⁵ Imbaun Jesus dadiya kagwampulu't duwa ot binilibilin na dida un kanana'n, "Adi kayu umoy sidan bokona Judio onnu lumnok si singngadan na mana ili'd Samaria

⁶ nu adi, umoy kayu utdat bulun taku'n kaganakan Israel un kama't kannelu'n naiyawa.

⁷ Ikayu ot itudtudu yu un dummatongon dit timpu'n mangiyapuwan Apudyus.

⁸ Ot papiyaon yu dat masakit, paungalon yu dat natoy, papiyaon yu dat nakutol kan addagon yu dat dimunyu't dat tagu. Adi kayu mampabayad ta bokona binayadan yu nat pannakabalin yu un intod ku kan dikayu.

⁹ Adi kayu mambalun si pilak ulay siping.

¹⁰ Adi kayu mampasiking kan adi kayu mangala't mansukatan yu si badut kan da kapatus kan ulay sul kud. Ta san mangkokwa lobbong na un maitdan si kasapulana.

¹¹ "Singngadan na mana ili'n dakngon yu, inapon yu din lumbonga manangaili kan dikayu ta siya'd inggawan yu inggana't manalan yu.

¹² Ot nu lumnok kayu't boloy kanan yu un, 'Itan dikayu kan Apudyus si kapiya.'

* **10:4** Isunga mangadanan si Simon si Patriota ta nakabunguy si bunguy dat Judio un napegota lummablaba sidadit Romano un ummoy nangitulay sit ili da.

13 Ot nu lumbong un maitdan da, maituttuwa'n kapkapiya da. Yoong nu bokona lumbonga maitdan da't kapiya, maugnut dit imbaga yu.

14 "Ot nu awad da ud tagu'n adi mama_lnok kan dikayu onnu adi dumngol sidan itudtudu yu, tengyan yu diya boloy onnu ili ot ikagkag yu dat gabu't dat iki yu.†

15 "Ibagak kan dikayu un nu timpu un mangukuman Apudyus, am-amod dit dusan dat tagu't diya igaw nu sat dusan dat iSodoma kan iGomora."‡

Sadat Dumatonga Ligat

(Mateo 24:1-14; Marcos 13:1-13; Lucas 12:11-12; 21:12-17)

16 "Donglon yu! Kama kayu't kannelu un ibaun ku utdan tanan un asu. Ot masapula nalaing kan naalistu kayu'n kama't ulog yoong kama't kalupati'n naid loog na un man-uyung.

17 Alimbanan yu dat tagu ta dopapon kan idallay dikayu'n tu utdan ukum. Sabisabidan dikayu'n tu utdit dalom dat sinagoga da.

18 Gapu't nat tumuttuwaan yu kan sakon, idalum dikayu't dan gugubinnadul ya aali dalapnu panoknoka yu dit Nabal'n Damag kan dida kan sidat losana iyapuwana da.

19 Ot nu idatag dikayu'n maimusan sidan ukum, adi kayu madanagan nu inon dit mansusungbat

† **10:14** Sadit mangikagkagan da utdat gabu't dat iki da, bintaga di utdat tagu un madusa da gapu't dit adida mandonglan kan manuttuwaan sit Nabal'n Damaga itudtudun dat apostoles Jesus. ‡ **10:15** Amoamod dit kinadadag dat tagu't din Sodoma kan Gomora utdit isunga ingkodong Apudyus un dusaona dida.

yu kan nu ngadan nat ibaga yu ta maipatigammu payon kan dikayu utdiya timpu.

²⁰ Ta sadit isungbat yu bokona manligwat sit kanaknakoman yu, nu adi manligwat sit Ispiritun Apudyus un Ama taku.

²¹ “Sadi un timpu ituyuk dat tagu dat mismu’n sunud da un papatoy. Padana pay un ituyuk dat malong-ag un papatoy dat abeng da ot busulon pay dat anak dat malong-ag da ot papatoy da dida.

²² Lawengon dikayu’t dan losana tagu gapu’t nat manuttuwaan yu kan sakon, yoong singngadan na mana adi lumipsuta manuttuwa kan sakon inggana’t anungus na, taguwon Apudyus.

²³ Nu paligaton dikayu’t osa’n ili, gumtik kayu’t sabali. Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un daan yu payyan magangput nat kewaal yu utdan losana ili’d Israel, dumatongaka Inyanak di Tagu.

²⁴ “Somsomkon yu un naid man-adal si nangatngatu nu sat mistulu na, kan naid baba-unon si natultulay nu sadit apu na.

²⁵ Mapnok okyanon nat osa’n man-adal nu maipada dit kapadasana’t dit mistulu na. Padana pay sit baba-unon nu maipada dit kapadasana’t dit apu na. Ot nu sakona Apu yu, ngadnon da si Beelzebub§ am-amodot nat ingadan da kan dikayu’n taguk.”

Sat Gattoka Iyogyat
(Lucas 12:2-7)

²⁶ “Adi kayu umogyat sidan tagu’n mamaligat kan dikayu. Ta naid mailimod si adi maiko lwag

§ 10:25 Beelzebub – osa’n ngadan ud Satanas un apun dat nadadaga ispiritu.

onnu naisul_{uk} si adi maipa_ltaw nu dumtong din timpu na.

²⁷ Sadat imbagak kan dikayu si nalimod, ipatigammu yu. Sadat inyagasaas ku kan dikayu, ipalawag yu utdan kataguntagu.

²⁸ Adi kayu umogyat sidan kumatoy si long-ag yoong adida mapatoy din kadogwa. Si Apudyus ud iyogyat yu ta siya'd makabalina manusa't dit long-ag kan kadogwa utdin impiyelnu.

²⁹ Somsomkon yu danat tilina magatanga lawa danat duwa si siping, yoong naid osa't matoy kan dida nu adin Apudyus ipalubus.

³⁰ Amodot kan dikayu ta tigammu na nat bilang nat buuk yu.

³¹ Siya'd gapuna un adi kayu umogyat ta amo napotog kayu kan Apudyus nu sadan tilin.”

Sat Mangipudnuwan Kan Mangisuliban Kan Jesus

(Lucas 12:8-9)

³² “Singngadan na mana mangipudnu utdan tagu utdit manuttuwaana kan sakon, ipudnuk pay kan Amak ud langit un manuttuwa.

³³ Yoong singngadan na mana mangisulib sidan tagu utdit manuttuwaana kan sakon, isulib ku pay kan Amak ud langit.”

Si Jesus Ud Mansisinaan Di Tagu

(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Adiyu kanana inummoyak situn pita un mangidatong si ginok ta sat katuttuwaana dummatongak un mangidatong si ispada ta mambanag tun dummakngak si binnusul.

³⁵ Sat anaka lalaki busu_lona si ama na, sat anaka babai busu_lona si ina na, sat manuganga babai busu_lona si katugangana un babai.

³⁶ Ot mambalina kadadagana kabusu_l di tagu dat kabo_loy na.

³⁷ “Singngadan na mana amo mangipotog kan ama na, ina na onnu anak na nu sakon, adina lumbonga mambalin si disipulus ku.

³⁸ Ot singngadan na mana adi mamukud sit kulus * na asi maitung-ud kan sakon, adina lumbong un mambalina disipulus ku.

³⁹ Sat tagu’n gumamgam sit mataguwana’t tun pita matoy payon, yoong sat tagu’n matoy gapu’t nat umunudana kan sakon, maitdan si mataguwana maid kigad na.”

*Sat Gun-guna’n Itdon Apudyus
(Marcos 9:41)*

⁴⁰ “Singngadan na mana mangawat kan dikayu, sakon inawat na ot sat mangawat kan sakon, inawat na payon dit nangibaun kan sakon.

⁴¹ Ot sat mama_lnok sidat propetan Apudyus gaputa propetan Apudyus dida, magun-gunaan pay sit padan dit gun-gunan di propeta. Sat mama_lnok sit nalintoga tagu gaputa nalintog, magun-gunaan pay sit gun-gunan di nalintoga tagu.

⁴² Tuttuwa tun ibagak un sanat mangitod si sintasa ullawa’n danuma inumon di osa utdatuwa nadoba’n tagu gaputa buyut ku, magun-gunaan pay.”

* **10:38** Sat kaipooyan dit mamukud sit kulus, disididu din osa’n tagu un mapaligatan onnu mapatoy maipagapu’t dit umunudana kan Jesus.

11

Sadat Imbaun Juan un Mambubunyag (Lucas 7:18-35)

¹ Gangputon man Jesus bilinon dat kagwampulu't duwa'n disipulus na, kaysana ummoy nantudtudu maipanggop sit Nabalun Damag sidat il-ili un adani't di.

² Ot si Juan un Mambubunyag, mababalud sidit nagngolana dat kokkoon Kristu ot nangibaun sidat disipulus na dalapnu umoy da imuson kan siya un,

³ “Sika kad dit insapatan Apudyus un dumatonga mangiyapu onnu awad sabali't uwayon mi?”

⁴ Summungbat si Jesus un kanana'n, “Mangulin kayu kan Juan ta ibaga yu danat dingngol yu kan innila yu un,

⁵ makaila dat nakulap, kumiyang dat napilay, napapiya dat nakutol, makagngol dat nabongngog, napaungal dat natoy kan maipatpatigammu pay dit Nabalun Damag sidat nakapus.

⁶ Ot ibaga yu pay kan siya'n nagasat nat tagu'n maid duwaduwa na maipanggop kan sakon.”

⁷ Manalan man dat imbaun Juan, imbagan Jesus sidat tagu dit maipanggop kan Juan un kanana'n, “Utdit inummoy kayu kan Juan sin igawa maid tagtagguwan na, sin dit ninamnama yu un maila? Tagu kad un kama't guluna mabayogbogan kad maapuapuyog? Bokon.

⁸ Ot ngadan dit ummoy yu inila? Tagu kad un nambadut si nabalbalun badut? Bokon. Sat kinatuttuwana sadat tagu un nabalun si badut, san boloy ali'd inggawan da!

⁹ Ot ngadan didit ummoy yu inila? Osa'n propetan Apudyus? On, yoong ibagak kan dikayu un nangatngatu pay nu san propetan Apudyus dit inila yu.

¹⁰ Ta si Juan, siya'd ug-ugudon dit naikanglita Ugud Apudyus un kanana'n, 'Ibaun ku dit propetak un umun-una nu sika un umoy mangisagana't dit dalan un ayom.'

¹¹ Ibagak kan dikayu din tuttuwa un naid payyan naiyabeng si tagu uttun pita si pinasawayana dit kinapotog Juan un Mambubunyag. Yoong san kadobaan sin mangiyapuwan Apudyus napotpotog nu si Juan.

¹² Manipud sit timpu un nanudtuduwan Juan un Mambubunyag inggana't tun satun, napegot da un man-itudtudu utdit maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus ot awad da ud talona man-ananus inggana't maidagamung da utdit mangiyapuwana.*

¹³ Ta losan dat propetan Apudyus sidit kan sadit lintoga ingkanglit Moses, imbaga da dit maipanggop sit mangiyapuwana inggana't dit dummakngan Juan.

¹⁴ Ot nu tuttuwaon yu dat imbagbaga da, maawatan yu un si Elias un naipugtu'n mangulin, si Juan dit tungpal na.

¹⁵ Nu awad inga yu un makagngol, dumngol kayu.

¹⁶ "Sinsadin, singngadan nat mangiyaligak sidan tagu uttuwa lonap? Kama da utdan

* **11:12** San osa'n kaipooyan ditu un bersikulu, nansagapal si amoda maidapdapesan dit mangiyapuwan Apudyus ot awad da ud talona mangiyapilita makaInok sit mangiyapuwana.

aabeng un gatupakan sidin aammungan di tagu'n mampipinnakuy sidan kaalimok da un kanan dan,

¹⁷ 'Mangangsa kami yoong adi kayu manadok! Manlalamat kami yoong adi kayu man-ibil!'

¹⁸ "Kakamma da utdadiya aabeng ta utdit dummatong si Juan, nanlangana nangan kan adina umminum si kumpolmi'n gumuuk ot kanan da un nadimunyu!

¹⁹ "Dummatongaka Inyanak di Tagu, nangananganak kan umminuinumak ot kanan da umana, 'Ilan yuwot nalawota mangan kan umiinum, gagayyom na pay dan man-uulup si bugis kan uduma gumabasul!' Yoong tamman nu siya'd kanan da ta maila payon din kinakustun dit silib Apudyus sin mantatagun dan manuttuwa."

*Sadat Tagu'n Adi Nanuttuwa kan Jesus
(Lucas 10:13-15)*

²⁰ Inggimaun Jesus dat tagu't dat boboloya nangkokwaana't dat adu'n am-amug na ta adida nandadaolijan dat basul da.

²¹ Ot kinnanana un, "Kaasi kayu'n iCorazin kan iBetsaida ta nu utdin Tiro kan Sidon ud nakwaan dat am-amuga kingwak sinat igaw yu, nasulit okyanon un nambadut da si ganggoti kan nantutapak da utdit kagabuwun un mangipail-an da un talona mandadaolijan da dat basul da!

²² Isunga ibagak kan dikayu un, un-unnay din dusan dan iTiro kan iSidon nu san dusa yu un iCorazin kan iBetsaida nu timpu un mangukum si Apudyus!

23 “Ot dikayu paya iCapernaum, sanat kanan yu maidayaw kayu’d langit? Bokon! Maidawat kayu’t din impiyelnu. Ta nu naipaila’t dat iSodoma dat impailak kan dikayu’n am-amug, nan-awidan da okyan dat basul da kad, adin Apudyus yinam-an dit boboloy da ot awad payyan sinsatun!

24 Ot ibagak kan dikayu un, un-unnay din dusan dan iSodoma nu san dusa yu nu timpu un mangukum si Apudyus.”

Itan Jesus Si Naginoka Somsomok Kan Manillongona Dat Manuttuwa Kan Siya

25 Utdi payona timpu, nanluwalu si Jesus un kanana’n, “Manyamanak Ama un Apu ud langit kan situn pita ta impatigammum sidat bokona diadal dat inlimod nu utdat nasilib kan diadal.

26 On, yamanok Ama ta siya’d piniyama makwaana.”

27 Maabus mana manluwalu, kanana’t dat tagu un, “Impulang Amak kan sakon dat losana banag. Ot maid makatigammu’t dan losana maipanggop kan sakona Anak nu adi si Amak kan maid makatigammu’t dan losana maipanggop kan Amak nu adi sakona Anak na kan singngadan na mana piyaoka mangipatigammuwan.

28 “Losan kayu’n nabannug kan madagdagsonan, umoy kayu kan sakon ta man-illongok dikayu.

29 Tuttuwaon yu datu’n itudtuduk,† kan man-

† 11:29 Utdit bagbagan di Griego kanana un, igga yu tun tangkeluk, ta san kaiyaligan di tangkelu, sadat tudtudu. Isunga nu naigga dit tangkelu kan dida piyaona’n ugudon un tuttuwaon da dat maitudtudu.

adal kayu kan sakon ta naanusak kan napakum-babaak ot maillongan kayu.

³⁰ Ta nalasu datun tudtuduk kan nalangpaw datun ipakwak kan dikayu.”

12

Imus Maipanggop Si Al-algawa Iillongan (Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

¹ Nangoy da Jesus sit kapappayawana namul-an si trigo ot sadiya algaw, al-algawa iillongan di Judio. Ot gaputa nabitil dat disipulus na, nansaplut da utdit bungan di trigo si kinutiman da un dinuum.

² Yoong inggaw da ud Fariseo un nangila't dit kingwa da ot kinnanana da kan Jesus un, “Ilan kad din koon dan disipulus nu. Adin dit lintog ipalubus un koon di nu al-algawa iillongan.”

³ Summungbat si Jesus un kanana'n, “Adiyu kad nabasa dit kingwan da Ali David kan dat bulun na utdit nabitilan da?

⁴ Nilumnok si Ali David sit boloy Apudyus ot kinan da utdat bulun na dit tinapaya naidatun kan Apudyus un sadat padi ullawa'd mabalina mangan.

⁵ Adiyu kad nabasa utdit lintoga ingkanglit Moses un salsalungasingon dat padi dit lintog ta mangkokwa da utdit timplu nu al-algawa iillongan? Yoong bokona makabasul da.

⁶ Ibagak kan dikayu un, antu uttuwon kan dikayu ud napotpotog nu sadin timplu.

⁷ Kanan dit ugud Apudyus un, ‘Napotpotog kan sakon din mangaasiyan yu utdan pada yu un tagu, nu san datun yu.’ Nu maawatan yu tun piyaona'n ugudon tu, adiyu pabasulon dan maid si basul.

⁸ Ta sakona Inyanak di Tagu dit awad si kalintogana* mangibaga't dit mabalina makwa nu al-algawa iillongan."

*Sat Tagu'n Naek-ekana Nakulekug Si Ima
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)*

⁹ Utdi, kaysan si Jesus ot ummoy sit sinagogan dat Judio utdi.

¹⁰ Inggaw tagu't di un naek-ekana nakulekug dit osa un ima na. Ot sadat tagu'n man-in-inap si mamabasulan da kan Jesus inyimus da un, "Ipalubus kad dit lintog taku'd man-agas sit al-algawa iillongan?"

¹¹ Summungbat si Jesus un kanana'n, "Singn-gadan na kan dikayu ud adi umoy mangokal sit kannelu na nu mabituan sit al-algawa iillongan?"

¹² Amo napotpotog nat tagu nu sat kannelu ot siya'd manigammuwan un ipalubus nat lintog nu mangwa taku't nabalu nu al-algawa iillongan."

¹³ Utdi, imbaga na utdit nakulekug si ima un, "Uknadom nat imam." Inuknad dit tagu dit ima na ot kummiya'n naipadaon sit osa'n ima na.

¹⁴ Utdi, kaysan dat Fariseo ot ummoy da nam-babagbaga nu inon mampapatoy da kan Jesus.

Si Jesus Ud Pinilin Apudyus

¹⁵ Tigammun Jesus di un panggop da ot tinengyana diya boboloy. Aduadu'n tagu dat naitung-ud kan siya ot pinapiya na dat losana masakit.

¹⁶ Binilin na dida'n adida ibagbaga dit maipang-gop kan siya

* **12:8** Sat kanana utdin Griego, Apun di al-algawa iillongan.

- 17 dalapnu matungpal dit paimbagan Apudyus sit propeta Isaias sidita kanana'n,
- 18 “Siyatu tun manselselbi kan sakon un pinilik. Siya'd pipiyaok kan talona masmas-omak. Itdok tun Ispirituk kan siya ot ipatigammu na utdan losana tagu din nalintoga man-uukum ku.
- 19 Adina akasinnungbat kan mampakuy onnu idangsol dit ginga na utdin kalsa.
- 20 Adina putdon dit nalupaka loda onnu kospan dit matmattoyana pingki.† Adina man-illong inggana't mantulay dit kinalintog.
- 21 Ot siya'd mannamnamaan dat losana tagu un managu kan dida.”‡

Si Jesus Kan Si Beelzebub

(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Sin-algawan payyan, inggaw da ud tagu'n nangidatong kan Jesus si nakulap kan naumol ta sinakayan di dimunyu. Inaddag Jesus dit dimunyu't dit tagu ot nambagbaga kan umilaon.

23 Ot nasdaaw dat losana tagu'n nangila un kanan dan, “Siya kad nin tu dit kaganakan Ali David un uuwayon taku?”

24 Yoong donglon man dat Fariseo di kanan da un, “Si Beelzebub ullawa un pangat dat dimunyu ud makaitod kan siya si pannakabalin na un mangaddag sidan dimunyu.”

25 Yoong tigammun Jesus dit somsomok da ot inyabalig na kan dida un, “Sanat ili un

† 12:20 San kaipooyan dituwa abalig, adin Jesus patungadon dat nakapsut si pammati kan madisdismaya nu adi tulungana dida.

‡ 12:21 Isaias 42:1-4

mambibinnusul pay lawan danat tagu na, adina mandonoy. Padana pay sidanat mangkakailian onnu simbalyana mambibinnusul pay lawan, makaskasway da.

²⁶ Ot nu addagon Satanas si Satanas, busulona dit long-ag na pay lawan ot innona'n mandonoy dit mangiyapuwana?

²⁷ Nu tuttuwa'n si Beelzebub dit nangitod si panakabalin ku un mangaddag si dimunyu, ngadan nat nangitod si pannakabalin danat buyut yu un mangaddag si dimunyu nu? Ot sadan buyut yu pay lawan ud mamanoknoka bokon nat kanan yu.

²⁸ Ot gaputa san Ispiritun Apudyus ud nangitod si pannakabalin ku un mangaddag si dimunyu, siya ud mangilasinan un dummatongon kan dikayu din mangiyapuan Apudyus.

²⁹ “Osa payyan, in-inon di osa'n man-aakaw makalnok sinat boloy di gumibiloga tagu nu adina yan pangawon dit gumibiloga tagu, asi lumnok sit boloya man-ala't dat losana kokokwa na?

³⁰ “Sat adi gumungguy kan sakon, busulona'd sakon. Ot sat adi tumulunga man-awis sidan tagu un manuttuwa kan sakon, dida'd mangiyad-adayu't dan tagu kan sakon.

³¹ Isunga ibagak kan dikayu un losana basul kan nadadaga maibaga un maisuganggang kan Apudyus, mapakawan. Yoong sat mangibaga't nadadaga maisuganggang kan Ispiritu Santu bokona mapakawan.

³² Ulay sanat mangibaga't nadadaga maisuganggang kan sakona Inyanak di Tagu mapakawan yoong sanat mangibaga't nadadaga

maisuganggang kan Ispiritu Santu, adina'n talon mapakawan diya basul na si inggaingga."

Sat Kayu Kan Sat Bunga Na
(Lucas 6:43-45)

³³ "Nu napiya din kayu, napiya pay din bunga na. Nu laweng din kayu, laweng pay din bunga na. Ta matigammuwan nat kinakayun dinat kayu utnat bunga na.

³⁴ Ot dikayu'n kaganakan di uloga nagita, inona'n makaibaga kayu't napiya nu nadadag nat somsomok yu? Ta sanat awad sinat kasom-somkan di tagu, siya'd ibosway dinat sangi na.

³⁵ Sat napiya'n tagu, napiya dat awad sit somsomok na isunga napiya dat ibosway dit sangi na. Ot sat lawenga tagu, laweng dat awad sit somsomok na isunga laweng dat ibosway dit sangi na.

³⁶ "Tuttuwa tu un ibagak kan dikayu un, nu dumtong dit al-algawa mangukuman Apudyus, osaosa'n tagu sungbatana dat losana imbagbaga na un naid si bogabogas.

³⁷ Ta sanat ugud yu, siya'd mamanoknok nu madusa kayu onnu bokon."

Kindaw Da Un Mangipaila't Am-amug Si Jesus
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

³⁸ Inggaw da ud mimistulun di lintog kan Fariseo un nangibaga kan Jesus un, "Mistulu, piyaon mi un mangipaila ka si am-amug."

³⁹ Yoong summungbat si Jesus un kanana'n "Nadadag dan tagu't tuwa lonap kan nan-awidan da si Apudyus ot man-inap dat am-amug si mangi-lasinan da nu imbaunak kan Apudyus. Yoong

naid udum si ipailak nu adi sat naipasamak kan Jonas un propetan Apudyus.

⁴⁰ Ta tulu'n algaw kan tulu'n labi dit Jonas un ininggaw sit buwang didit dakodakola ikan ot padana pay kan sakona Inyanak di Tagu un mail-bonak si tulu'n algaw kan tulu'n labi.

⁴¹ Ot nu dumatong dit al-algawa maukuman dat losana tagu, sumikad dat iNineve un mamabasul sidan tagu't tun satun. Ta utdit nagngolan dat iNineve dit intudtudun Jonas, nandadaoli da ot nan-awidan da dat basul da. Ot antu kan dikayu'd nangatngatu nu si Jonas yoong adiyu tuttuwaon.

⁴² Ot padana paya sumikad dit babai'n apun dat iSeba un mamabasul sidan tagu't tun satun. Ta nanligwat sin adaddayuwana ili'n ummoy nandongol sit ugud didit nalainga Ali Solomon, yoong antu ud nangatngatu nu si Ali Solomon, yoong adin dat tagu donglon."

Nangulin Dit Dimunyu (Lucas 11:24-26)

⁴³ Intultuluy kampay Jesus dit nan-abalig un, "Nu lumaksun nat nadadaga ispiritu utnat tagu'n sinakayana, umoy man-ayaayaw sidit igawa naid danum un man-inap si man-illongana. Nu maid odasana't inggawana,

⁴⁴ kanana un, 'Mangulinak sit boloy ku un tinengyak.' Ot nu dakngona dit tagu un kama't boloya naid inggaw un nadalusan kan naulnus,

⁴⁵ umoy mangidallay si pitu'n ispiritu'n amo nadaddadag nu siya ot longkon da un igawan diya tagu. Kadon amo nadaddadag dit kasasaad

didiya tagu nu sadit damu. Ot kama't di pay din mapasamak sidan nadadaga tagu't tun satun."

*Sat Inan Jesus Kan Dat Susunud Na
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)*

⁴⁶ Madama payyana mambagbagbaga si Jesus sidat tagu utdit dummatong dat ina na kan dat sunud na. Ininggaw da utdit lasin ta piyaon da un makabagbaga kan Jesus.

⁴⁷ Utdi inggaw osa'n ummoy nangibaga kan Jesus un, "Andi da inam kan da sunud nu un gasikadan sin lasin ot piyaon da un makabagbaga kan sika."§

⁴⁸ Yoong summungbat si Jesus un kanana'n, "Singngadan kad nat inak kan da susunud ku?"

⁴⁹ Intudu na dat disipulus na un kanana'n, "Sadatu dat inak kan da susunud ku.

⁵⁰ Ta singngadan na mana mangwa't dan ipakwan Amak langit, dida'd susunud ku kan inak."

13

*Sat Tagu'n Ummoy Nan-iwalis Si Bukol
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)*

¹ Sadi payona al-algaw, tinengyan Jesus diya boboloy ot kaysan sit igid bananaw. Nantupak ta mantudtudu,

² yoong gaputa aduadu dat tagu'n nangammung kan siya, ummoy nantupak sit bangka ot summikad dat tagu utdit igid bananawa mandongol.

³ Adu dat imbaga na kan dida'n inyabalig na un kanana'n,

§ 12:47 Naid sidan uduma manuskrito tuwa bersikulu.

“Inggaw osa'n tagu un ummoy nan-iwalis sit buko_la tagimu_la na.

⁴ Ot utdit man-iwalisana, naotdag dat uduma buko_l sit igid dit da_lan ot ummoy dat sissiwit in-amin timpok.

⁵ Naotdag dat uduma buko_l sit kabatbatuwana akit si pita ot asimpiga da un tummubu ta atapaw dit pita na.

⁶ Yoong uminit man, na_lpak da ot na_langu da gaputa adida nakalamut si ada_lom.

⁷ Naotdag dat udum sit kasassaitan ot dumako_l man dat sait naseet dat mu_la.

⁸ Sadat udum paya buko_l naotdag da utdit na_lasa'n pita ot dummako_l kan namunga da. Inggaw da ud namunga't singgagasut, inggaw da pay namunga't sin-oonomapu_lu kan sintutlumpu_lu dat udum.”

⁹ Utdi, inyanungus Jesus un kanana'n, “Dikayu'n awad si inga un makagngol, dumngol_l kayu.”

Sat Kaipooyan Dit Abalig
(*Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10*)

¹⁰ Utdi, ummadani dat disipulus Jesus kan siya ot inimus da un, “Apay iyabalig nu nat mantutudum kan dida?”

¹¹ Summungbat si Jesus un, “Dikayu'd nangipatigammuwan Apudyus sidat adi naipatigammu't dit maipanggop sin mangiyapuwana. Yoong kan dida, adina naipatigammu.

¹² Ta sat tagu'n mamtog sidan dong_lona, madogaan dit man-aawat na kad amoamod dat maawatana. Yoong sadit adi mamtog sidan

donglona ulay sadit akita kanana'n naawatana, makaan.

¹³ Satu'd gapuna un iyabalig ku un mantudtudu kan dida, ta ulay nu iillan da adida maimatunan, ulay dodonglon da adida makaawat.

¹⁴ Talona dida'd tungpal dit impapadtun Apudyus kan Isaias un propetana't dit un kanana'n,

'Makaddongodongol kayu yoong adi kayu makaawat, iillan yu yoong adi kayu makaimatun.

¹⁵ Ta sadatu un tagu ginumlang dit somsomok da. Ot mamongngobongngog kan mangulakulap da. Ta nu bokona kama't di, mabalin da un makaimatun, makanggol kan makaawat kad man-ulin da kan sakon ot papiyaok dida.' "

¹⁶ Ot intultuluy Jesus un kanana'n, "Yoong dikayu, nagasat kayu ta makaila kan makanggol kayu.

¹⁷ Tuttuwa'n adu un propetan Apudyus kan nalintoga tagu't dit un talona mamiya'n mangila utdan mail-ila yu uttun satun yoong adida naila, adu dan mamiya'n mangngol sit magmagngol yu yoong adida nagngol."

Inlawlawag Jesus Dit Abalig

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸ "Ot donglon yu," kinnanana Jesus, "ta ibagak dit kaipooyan dit inyabalig ku maipanggop sit tagu'n ummoy nan-iwalis si bukol.

¹⁹ "Sadat tagu'n nakanggol sit Ugud Apudyus maipanggop sit mangiyapuwana yoong adida maawatan, dida'd alig dit dalana naotdagan dat

bukol. Ot ummoy Satanas kinaan dit uguda dingngol da.

²⁰ Sat kabatbatuwana naotdagan dat uduma bukol, alig dat tagu'n mangngol sit ugud Apudyus ot dagusa matalok da un mangawat.

²¹ Yoong adina makalamut dit ugud kan dida isunga adina mambayag dit manuttuwaan da. Nu awad mapaligatan daon onnu uyungan dat tagu dida maipagapu't dit manuttuwaan da utdit ugud, dagusa lumipsut daona manuttuwa.

²² Sadit kasassaitana naotdagan dat uduma bukol, alig na dat tagu'n mangngol sit ugud Apudyus yoong gapu't dat adu'n mabulungan da maipanggop sit mataguwan da uttun pita kan san gumamgaman da un gumaknang, maabak dit dingngol da un ugud ot adina makabunga.

²³ Ot sadit nalasa'n pita un naotdagan dat uduma bukol, alig na dat tagu'n mangngol kan makaawat sit ugud Apudyus. Ot mamunga da un kama't mula un mamunga't singgagasut, sin-oonoma pulu dat udum, kan sintutlu'n pulu dat udum."

Sat Abalig Maipanggop Sin Mangiyapuwan Apudyus

(Marcos 4:26-29)

²⁴ Nan-abalig payyan si Jesus kan dida un kanana'n, "San mangiyapuwan Apudyus maiyalig si tagu'n ummoy nammula't nabalun bukol sit mumul-ana.

²⁵ Labi man sit nangkasuyop dat tagu, ummoy dit kabusul na inwalis dit bukol di bollat sit namul-an ot kaysan.

²⁶ Dummakol dat mula ot namunga da yoong dummakol pay dat bollat.

²⁷ Utdi, sadat baba-unon dit singkuwa't dit mumul-an ummoy da kan siya ot kanan da un, 'Apu, maid mit naikalut sit immulama bukol ot sin din nanligwatan didi'n bollat?'

²⁸ "Summungbata kanana'n, 'Inwalis dit kabusul.' Ot kanan dat baba-unona'n,

" 'Piyaom ta umoy kami baguton dan bollat?'

²⁹ "Summungbata, 'Adiyu ta maisalibagut kad dan mula ya.

³⁰ Bay-an yu ta dumakol da inggana't aappitan. Asik ibaga't dat umoy man-ani un baguton da yan aminon nat bollata poston asida sobgon, asida anyona igga't din alang ku dat maani.' "

*Abalig Maipanggop Sit Bukol Di Mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)*

³¹ Ot inyabalig payyan Jesus un kanana'n, "Sadin mangiyapuan Apudyus, maiyalig si bukol di mustasa un ummoy dit tagu immula't dit mumul-ana.

³² Siya'd kaban-ogana bukol yoong nu dumakola nagabogabong, siya'd kadakolana mula ot kama't dakola kayu'n umoy dat sissiwit manlubuhan dadit sanga na."

*Sat Abalig Maipanggop Sit Bubud
(Lucas 13:20-21)*

³³ Nan-abalig payyan si Jesus un kanana'n, "Sadin mangiyapuan Apudyus, maiyalig si bubuda itamay dit babai si adu'n alina ot alisana un losan dit maitamayana."

*Sat Panggop Jesus Un Nangiyabalig Sidat
Tudtudu Na*

(Marcos 4:33-34)

³⁴ Inyabalig Jesus un losan dat tudtudu na utdat aduadu'n tagu'n ummoy kan siya. Naid intudtudu na si adi naiyabalig.

³⁵ Kama't di dit kingwa na dalapnu matungpal dit paimbagan Apudyus sidit propeta na un kanana'n,

“Iyabalig ku un man-ugud kan dida. Ipatigammuk kan dida dit adi naipatpatigammu manipud sit nakwaan ditun lubang.”

Sat Kaipooyan Dit Abalig Maipanggop si Bollat

³⁶ Utdi, tinengyan Jesus dat adu'n tagu ot nilumnok sit boloy. Ummoy dat disipulus na kan siya ot kinnanana da un, “Ipakaawat nu ud dit kaipooyan dit inyabalig nu un bollat sit payaw?”

³⁷ Summungbat si Jesus un kanana'n, “Sadit tagu'n nangimula't dat nabalun bukol, sakon un Inyanak di Tagu.

³⁸ Ot sat mumulan, satun lubang. Sadat nabalun bukol, sadat tagu'n maidagamung sin mangiyapuwan Apudyus ot sadat bollat, dida dat tagu'n Satanas.

³⁹ Ot sat kabusula ummoy nangiwalis sit bukol di bollat, si Satanas. Sadit timpu'n aappitan, siya'd anungus tun lubang. Ot sadat nan-ani, dida dat aanghel Apudyus.

⁴⁰ Ot padan dit nasinupan kan nasobgan dat bollat dit mapasamak nu anungus tun lubang.

⁴¹ Ta sakona Inyanak di Tagu, ibaun ku dadit anghel ku un umoy mandagup sidat losana

tagu'n maigapuwan di mambasulan di udum kan losana nadadag ot isinana dida utdan iyapuwan Apudyus.

⁴² Ot idawat da dida't din apuya adi maksop un siya'd man-ibilan kan mangngilotan da.

⁴³ Yoong sadat nalintoga tagu makasiling din tukkol da un kama't init sin mangiyapuwan Ama da. Ot dikayu'n awad si inga un makagngol, dumngol kayu."

Sat Maiyaligan Din Mangiyapuwan Apudyus

⁴⁴ Intutuluy kampay Jesus un kanana'n, "San mangiyapuwan Apudyus maiyalig si kaluuba naikulub sin payaw. Odasan man di osa'n tagu, amod dit talok na ot binunbunana'n obos ta ummoy na yan inlaku dat losana kokokwa na asina umoy gatangon dit payaw.

⁴⁵ "Padana paya maiyalig din mangiyapuwan Apudyus si kumopolaka tagu'n man-in-inap si napopotoga perlas.

⁴⁶ Odasana man dit kapotgan, kaysan ot ummoy na inlaku dat losana kokokwa na, asina umoy gatangon dit perlas.

⁴⁷ "Padana paya sadin mangiyapuwan Apudyus, maiyalig sit tabukul un insab-uk dat mantatabukul sidin baybay ot nangna utdat losana kalasin di lamos.

⁴⁸ Utdit napnu, intakdang dat mantatabukul sit igid ot intupak da un nampili't dat lamos. Sadat napiya, innigga da utdit balulang ot sadat laweng, indawat da.

⁴⁹ Siya'd padan dit mapasamak di nu anungus tun lubang. Ta umoy dat anghel ilasin dat nadadag sidat nalintoga tagu.

⁵⁰ Ot idawat da dat nadadag sit apuya adi mak-sop ot mampaibil da un mangngilongilot.”

⁵¹ Utdi, inimus Jesus sidat disipulus na un, “Naawatan yu un losan dan inyabalig ku?” “On,” kanan da.

⁵² Ot kinnanana Jesus un, “Nu kama’t di, maawatan yu payon un san mistulun di lintog un natudtuduwan sidan maipanggop sin mangiyapuwana Apudyus, maiyalig si osa’n gumalyan un mangokal sidat bagu kan dadaana alikam na un naitalipon sit iiggaan di alikam.”

*Adin Dat Kailiyan Jesus Nanuttuwa Kan Siya
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)*

⁵³ Gangputon man Jesus dat abalig na, tinengyana diya igaw,

⁵⁴ ot nangulin sit boboloy da. Ummoy nansulu’t dit sinagoga ot nasnasdaaw dat nandongol sit tudtudu na ot kanan da un,

“Nangal-an ditu uttun silib na kan pannakabalinna’n mangwa’t nakaskasdaaw?

⁵⁵ Bokon kada sat anak Jose un kalupantel nat? Si Maria dit ina na kan, sada Santiago, Jose, Simon kan Judas dat sunud na!

⁵⁶ Inggaw da pay un losan situ dat sunud na un babai! Nangal-al-ana utnat laing kan pannakabalina?”

⁵⁷ Adin dat tagu maawat si Jesus, siya’d gapuna’n imbaga na kan dida un, “Madayaw nat propetan Apudyus sit losana umoyana malaksig sit mismu’n ili na kan sidat kaboloy na.”

⁵⁸ Ot adina nangwa’t adu’n nakaskasdaaw sidi ta adida tinuttuwa.

14

Sat Natoyan Juan Un Mambubunyag (Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

¹ Sadiya timpu, dinggol Herodes un siya'd mangiyapu utdin Galilea dit damag maipanggop kan Jesus.

² Kanana't dat tagu na un, "Siya si Juan un Mambubunyaga ummungal. Siya'd gapuna un awad pannakabalin na un mangwa't nakaskasdaaw."

³ Kama't di dit imbagan Herodes ta siya'd nampadopap kan nampaibalud kan Juan sidit ta impagapu na kan Herodias un asawan Felipe un sunud na.

⁴ Ta si Juan, kanayun un ibagana kan Herodes un, "Iyadin dit lintog taku'n asawaom nat ipag nu un si Herodias."

⁵ Ot siya'd gapuna'n piyaon Herodes papatoy si Juan yoong umogyat sidat tagu ta tuttuwaon da un propetan Apudyus si Juan.

⁶ Yoong utdit timpun dit algawa naiyanakan Herodes, nan-amung da ot nanadok dit balasanga anak Herodias sit sanguwan dat kaaduwana. Nasnas-om si Herodes

⁷ ot insapata na utdit anak un itdona kan siya dit ulay singngadan na un kodawona!

⁸ Insulun ina na dit ibagana ot kanana'n, "Piyaoka itdom kan sakon dit ulun Juan un Mambubunyag un napalatu."

⁹ Nasigab dit angos ali Herodes yoong gapu't dit sapatana kan dinggol pay dat sangaili na, imbilin na un maitod dit kodkodawona.

¹⁰ Ot nangibaun si ummoy namutul sit ulun Juan sit baballudan.

11 Utdiyon indatong da dit napalatu'n ulun Juan ot intod da utdit balasang. Asin payon dit balasang intod kan ina na.

12 Matigammuwan man dat disipulus Juan dit naipasamak, ummoy da inala dit ladag Juan un innilbon asida ummoy imbaga kan Jesus.

*Pinakanan Jesus Dat Aduadu'n Tagu
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)*

13 Magngolan man Jesus dit damag maipang-gop kan Juan, tinengyana diya igaw ot nanlugan sit bangsa'n kaysan sit igawa maid tagtagguwan ta piyaona'n man-os-ossaan. Yoong matigammuwan man dat tagu, nangkikkiyang da un nangoy sit igid baybay un naitung-ud kan siya.

14 Dumangpot man si Jesus, naila na dadit aduadu'n tagu un naitung-ud. Nadaguwan kan dida ot pinapiya na dadit masakit kan dida.

15 Gumidgidam man, ummoy dat disipulus na kan siya ot kanan dan, "Nasdomon, naid pay tagtagguwan situ. Pada_{nom} danat tagu ta umoy da utdan boboloy ta gumatang da pay lawan si kanon da."

16 Summungbat si Jesus un, "Adina masapula manalan da. Dikayu'd mangitod si kanon da."

17 Kanan dat disipulus na kan siya un, "Lima'n bukola tinapay kan duwa'n ikana lawa tun antu kan dikami."

18 Kinnan an Jesus un, "Idatong yu uttu."

19 Utdiyon imbilin na utdat tagu un mantupak da utdit kabollatan, asina innala dat lima'n bukola tinapay kan duwa'n bukola ikan ot nantangad langit un nanyaman kan Apudyus. Magangput

man, biniibiik na dat tinapay asina intod sidat disipulus na ta iwalas da utdat tagu.

²⁰ Losan da un nabsuga nangan. Ot sinupon da man dat nabun-an, napnu dat kagwampulu't duwa'n lakba si tinapay.

²¹ Umoya lima'n libu dit bilang dat lalaki'n nangan un adina naibilang dat babai kan aabeng.

*Sat Kummiyang Jesus Sit Lap-at Dit Danum
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)*

²² Maabus man di, pinanlugan Jesus dat disipulus na utdit bangka ta umuna da utdit domang sidit mampadalnanaon sidat tagu.

²³ Abusona man pada non dat tagu, nanagada't dit bateleda ummoy nanluwalu'n os-ossaan. Utdit lumabiyon iinggaw payyan si Jesus sit bateleda ossaan,

²⁴ ot sat bangka'n nanluganan dat disipulus na, inggawon sit adani't dit gawan dit baybaya itaptappiyak di paluung ta nabilog dit bayogboga dumupak kan dida.

²⁵ Bungbung-on man, naitung-ud si Jesus un kummiyang sit lap-at dit danum.

²⁶ Yoong maila da man dit mangkikkiyang sit lap-at dit danum, nakapakuy da utdit amoda kimut da un kanan dan, "Banig!"

²⁷ Yoong dagusa gumminga't Jesus un, "Adi kayu kumimut ta sakon, adi kayu madanagan!"

²⁸ Gumminga pay si Pedro un kanana'n, "Apu! Nu tuttuwa'n sika, pakiyangonak pay sinat lap-at dinat danuma umoy kan sika."

29 “Awenu!” insungbat Jesus. Utdiyon, nilumsa’t Pedro utdit bangka’n kummiyang sit lap-at dit danuma ummoy kan Jesus.

30 Yoong magikna na mana nabilog dit bayog-bog, kummimut ot utdit malmalnodon impakuy na un, “Taguwonak Apu!”

31 Ot dagusa inaggoman Jesus un kanana’n, “Kaakit nat pammatima! Apay manduwaduwa ka?”

32 Utdit nakalugan daona duwa’t dit bangka kaklata naid dit bayogbog.

33 Ot sadat disipulus na un iningaw sit bangka, nandaydayaw da kan siya un kanan dan “Tutuwa’n sika’d Anak Apudyus!”

*Pinapiyan Jesus Dat Masakit Ud Genesaret
(Marcos 6:53-56)*

34 Utdit makadolmang da, dummangpot da utdin boboloy Genesaret.

35 Mailasin man dat tagu si Jesus, nangibaun da si umoy man-ibaga’t dat tagu’t dat losana nangkalliputa boboloy ot nan-idatong da utdat masakit kan Jesus.

36 Nampakpakaasi da kan siya ta ipalubus na un sekgelon dat masakit dit badut na ulaya lawa’n sat lagayadana. Ot losan dat nanekgel, kummiya da.

15

*Sat Tutudu’n Tinawid Dat Judio Utdat
DadakkolDa
(Marcos 7:1-13)*

¹ Inggaw da ud Fariseo kan mimistulun di lintoga nanligwat Jerusalem un ummoy kan Jesus ot inimus da un,

² “Apay danat disipulus nu un adida unudon dit kadawian un impatawid dat dadakkoḷ taku? Adida unudon dit kadawiana mambubuḷu’t ima* asida mangan!”

³ Summungbat si Jesus un, “Ot apay un salungasingon yu dat bilin Apudyus maipagapu ullawa’t dit mamiyaan yu un maunud dat kadawiana naipatawid kan dikayu?”

⁴ Ta kanana’t dit bilin Apudyus un, ‘Dayawom da amam kan inam,’ kan kanana pay un, ‘Sanat mangibaga’t laweng sit ama na onnu ina na, masapula mapatoy.’

⁵ Yoong sanat itudtudu yu kanan yu un sat tagu’n mangibaga kan ama onnu ina na un, ‘Itdok kan Apudyus dit itulung ku kan dikayu,’

⁶ adinaon masapula tumulung un mangipaila’t dit mandayawana kan ama na onnu ina na. Inwalin yu dit bilin Apudyus gapu ullawa’t gagom yu un mangunud sidan kadawiana tinawid yu.

⁷ Man-ag-agin kayu! Tuttuwa dit paimpad-tun Apudyus kan propeta Isaias maipanggop kan dikayu un kanana’n,

⁸ ‘Sadatuwa tagu, dayawon da ud sakona lawa si bagbaga, yoong adayu dit aangson da kan

* **15:2** Sat kadawian dat Judio un mambubuḷu’t ima, bokona daḷapnu nadaḷus dat ima da asida mangan nu adi koon da daḷapnu nadaḷus da utdit man-illan Apudyus un naid mapabaḷawan da. Satu un tudtudu impatawid dat dadakkoḷ da un koon da daḷapnu madaḷusan da utdat singngadan na mana maaggoman da un ibilang dat Judio un mampadadag kan dida.

sakon.

⁹ Maid selselbin dit mandayawan da kan sakon gaputa itudtudu da dat lintoga kingwan di tagu ot ibilang daon un lintog ku.’ ”

Sat Makabasulan Di Tagu
(*Marcos 7:14-23*)

¹⁰ Utdi, inayagan Jesus kan siya dat adu’n tagu ot kinnanana kan dida un, “Donglon yu tun ibagak ot ammaan yu un anagon!

¹¹ Bokona siya’d mampadadag si tagu dit ipalnok na utdit sangi na nu adi sadit lawenga ibagan didit sangi na.”

¹² Utdi ummoy dat disipulus Jesus kan siya ot kanan dan, “Tigammuma laweng dit angos dat Fariseo utdat dinggol da un imbagam?”

¹³ Summungbat si Jesus un, “Losana mula un bokona immulan Amak ud langit, mabagut nu dumtong dit timpu na.

¹⁴ Bay-an yu danat Fariseo! Ta kama da si nakulapa puyut. Ot nu nakulap nat mangipuyut sidan pada da un nakulap maotdag da un maamin sit bitu.”

¹⁵ Guminga man si Pedro kanana’n, “Ilawag nu ud nu sin dit kaipooyan dit inyabalig nu.”

¹⁶ “Apay pati kan dikayu adi kayu makaawat?” kinnanana Jesus kan dida.

¹⁷ “Adiyu kad tigammu un sat lumnok sit sangin di tagu, makana lawa un manalan sit buwang asi lumaksun?

¹⁸ Yoong sadat bagbaga’n manligwat sit sangin di tagu, manligwat sit aangsona ot siya’d mampadadag kan siya.

¹⁹ Ta sat aangson siya'd manligwatan dit losana nadadaga somsomok di tagu un mangidulun kan siya'n kumatoy, makadagdagas, mangwa utdan koko-on di man-asawa utdin daan na payyan maasaw-an, man-akaw, mantuli kan manlikud.

²⁰ Siya datu dan mampadadag si tagu, bokona sat adi mambuluwan sit daan manganan."

*Sat Babai'n Amod Dit Pammati Na
(Marcos 7:24-30)*

²¹ Maabus man di, tinengyan da Jesus diya boboloy ot kaysan sin adani'd Tiro kan Sidon.

²² Ummoy kan Jesus dit osa'n babai un iCanaan un bokona Judio ot impakuy na un kanana'n, "Apu un kaganakan David, kaasiyanak ta sinakayan di dimunyu din anak ku un babai ot amod din ligat na."

²³ Yoong adin Jesus summungbat kan siya. Ot ummadani dat disipulus na kan siya ot kindaw da un, "Manalnom! Ta nadamit un nat maitungtung-ud!"

²⁴ Utdi, kinnanang Jesus un, "Naibaunaka lawa'n umoy tumulung sidat kaganakan Israel un alig da ud naiyawa un kannelu."

²⁵ Yoong ummoy kampay dit babai nan-okog sit sanguwan Jesus un kanana'n, "Tulunganak Apu!"

²⁶ Summungbat si Jesus un, "Bokona kalobbon-gana'n ikob-al ta utdanat asu dit kanon di abeng."

²⁷ Kinnanang dit babai un, "Tuttuwa nat Apu, yoong ulay sadat asu kanon da pay dat bugtan dit apu da un maotdag sit bansag."

²⁸ Utdi kinnanang Jesus sit babai un, "Tuttuwa'n amod nat pammatim ot makwa nat piyaom."

Ot dagusa kummiya dit abeng na.

Pinapiyan Jesus Dat Adu'n Tagu

²⁹ Tinengyan Jesus diya igaw ot nangoy sit igid bananaw sidin Galilea asi nanagada't dit bateled ot nantupak.

³⁰ Aduadu'n tagu'n ummoy kan siya un nanidatong sidat napilay, nakulap, naumol kan adu dat udum paya masakit. Innigga da dida't dit sanguwan Jesus ot pinapiya na dida.

³¹ Utdi, nasnasdaaw dat tagu't dit naila da un mambagbaga dat naumol, kumiyang dat napilay kan umila dat nakulap ot nandaydayaw da kan Apudyus un siya'd daydayawon dat kaganakan Israel.

Pinakanan Jesus Dat Opata Libu'n Tagu (Marcos 8:1-10)

³² Tulu'n algaw daon sidi utdit inayagan Jesus dat disipulus na ot kanana'n, "Madaguwanak sidatu'n tagu ta tulu'n algaw daon kan ditaku't tu ot naidon kanon da. Adik piyaona manalnon dida un mabibittil ta maulaw da kad sinat dalan ya."

³³ Summungbat dat disipulus na un, "Mangalan mi si umanaya ipakan mi utdatu'n aduadu'n tagu't tun naid taguna'n igaw?"

³⁴ Ot inimus Jesus un, "Piga dit tinapay yu un awad sinat?" "Pitu'n bukol kan antu da pay akita ikan un banan-og," insungbat da.

³⁵ Pinantupak Jesus dat tagu't dit pita.

³⁶ Utdi, innala na dat pitu'n bukol a tinapay kan akita ikan ot nanyaman kan Apudyus. Maabus mana manyaman, biniibiik na dat tinapay kan ikan asina intod sidat disipulus na ot inwalas da utdat tagu.

³⁷ Losan da un nabsuga nangan. Ot sinupon man dat disipulus Jesus dit nabun-an, napnu dat pitu'n lakba.

³⁸ Opata libu dit bilang dat lalaki'n nangan un adina naibilang dat babai kan aabeng.

³⁹ Maabus man di, pinadalanon Jesus dat adu'n tagu asida nambangka utdat disipulus na un kaysan sidin sakup Magadan.

16

Kindaw Dat Fariseo Kan Saduceo Un Man-amug Si Jesus

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

¹ Inggaw da ud Fariseo kan Saduceo un ummoy namadpadas kan Jesus ot kindaw da kan siya'n mangipaila't am-amuga mangilasinan da un si Apudyus ud nangibaun kan siya.

² Yoong kinnanun Jesus un, "Nu mangaglalak nu gidgidam kanan yu un napiya'n al-algaw nu bigat.

³ Ot nu mangaglalak kan nabunot din langit nu biggabiggat kanan yu paya umudan. Mabalín yu un maibaga dit kasasaad dit al-algaw nu ilan yu din langit yoong adiyu maibaga dit kaipooyan dan mangimatunana makmakwa uttuwa timpu?

⁴ Talona nadadag kayu'n tagu't tuwa lonap. Nanawidan yu si Apudyus! Man-inap kayu si am-amug si mangilasinan yu yoong maid udum si ipailak nu adi sat naipasamak sit Jonas," kinnanana ot tinengyana dida'n kaysan sit domang.

Bintaga Maipanggop Sidat Tutudun Dat Fariseo Kan Saduceo
(Marcos 8:14-21)

⁵ Makadolmang man da Jesus sidit bananaw, nagasmok dat disipulus na un adida nambalun si tinapay.

⁶ Utdit nambagbaga si Jesus kinnanana un, “Mansiput kayu ot alimbanan yu dit bubud dan Fariseo kan Saduceo.”

⁷ Magngol da man dit imbagan Jesus nambabagbagaan da un kanan dan, “Siya’d imbaga na di ta naliuwan taku’n nambalun.”

⁸ Yoong titiggammun Jesus dit babagbagaon da ot kanana kan dida un, “Kaakit nat pammati yun. Apay un sanat kamaid di tinapay yu nat babagbagaon yu?”

⁹ Adiyu kad payyan maawatan un awad panakabalin ku? Naliuwan yu kadon dat lima’n bukola tinapaya naipakan sidat lima’n libu un tagu? Piga’n lakba dit nabun-ana sininup yu?

¹⁰ Onnu sat pitu’n bukola tinapaya naipakan sidat opata libu’n tagu? Piga’n lakba dit nabun-ana sininup yu?

¹¹ Adiyu kad payyan maawatana bokona tinapay dit ug-ugudok kan dikayu’t dit imbagaka adayuwan yu dit bubud dat Fariseo kan Saduceo?”

¹² Utdi, naawatan dat disipulus na un bokona sad adayuwan da dit bubud di tinapay nu adi sat itudtudun dat Fariseo kan Saduceo.

*Imbagan Pedro Nu Singngadan Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)*

¹³ Utdit inummoy da Jesus sin lakub Cesarea Filipos, inimus na utdat disipulus na un, “Singngadan ku un Inyanak di Tagu utdit makanan dat tagu?”

14 Summungbat da un, “Kanan dat uduma sika kanu dit Juan un Mambubunyag. Kanan pay dat uduma sika kanu dit Elias yoong sadat udum payyan kanan da un sika dit Jeremias onnu osa’t dat propetan Apudyus.”

15 Ot inimus Jesus kan dida un, “Ot dikayu pay nu, singngadan ku utnat makanan yu?”

16 Summungbat si Simon Pedro un, “Sika dit Kristu un Anak ud matatagu un Apudyus.”

17 Kinnanun Jesus un, “Nagasat ka Simon un Anak Jonas ta bokona tagu nat nangipatigammu uttu kan sika, nu adi si Amak ud langit.

18 Ot ibagak kan sika un sanat ngadan nu un Pedro, batu dit kaipooyana. Ot sanata batu dit panana mangisaadak sidat kadagupan dat tagu’n manuttuwa kan sakon. Ot maid makaabak kan dida un ulay nu san pannakabalin ud katoy.

19 Ot itdok kan sika dit tulbok* sin mangiyapuan Apudyus ot nu singngadan nat adim ipalubus situn pita, adina pay maipalubus sin langit. Ot singngadan na mana ipalubus nu uttun pita, maipalubus pay sin langit.”

20 Utdi, impaypaysod Jesus binilin dat disipulus na un adida un talon ibagbaga’t udum un siya dit Kristu.

Impatigammun Jesus Dit Mapatoyana Kan Umungalana

(Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27)

21 Manipud sidiya timpu, inlugin Jesus un ipatigammu’t dat disipulus na un masapula umoy sin Jerusalem ot adu’n ligata sagapalona utdat

* 16:19 San piyaona’n ugudon dit tulbok, kalintogan.

lalallakay di Judio, aap-apun di padi kan mimis-tulun di lintog kan mapatoy yoong umungal nu maikatlu'n al-algaw.

²² Utdi, indallay Pedro utdit ad-adayu ot ing-gimau na un kanana'n, "Apu, iyadayun okyan Apudyus. Adina mabalina maipasamak kan sika nat kama't nat."

²³ Yoong sinangun Jesus ot kinnanana kan siya'n, "Adayuwanak Satanas! Lappod ka kan sakon. Ta bokona sat piyaon Apudyus nat so-somkom nu adi sat piyaon di tagu."

²⁴ Ot kinnanana Jesus sidat disipulus na un, "Nu sinnat mamiya un maidagamung kan sakon, masapula igongda naona somsomkon dit mataguwana uttun pita, bukudona dit kulus† na asi umunud kan sakon.

²⁵ Ta sanat tagu'n manalakug sit mataguwana't tun pita, adina maitdan si mataguwana't inggaingga yoong sat tagu'n matalak na dit mataguwana maipagapu't manuttuwaana kan sakon, maitdan si mataguwana't inggaingga.

²⁶ Ngadan nat maganab nat osa'n tagu nu mangkuwa na dan losana kinabaknang situn lubung yoong matalak na dit mataguwana't inggaingga? Ta naid mabalina maitod di tagu si kasukat di mataguwana.

²⁷ Sakona Inyanak di Tagu, mangulinak un bulun ku dat aanghel ku kan awad kan sakon dit nakaskasdaawa kinangatun Amak. Nu dumatong diya timpu gun-gunaak dat losana tagu manigun

† **16:24** San kaipooyan din mamukud si kulus, disididu din osa'n tagu un mapaligatan onnu mapatoy maipagapu't dit umunudana kan Jesus

sit kingkingwa da.

²⁸ Ot tuttuwa tun ibagak un awad kan dikayu un antu uttun satun ud adi yan matoy inggana si ilan da ud sakona Inyanak di Tagu un dumatonga Ali.”

17

Sat Naobsan Dit Ilan Jesus (Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

¹ Lumabas man onoma algaw, indallay Jesus si Pedro, da Santiago kan Juan un mansunud un nanagada't dit nangatu'n bateled.

² Inggaw da man sidi, naobos dit ilan Jesus. Makasiling dit pasngit na un kama't init kan napolkapolkas dit badut na un kama't silawa makasiling.

³ Ot kaklata nailan dat tulu'n disipulus Jesus da Moses kan Elias un makabagbaga kan Jesus.

⁴ Ot guminga man si Pedro, kanana kan Jesus un, “Apu, napiya ta antu taku uttu. Nu piyaom mangwaak si tulu'n sigay situ, mangkuwam nat osa, mangkuwan Moses nat osa kan mangkuwan pay Elias nat osa.”

⁵ Utdiya mambagbagaana payyan, inggaw bunota makasilinga nangayyung kan dida'n losan ot inggaw ginga'n nanligwat sit bunota kanana'n, “Siyatu'd pipiyaoka Anak ku un masmas-omak, dumngol kayu kan siya.”

⁶ Donglon man dat disipulus Jesus di, inumping da utdit pita ta amod dit kimut da.

⁷ Yoong ummadani si Jesus kan dida ot inagpadana dida un kanana'n, “Lumigwat kayu! Adi kayu kumimut.”

⁸ Utdit manlungayat da, naid innila da si udum nu adi si Jesus ulla.

⁹ Utdit madama'n gumusad da utdit bateled, binilin Jesus dida un, "Adiyu ibagbaga't udum dit naila yu inggana't umungalaka Inyanak di Tagu kan katoy."

¹⁰ Utdi inimus dat disipulus na un, "Apay kanan danat mimistulun di lintoga masapula umun-una kanu't Elias un dumatong nu sadit Kristu nu?"

¹¹ Summungbat si Jesus un, "Tuttuwa'n masapula mauna't Elias dumatonga umoy mangis-agana't dat losan.

¹² Yoong ibagak kan dikayu un naabusona dumatong si Elias yoong adin dat tagu naimatunan ot kingwa da dat piniya da un kingwa kan siya. Ot padana pay un paligaton da ud sakona Inyanak di Tagu."

¹³ Utdiyon, naawatan dat disipulus na un si Juan un Mambubunyag dit ibagbaga na un Elias.

Pinapiyan Jesus Dit Abenga Sinakayan Di Dimunyu

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

¹⁴ Dakngon man da Jesus dit inggawan dat adu'n tagu, inggaw tagu'n ummadani kan siya un nampalintumong sit sanguwana'n kanana'n,

¹⁵ "Apu, kaasiyam din abeng ku un lalaki ta nakoldas ot talona mampalpaligat. Kanayuna matukas sin apuy kan danum.

¹⁶ Ummoyak impaila't danat disipulus nu yoong adida mapapiya."

17 Summungbat si Jesus un, “Ay, naid pammati yu un tagu’t tuwa lonap kan bokobokon nat som-somok yu! Kamaan nat kabayag ku un iinggaw kan dikayu inggana’t manuttuwa kayu? Kamaan nat kaandun nat mangiyan-anusak kan dikayu? Idatong yu kan sakon nat abeng.”

18 Idatong da man, inggimaun Jesus dit dimunyu ot tinengyana dit abeng ot dagusa kummiya.

19 Utdiyon ummoy dat disipulus kan Jesus un dida ullawa ot inimus da kan siya un, “Apay adimi maaddag diya dimunyu nu?”

20 Summungbat si Jesus un, “Onta akit nat pammati yu. Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, ulay nu kama’t bukoḷ di mustasa nat kaban-og nat pammati yu, mabalina kanan yu uttun bateled un, ‘Umalis ka utdi,’ ot umalis. Maida taḷon adiyu makwa.

21 Yoong sadan kama’t diya dimunyu, adida maaddag nu adin dit mangaddag ipapati’n manluwaḷu kan lumangan paya mangan sidit manluwaḷuwana.”*

Imbagan Uman Jesus Dit Maipanggop Sit Matoyana

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Utdit nandatdatong da Jesus sidat disipulus na ud Galilea, imbagana kan dida un, “Sakona Inyanak di Tagu, dandaniyona maiyawatak sidat tagu.

* **17:21** Satu un bersikulu naid sit kaaduwana manuskrito sin bagbagan di Griego yoong awad sin Marcos 9:29.

²³ Patoyon da ud sakon yoong nu maikatlu'n algaw mapaungalak."

Utdi, amod dit domdom dat disipulus na.

Sat Nambayadan Jesus Sit Bugis Di Timplu

²⁴ Dumatong man da Jesus ud Capernaum sidat disipulus na, inimus dat man-uulup si bugis di timplu kan Pedro un, "Mambayad pay nat mistulu yu ut bugis di timplu?"

²⁵ "Inonaan!" insungbat Pedro.

Lumnok man si Pedro utdit boloya inggawan Jesus, naun-una't Jesus gumminga'n kanana'n, "Pedro, ngadan nat makanam, sin dit mambugison dat ali't tun lubang? Sadat tagu da onnu sadat kakkaili?"

²⁶ "Sadat kakkaili," insungbat Pedro.

Kinnanan Jesus un, "Nu siyanat, di adina masapula mambayad dat tagu da.

²⁷ Yoong dalapnu adi dita lawengon sidan tagu, umoy ka utdin bananaw ta umoy ka mamungwit. Sat umuna'n gongtoma lamos ilam dit sangi na kad awad odasam si pilaka umanaya mambugis ta. Alam ta siya'd mambayad nu utnat bugis ta un duwa."

18

Sat Kangattuwan Sin Mangiyapuwan Apudyus (Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

¹ Utdi payona timpu ummoy dat disipulus Jesus kan siya inimus un, "Singngadan dit kangattuwan sin mangiyapuwan Apudyus?"

² Utdi nangayag si Jesus si abeng ot pinasikad na utdit gawa da.

³ Utdi, kinnanana'n, "Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, nu adi kayu mambalbaliw kan mambalin si kama nu abeng payyan, adi kayu maidagabung sidan iyapuwan Apudyus.

⁴ Singngadan na mana napakumbaba un padan tun abeng, dida'd kangattuwan sin mangiyapuwan Apudyus.

⁵ Singngadan na mana mangawat si kama't tu un abeng un ipagapu na kan sakon, sakon ud inawat na."

*Sat Maigapuwan Di Makabasulan
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)*

⁶ "Yoong singngadan na man un maigapuwan di makabasulan di osa't datuwa aabenga mamati* kan sakon, un-unnaya lawa'n matakodan si dakolana gigillingana batu dit bagang na asi maidawat sin baybay dalapnu malmos.

⁷ Nasigaba talon tun kasasaad situn lubung ta adu dan mabalina maigapuwan di makabasulan di tagu. Awada awad datuwa maigapuwan di makabasulan yoong kaasi pay nat tagu'n maigapuwan di osa un mambasul.

⁸ "Ot nu sanat imam onnu ikim nat maigapuwan nat makabasulam, putdom ta idawat nu! Ta un-unnaya lawa un osossaan nat imam onnu ikim un lumnok sin mataguwan si inggaingga, nu sanat duwa nat imam onnu ikima maidawat sin apuya adi maksop.

⁹ Ot nu sanat atam nat maigapuwan di makabasulam, tuwilom ta idawat nu. Ta un-unnaya matagu ka si inggaingga'n osossaan nat atam nu

* **18:6** Ilan yu utdin Lucas 17:2

sanat duwa nat atama maidawat sin apuy sin impiyelnu.”

Sat Naiyawa'n Kannelu

(Lucas 15:3-7)

¹⁰ Intultuluy Jesus un kanana'n, “Ilan yu ta adiyu idapdapes ulay osa't datuwa aabeng. Ibagak kan dikayu un sadat aanghel un mangayyuwan kan dida kanayuna awad dat din sanguwan Apudyus un Amak sin langit.

¹¹ Ot sakona Inyanak di Tagu, ummoyak situ un managu't dat tagu'n naiyawa. †

¹² “Ta ngadan nat koon nat tagu'n awad si singgasuta kannelu nu maiyawa dit osa? Adina kad taynan dat siyamapulu't siyam sin tangsa ta umoy na inapon dit osa'n naiyawa?

¹³ Ot nu odasana, ibagak kan dikayu un amo matalok sit osa un indasana nu sadadit siyamapulu't siyama adi naiyawa.

¹⁴ Ot padana pay kan Amak sin langit un adina piyaona awad osa't datuwa aabeng na ud maisina kan siya.”

Sat Koon Sidat Makabasul Kan Ditaku

¹⁵ “Nu nakabasul kan sika nat bulun nu un manuttuwa, umoy ka kan siya ta ibagam dit nakabasulana yoong koom nu dudduwa-an kayu. Ot nu dumngol ta mampakawan impaolim dit napiya un mambulbulunan yu.

¹⁶ Yoong nu adina dumngol, mangidallay ka si osa onnu duwa't bulun nu un umoy obos makabagbaga kan siya dalapnu awad duwa onnu tulu't mamananok sidan losana maugud.

† **18:11** Satu un bersikulu naid sidat uduma manuscrito.

¹⁷ Ot nu adina kampay donglon dida, ipatigam-mum sidat bulun yu un manggigimung. Nu adina kampay dumngol kan dida ibilang yuwona tagu'n adi manuttuwa kan Apudyus onnu padan dat man-uulup si bugisa gumabasul.

¹⁸ “Ot ibagak kan dikayu'n losana disipulus ku un, nu singngadan nat adiyu ipalubus situn pita, adina pay maipalubus sin langit. Ot nu sinnat ipalubus yu uttun pita, maipalubus pay sin langit.

¹⁹ “Padana paya, nu man-ampayunan danat duwa kan dikayu'n manuttuwa nat kodawon da kan Amak ud langit, maitod.

²⁰ Ta nu sinnat kawadan di duwa onnu tulu'n mandatdatonga maipagapu't din naiyossaanan da kan sakon, awadak pay kan dida utdi.”

Sat Maipasamak Sit Adi Mamakawan Sit Padana Un Tagu

²¹ Utdi, ummoy si Pedro kan Jesus ot inimus na un “Apu, mamimpiga'n pakawanok din bulun ku un makabbasubasul kan sakon, mamimpitu?”

²² Summungbat si Jesus un, “Bokona mamimpitu ullawa, nu adi pakawanom si mamimpitumpulu un pitu.

²³ Ta san mangiyapuwon Apudyus, maiyalig si ali un piyaona'n mansingil sidat manselselbi kan siya.

²⁴ Manlugi mana mansingil, inyoy da dit osa'n milyu-milyun dit bayadana.

²⁵ Yoong gaputa adina makabayad, imbilin dit ali un mailaku da un losana simbalyan dalapnu manselbi da si udum kan mailaku pay dan losana sanikuwa da dalapnu makabayad.

26 “Yoong dagusa nampalintumong diya tagu utdit atubang dit ali ot kanana’n dit nampangpangaasi un, ‘Apu, anusam yan ta asik aminon bayadan nu awad ibayad ku.’

27 “Utdi kinaasiyan didit ali ot pinakawan na dit utang na asina pinadalan.

28 “Lumaksun man di un tagu, inabot na dit padana un manselselbi un nakautang kan siya si singgasuta denario.‡ Dagusa dinokmaana ot pinsol na un kanana’n, ‘Bayadam dit utang nu kan sakon.’

29 “Yoong nampalintumong dit padana un manselselbi ot nampakpakaasi’n kanana’n, ‘Anusam yan ta asik aminon bayadan nu awad ibayad ku.’

30 “Yoong ummadina ta pinabalud na inggana’t makabayad sit utang na.

31 “Nailan dat pada da un manselselbi dit naipasamak ot laweng dit angos da ot ummoy da imbaga’t dit ali dat losana napasamak.

32 “Utdi pinaayagan dit ali diya manselselbi ot kanana kan siya un, ‘Nadadag ka paya manselselbi. Adik sika pinambayad gaputa nampangpangaasi ka.

33 Ot kinaasiyam pay okyan dit padama manselselbi un kama’t dit nangkakaasik kan sika!’

34 “Gapu utdit amoda sulag dit ali pinabalud na diya manselselbi ta madusa inggana’t mabayadana dat losana utang na.”

‡ 18:28 Ilan yu utdin glosario

³⁵ Utdiyon kinnanán Jesus un, “Siyadi’d padan din koon Amak langit kan dikayu nu adiyu ud gattoka pakawanon dan bulun yu.”

19

Tudtudu Maipanggop Si Idang (Marcos 10:1-12)

¹ Gangputon man Jesus itudtudu’n losan dadi, tinengyana’d Galilea ot kaysan sin lakub Judea utdin kapon domang didin wangwang Jordan.

² Adu dat tagu’n naitung-ud kan siya ot pinapiya na dat masakit kan dida.

³ Inggaw da ud Fariseo un ummoy kan siya dalapnu padpadason da ot inimus da un, “Ipalubus kad dit lintog taku’n idangan dit lalaki si asawa na si kumpolmi’n gapuna?”

⁴ Summungbat si Jesus un, “Adiyu kad binasa dit naikanglita ugud Apudyus un sidit damu’n namaloswaana’t tagu kingwa na dit lalaki kan babai?

⁵ Ot kanana un ‘Siya’d gapuna un tengyan dit lalaki da ama na kan ina na ta umoy sumip-un sit asawa na kad mambalin da si osa.’*

⁶ Utdi bokonona duwa nu adi kama dat ossaana long-ag. Isunga singngadan na mana pinansip-un Apudyus un man-asawa, maid tagu’t mabalina mangidang kan dida.”

⁷ Utdi, inimus uman dat Fariseo un, “Nu siyadi, apay imbagan dit lintog Moses un mabalina mangitod dit lalaki’t dit asawana si kasulatan dit mandanganda, asina padalnon?”

⁸ Summungbat si Jesus un, “Pinalubusan dikayu kan Moses un umidang sidat asawa yu gaputa adi

* 19:5 Gen. 2:24

kayu matudtuduwan yoong bokona siya'd pang-gop Apudyus sit pogpoga'n nangwaana't tagu di.

⁹ Ot ibagak kan dikayu un, mabalina umidang nat lalaki nu nakadagdagas dit asawa na yoong makabasul si dagdagas nu mangasawa't udum."

¹⁰ Utdi, kanan dat disipulus na un "Nu siya'd kokwana di, un-unnay din adi mangasawa."

¹¹ Kinnanán pay Jesus un, "On, yoong bokona losana tagu'n makakwa't di nu adi sadan nangitdana lawan Apudyus si kaboolana adi mangasawa.

¹² Ta awad da ud adi mangasawa gaputa naka-woy da manipud sit naiyanakan da. Awad da pay uduma adi mangasawa ta naibutuwan da. Ot awad da pay uduma adi mangasawa dalapnu maiyossaan da un mangiwalagawag sit maipanggop sit mangiyapuan Apudyus. Ot sadan kaboolan da un adi mangasawa, adida."

*Binindisyunan Jesus Dat Aabeng
(Marcos 10:13-15; Lucas 18:15-17)*

¹³ Ininggaw da ud tagu'n nan-idatong sidat aabeng da kan Jesus dalapnu agpadana dida'n iluwaluwan un bindisyunan yoong inggimaun dat disipulus Jesus dat tagu.

¹⁴ Utdi kinnanán Jesus un, "Bay-an yu un umoy danat aabeng kan sakon, adiyu iyapa dida ta sadan kama kan dida dan maidagamung sin mangiyapuan Apudyus."

¹⁵ Utdi, inyagpad Jesus dit ima na un namindisyun kan dida asina kaysan.

*Sadit Nabaknanga Tagu
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)*

16 Ininggaw osa'n tagu un ummoy kan Jesus nan-im-imus un, "Mistulu, ngadan dit napiya un kook dalapnu mataguwak si inggaingga?"

17 Summungbat si Jesus un kanana'n, "Apay imusom kan sakon nu sin dit napiya. Ossaana lawa din napiya un siya si Apudyus. Ot nu piyaoma matagu't inggaingga, tungpalom dat bilin na."

18 Inimus payyan dit tagu un, "Ngadan na un bilin?"

Summungbat si Jesus un, "Adika kumatoy. Adika managdagas. Adika man-akaw. Adika mangkustigu si tuli.

19 Dayawom da amam kan inam kan piyaom dat bulun nu un kama't nat mampipiyam sinat long-ag nu."

20 Summungbat dit lalaki un, "Tungtungpaloka losan danaton ot ngadan na payyan nat masapul ku?"

21 Kinnananan Jesus kan siya un, "Nu piyaoma talona maid mangkulangam, umoy ka ilaku'n aminon dat kukuwam ot itdom sidat nakapus dit bayad na kad awad binaknang nu ud langit, asikaon umunud kan sakon."

22 Donglon man dit lalaki di, nanduduuy ot kaysana madomdomdoman ta talona baknang.

23 Utdi, kinnananan Jesus sidat disipulus na un, "Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, nasigaba makalnok danat nabaknang sin mangiyapuwana Apudyus.

24 Ot ibagak payyan kan dikayu un nalaslasu'n mangoy nat kamelyu utnat abut di tanud nu sanat baknanga tagu'n lumnok sin mangiyapuwana Apudyus."

²⁵ Donglon man dat disipulus na di, talona nasnasdaaw da ot inimus da un, “Singngadan dat taguwon Apudyus nu?”

²⁶ Yoong tummukkol si Jesus kan dida un dit summungbat un, “Adina makwa di nu tagu’d mangwa yoong si Apudyus kaboolana’n mangwa’t dan losana banag.”

²⁷ Utdi kinnanana Pedro un, “Dikami nu, un tinengyan mi dat losana kukuwa mi dalapnu sika’d uunnudon mi ot sin dit gun-guna mi?”

²⁸ Summungbat si Jesus un, “Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, nu masukatan tun lubang si bagu, mantupakak un Inyanak di Tagu utdin madaydayawa tronok un mangiyapu. Ot dikayu’n disipulus ku, mantupak kayu pay sidat kagwampulu’t duwa’n trono un manguis sidan tribun dat kagwampulu’t duwa’n anak ud Israel.†

²⁹ Ot losana maneyan sit boloy na onnu susunud na onnu ama na onnu ina na onnu aabeng na onnu pita na maipagapu’t umunudana kan sakon, adayu’n aduadu dan maawat na nu sat tinengyana kan tawidona pay dit mataguan un maid kigad na.

³⁰ Yoong adu dat tagu’n maun-una uttun satun un maudi kan adu dat tagu’n maudi uttun satun un maun-una nu timpu na.”

20

Abalig Maipanggop Sidat Mangkokokwa’t Dit Kaubasan

† 19:28 Onnu Jacob.

1 “San man-apuwan Apudyus maiyalig si tagu’n nanawag dit minul-ana’t ubas. Ot nanwiswis-ita ummoy nan-inap si tangdanana’t tagu’n mangkokwa’t dit kaubasana.

2 Intulon na un tangdanana dida’t osa’n denario* si sin-algaw ot imbaun na dida’n umoy nangkokwa’t dit kaubasana.

3 “Mangmanganan man si bang-oga banga, ummoy uman nan-ila’t tagu ot indasana dat gasikadan sit lalakuwana naid si kokkoon.

4 Ot imbaga na kan dida un, ‘Ikayu pay nangkokwa’t din kaubasak ta tangdanak dikayu si kustu’n tangdan yu.’ Utdi ummoy da.

5 “Mamatuk man kan padana pay sit nandang-wilis si init, ummoy payyan nan-inap.

6 Manuldullalayap man si init, ummoy uman nan-inap si nangkokwa ot naila na dat uduma gasikadana naid si koon ot kinnanana’n ‘Apay palabson yu ullawa nat al-algaw yu uttu un naid si kokkoon?’

7 “‘Onta naid ussiya’d manangdan kan dikami,’ kinnanana da. ‘Ot umoy kayu pay nangkokwa’t din kaubasak,’ kinnanana kan dida.

8 “Gumidgidam man, inayagan dit singkuwa’t dit kaubasan dit kapatasa na un kanana’n, ‘Ayagam dat nangkokwa ta itdom dit tangdan da, manlugi’t dat naudi inggana’t dadit nauna’n nangkokwa.’

9 “Dumatong man dat nanlugi’n nangkokwa’t dit manuldullalayapan init, tinangdanana dida’t sin-ossa un denario.

10 Utdit dumatong dadit ummun-una un nangkokwa, kanan da nu ad-adu dit tangdan

* 20:2 Ilan yu utdin glosario

da yoong padana pay sit tangdan dadit naudi un sin-ossa un denario.

¹¹ Inala da dit tangdan da ot inlugi da un nanlili't dit singkuwa't dit kaubasana kanan dan,

¹² 'Sadat nangkokwa't sin-olasa lawa, naipada dit tangdan da kan dikami'n nangkokwa'n nampaalgaw sit nasigaba init.'

¹³ "Yoong kinnanang dit singkuwa't dit kaubasan sit osa't dat nangkokwa un, 'Gayyom, bokona kinuluk ku dikayu ta intulon yu un tangdanak dikayu't osa'n denario si sin-algaw.

¹⁴ Ot alan yu nat tangdan yu ta manalan kayu. Piyaoka tangdanan datun naudi si padan dit tangdan yu.

¹⁵ Bokon kad si kalintogaka mangwa't piyaok sit pilak ku pay lawan? Onnu umapaļ kayu gaputa nalaayaka tagu? "

¹⁶ Utdi inyanungus Jesus un kanana'n, "Sadan naudi maun-una dan tu, ot sadan ummuna maudi dan tu."†

Pitlun Jesus Nangibaga't Dit Maipanggop Sit Matoyana

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷ Utdit managad-an da Jesus un umoy Jerusalem, tinang-il na dat kagwampulu't duwa'n disipulus na un binagbaga ot kanana'n,

¹⁸ "Dumngol kayu! Managada taku'd Jerusalem ot sakona Inyanak di Tagu maiyawatak sidat aapun di padi kan mimistulun di lintog ot ikoddong da un mapatoyak.

† **20:16** San osa'n kaipooyana, sadan nadoba't saad maitdan da si nangatu'n saad ot sadan nangatu't saad maitdan da si nadoba'n saad.

19 Asida iyawat sakon sidat bokona Judio dalapnu manliwliw-anak, kumkumpasanak kan ilansaak sidit kulus yoong umungalak sin maikatlu'n algaw."

*Sat Kindaw Dit Inan da Juan Kan Santiago
(Marcos 10:35-45)*

20 Maabus man di, ummadani dit asawan Zebedeo un bulun na dat duwa'n anak na. Nampalintumong sit atubang Jesus dalapnu mangkodaw.

21 Inimus Jesus un, "Singngadan nat piyaom?"

Summungbata kanana'n, "Ipalubus nu okyan un mantupak tun osa'n anak ku utnat kapon madiwanam kan osa't nat kapon makawigim sin mangiyapuwan."

22 Yoong summungbat si Jesus un kanana't dat duwa'n anak un, "Naid tigammu yu utnat kodkodawon yu. Maboolan yu kad nat ligata saganpalok?"‡ "On, maboolan mi," kanan da.

23 Summungbat uman si Jesus un, "Tuttuwa'n mapaligat kayu'n padan din mapaligatak yoong bokona sakon mamili't dat mantupak situn kapon madiwanan ku kan makawigik ta insaganan Amak di un mantupakan dat pinilina."

24 Donglon man dat simpulu dit kingwan dat mansunud, summulag da kan dida.

25 Utdi, inayagan Jesus dida'n losan ot kinanana kan dida un, "Titiggammu yu un sadan maapu utdan bokona Judio, puyungon da dan iyapuwan da. Ipailan dadit awad si tulay dit pannakabalin da utdan tagu da.

‡ 20:22 Sat naikanglit sin Griego kanana un, maboolan yu kad un uminum sit tasa un uminumak?

26 Yoong bokona kama't di dit makwa kan dikayu. Ta singngadan na mana mamiya un nangatu, masapula manselbi kan dikayu'n losan.

27 Ot singngadan na mana mamiya un siya'd kangattuwan, masapula manselbi kan dikayu un kama't babbaun.

28 Kama kan sakona Inyanak di Tagu, bokona dummatongak dalapnu paselbiyak sidan tagu nu adi dummatongak dalapnu manselbiyak kan dida. Dummatongak dalapnu itdok tun angos ku un mansubbut ku utdan adu'n tagu."

*Pinapiyan Jesus Dat Duwa'n Nakulap
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)*

29 Lausan man da Jesus ud Jerico, aduadu'n tagu un naitung-ud kan dida.

30 Utdit manaddadalanan da, inggaw da ud duwa'n nakulapa mantutupak sit igid dit kalsa. Utdit magngol da un lumaus si Jesus, nampakuy da un kanan dan, "Kaganakan Ali David, kaasiyan dikami!"

31 Inggimaun dat tagu dida ot binagaan da dida un walling da. Yoong talona indangsol da ota kinnanan un, "Kaganakan Ali David, kaasiyan dikami, Apu!"

32 Nan-illong si Jesus ot pinaayag na dida asina kinnanan un, "Ngadan nat piyaon yu un kook kan dikayu?"

33 Kinnanan da un, "Apu, piyaon mi un umila."

34 Ot nadaguwan si Jesus kan dida ot inaplusana dat ata da ot dagusa ummila da ot naitung-ud da kan siya.

21

Dinaydayaw Dat Tagu Si Jesus Sit Dummakngana'd Jerusalem

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Adaniyon da Jesus Jerusalem ot dummatong daon sin Betfage utdin bateled Olivo. Utdi nambaun si Jesus si duwa't dat disipulus na.

² Kanana kan dida un, "Umuna kayu utnat madoldola boboloy ot dagusa awad odasan yu si naisilu'n dangki un nangubbu ot ussagan yu ta idatong yu dida kan sakon.

³ Nu awad man-imus kan dikayu, kanan yu kan siya un, 'Masapul ud Apu,' ot dagusa ipalubus na un alan yu."

⁴ Nakwa di dalapnu matungpal dit paimbagan Apudyus sit propetana't dit un kanana'n,

⁵ "Ibaga yu utdan tagu'd Sion un annaton nat Ali yu un dumatong. Napakumbaba kan nangabayu't dangki. On, ubbun di dangki ud nangabayuwana."*

⁶ Utdi, ummun-una dat duwa'n kaysan ot tinungpal da dit imbilin Jesus kan dida.

⁷ Indatong da dit dangki kan sat ubbu na. Inyap-ap da dat kagoy da utdit dangki asin Jesus nangabayuwan.

⁸ Kaaduwan sidat tagu dat nangiyap-ap sidat kagoy da utdit dalan, ot sadat udum nanggap-id da utdit sangan di kayu'n inyap-ap sit dalan.

⁹ Ot sadat ummuna kan sadat maitungtung-ud kan Jesus, gapappakuyan dan, "Madaydayaw tun kaganakan ali David. Bindisyunan Apudyus tun

* 21:5 Zacarias 9.9

imbaun na un pannakalong-ag na. Madaydayaw si Apudyus sin langit.”

¹⁰ Dumatong man da Jesus ud Jerusalem, nabuka^l dat losana tagu'n kanan da un, “Ngadan ditu?”

¹¹ “Siyatu si Jesus un propetan Apudyus un nanligwat Nazaret sin probinsiya'd Galilea,” insungbat dat tagu'n naibu^lun kan Jesus.

Inummoy Si Jesus Sit Timplu

(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² Utdi, nilumnok si Jesus sit timplu ot pinalaksun na un inamin dadit tagu'n manlala^laku kan gumatgatanga ininggaw. Inamin na paya sinuwakkit dat lamesaan dadit mansusukat si pilak kan sadat tutuppakan dat manlala^laku si kalupati.

¹³ Ot kinnanana kan dida un, “Naikanglit sit ugud Apudyus un, ‘Satu'n bo^loy ku, mangadanan si bo^loya luluw^waluwan.’ Yoong pinambalin yu un igaw di makuluk.”

¹⁴ Utdi ummoy dadit naku^lap kan da napilay kan siya't dit timplu ot pinapiya na dida.

¹⁵ Yoong nakasu^lag dat aap-apun di papadi kan mimistulun di lintog sidit maila da dat nakaskasdaawa koonan kan magngol^l da dat aabenga gapapakuyan sidit timplu un kanan dan, “Madaydayaw din kaganakan David.”

¹⁶ Ot kinnanana da kan Jesus un, “Magngol^l nu din ibagbagan dan aabeng?”

Summungbat si Jesus un, “On, magngol^l ku. Adiyu kad nabasa dit naikanglita ugud Apudyus un kanana'n, ‘Insu^lum dat aabeng da^lapnu ustu-ustu dit mandadayaw da?’ ”

17 Utdi tinengyan Jesus dida ot kaysan sin Betania un siya'd inumbogana't diya labi.

Sadit Kayu'n Adi Namunga
(*Marcos 11:12-14, 20-24*)

18 Mabigat man sidit mangulinan da ud Jerusalem, nabitil si Jesus.

19 Ot maila na man dit kayu'n igus sit igid dit dalan ummadani ta ilana nu awad bunga na yoong naid ta abus dit tubu na ullawa. Utdi inggiyaw na dit kayu'n kanana'n, "Maidon mamungaam!" Ot dagusa nalangu dit igus.

20 Ilan man dat disipulus na di, nasnasdaaw da ot kanan dan, "Inona'n dagusa nalangu din igus?"

21 Kinnananan Jesus kan dida un, "Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, nu awad pammati yu kan Apudyus un adi kayu manduwaduwa, bokona lawa'n kama't din kingwak sin igus nat makwa yu nu adi mabalin yu paya ibaga't din bateleda, 'Umalis ka utdin baybay,' kad makwa.

22 Ta singngadan na mana iluwalu yu matungpal nu natalgod nat pammati yu."

Sat Nanligwatan Dit Kalintogan Jesus
(*Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8*)

23 Utdi nangulin si Jesus sit timplu. Utdit madama'n mansulu, inummoy dat aappun di padi kan lalallakay di Judio kan siya ot kanan da un, "Ngadan nat kalintogama mangwa't danat kokkoom? Sin dit nangitod sit kalintogam?"

24 Summungbat si Jesus un, "Antu pay imusok kan dikayu. Ot nu sungbatan yu, ibagak pay tun nanligwatan ditun kalintogaka mangwa't datun kook.

²⁵ Ibaga yu ud nu sin nanligwatan dit kalintogan Juan un mambunyag, nanligwat kan Apudyus onnu nanligwat si tagu?”

Utdi nampipinnuut da pay lawan un, “Nu ibaga taku’n nanligwat kan Apudyus kanana’t oni un, ‘Apay adiyu tinuttuwa nu?’

²⁶ Yoong nu ibaga taku’n nanligwat si tagu, gakkimut dan tagu ta tuttuwaon da un propetan Apudyus si Juan.”

²⁷ Isunga sat insungbat da kan Jesus kanan da un, “Maid tigammu mi.”

Ot kanan Jesus un, “Ot madik pay ibaga kan dikayu nu nanligwatan tun kalintogaka mangwa’t datuwa kook.”

Abalig Maipanggop Sidat Duwa’n Anak

²⁸ Inyabalig uman Jesus un kanana’n, “Innon nat makanan yu uttu? Ininggaw osa’n ama un duwa dat anak na. Ummoy sit pangu’n anak na ot kanana’n, ‘Anak, umoy ka mangkokwa’t din kaubasan sinsatun.’

²⁹ “Summungbat dit anaka kanana’n, ‘Madik.’ Yoong mabaybayag man, nambabawi ot ummoy nangkokwa.

³⁰ “Ot sadit ama, ummoy sit maikagwa’n anak na ot padana un imbaga na un umoy mangkokwa’t dit kaubasana. Ot summungbat dit anak un, ‘On ama, umoyak.’ Yoong adina inummoy.

³¹ “Singngadan na utdadit mansunud dit nannungpal sit piyaon didit ama?” kinnanana Jesus.

“Sadit pangu,” kanan da.

Utdi, kinnanana Jesus kan dida’n, “Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, sadat gumabasula tagu un

kama't dan man-uulup si bugis kan dumadagdagasa babai, umun-una da un maidagamung sin mangiyapuwan Apudyus nu dikayu.

³² Ta ummoy si Juan un Mambubunyag un nangitudtudu kan dikayu't dit kustu'n maunud yoong adiyu tinuttuwa. Yoong sadat man-uulup si bugis kan dumadagdagasa babai, tinuttuwa da. Ulay nu innila yu dida'n nambabawi't dat basul da, adi kayu kampay nambabawi kan nanuttuwa."

*Abalig Maipanggop Sidat Mantotobaw
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)*

³³ "Donglon yu payyan tun osa'n abalig," kinananan Jesus. "Inggaw osa'n tagu'n minul-ana't ubas dit pita na. Tinalangkaana'n nilikmut ot nangabut si batu ut poposposan di ubas kan nanuud si nataknanga alligang di man-andog. Utdi impatobaw na dit kaubasana ot nangalyug si sabali'n ili.

³⁴ "Dandani man dit bubullasan di ubas, imbaun na dat baba-unona un umoy mangala't dit gogwana.

³⁵ Dumatong da man dinokmaan dat mantotobaw dida, pinangpang-ok da dit osa, pinatoy da dit osa asida binatang batu dit osa.

³⁶ "Utdi nangibaun uman dit singkuwa't dit pita si ad-adu nu sadat damu'n inummoy ot padana uman dit kingwan dat mantotobaw kan dida.

³⁷ "Utdiyon, imbaun na dit anak na ta kanana't dit somsomok na un, 'Ikabain da tu ta anak ku.'

³⁸ "Yoong ilan man dat mantotobaw dit anak, kanan da un, 'Siyatu dit manawid situn pita, aweyu ta patoyon taku dalapnu mangkuwa taku tun pita!'

³⁹ “Utdi, dinokmaan da un inlaksun sit lasin didit kaubasan asida pinatoy.

⁴⁰ “Kadon, nu dumatong dit singkuwa’t dit pita, sin dit koonan’t dadiya man-aayyuwan?” kinnanang Jesus.

⁴¹ Insungbat da un, “Maid duwaduwa na un patoyona dadiya nadadag. Asina ipaayyuwan dit kaubasana utdat udum un mangitod sit gogwa na nu dumatong dit bubullasan.”

⁴² Utdi, kinnanang Jesus kan dida un, “Adiyu kad payyan nabasa dit naikanglita ugud Apudyus? Kanana un, ‘Sadit batu’n inidsan dat mangkokokwa’t boloy, siya’d nambalina pannan dit sikun dit boloy. Siya’d kingwan Apudyus ot talona nakaskasdaawa maila.’

⁴³ “Isunga ibagak kan dikayu un makaan dit gundaway yu un maidagamung sin mangiyapuwana ta maitod sidan tagu’n mangwa’t dit ipakwana.

⁴⁴ Ot singngadan na mana maotdag situwa batu masipsip-uk ot singngadan na mana tup-ugan dit tuwa batu matumotumok.”

⁴⁵ Donglon man dadit aap-apun di papadi kan Fariseo dat abalig Jesus, naawatan da un dida dit ug-ugudona.

⁴⁶ Ot piyaon da un dopapon yoong ummogyat da utdat adu’n tagu gaputa tuttuwaon da un propetan Apudyus si Jesus.

22

*Abalig Maipanggop Sit Boda
(Lucas 14:15-24)*

¹ Nan-abalig payyan si Jesus sidat aappun di Judio un kanana'n,

² “San mangiyapuwan Apudyus maiyalig sit osa'n ali un nampaboda't dit anak na un lalaki.

³ Utdit nakasaganaon dat losan, imbaun na dadit baba-unona'n umoy mangibaga't dat naawis sit boda ta dumatong daon, yoong madi da umoy.

⁴ Utdi nangibaun uman sidat uduma baba-unona un kanana'n, 'Ibaga yu utdat naawis ta dumatong daona makaboda ta naisaganaon tun makan. Napaltiyon dan napalungpu'n baka ot losana naisaganaon tun kakigad na.'

⁵ “Yoong adin dat naawis inaw-awingan dida ta ida nan-ipapuut pay lawan sidadit umoyan da. Awad ummoy sit payaw, awad ummoy sit nigusiyu na.

⁶ Ot sadat udum, dinokmaan da dat naibaun ot pinalpaligat da dida asida pinatoy dida.

⁷ “Nasulasulag dit ali utdit donglona dit naipasamak ot imbaun na dat suldadu'n ummoy namatoy sidat kummatoy kan singgob da dit boboloy da.

⁸ “Utdiyon, inayagana dadit baba-unona'n kanana'n, 'Ammina naisaganaon tun kokwan ditun boda yoong adida maibagaya maidagamung situn boda dadit naawis.

⁹ Isunga umoy kayu't dan kalkalsa ta awison yu dan losana dakngon yu.'

¹⁰ “Utdi, kaysan dadit baba-unon ot inawis da un losan dat dintong da, nabalun man onnu nadadag si ugali ot napnu dit boboddaan sidat inawis da.

11 “Yoong umoy man dit ali ilan dadit naawis, inggaw naila na un osa un adi nansukat si badut di umoy makaboda.

12 Ot kinnanana’n, ‘Sunud, innon nat nan-oooy nu uttu un adika nambadut si badut di umoy makaboda?’ Yoong adina nakaginga.

13 “Utdiyon imbagan dit ali utdat baba-unona un, ‘Pingilon yu nat ima na kan iki na ta idawat yu utdin nakolopa igaw, ta siya’d man-ibilana kan mangngilotana.’ ”

14 Ot inyanungus Jesus un kanana’n, “Adu dan naawis yoong akit dan napili un maidagamung sin mangiyapuwan Apudyus.”

*Imus Maipanggop Sit Mambayadan Si Bugis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)*

15 Utdiyon kaysan dadit Fariseo ta umoy da tutulagon nu innon dit man-iimus da kan Jesus dalapnu awad mangidaluman da kan siya.

16 Ot nangibaun da utdat buyut da kan dat buyut Ali Herodes si umoy kan Jesus. Ot kanan da kan siya un, “Mistulu, tigammu mi un adika mantulituli. Itudtudum pay nat katuttuwaana maipanggop sidan piyaon Apudyus ipakwa. Ot adim mandudumaon dan tagu ta adim ibilbilang dan saad da.

17 Ot ibagam ud nu sinnat kasomsomkam situ. Naingkalintogan kad un mambayad taku’n Judio si bugis kan Caesar un emperador ud Roma onnu adina?”

18 Yoong titiggammun Jesus un laweng dit panggop da ot imbaga na un, “Dikayu’n man-ag-agin, apay padpadasonak?”

19 Ipaila yu ud kan sakon dit pilaka maibugis!"
Ot nangidatong da si denario.*

20 Inimus na kan dida un, "Sinmuging kan singngadan situn naimalka?"

21 "Si Emperador Caesar," insungbat da. "Ot nu siya nat," insungbat Jesus, "itdon yu kan Caesar nat kuwan Caesar ot itdon yu pay kan Apudyus nat kuwan Apudyus."

22 Donglon da man di, nasdaaw da ot kaysan da.

*Imus Maipanggop Sit Umungalan Dat Natoy
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)*

23 Utdi payona al-algaw, inggaw da ud Saduceo un inummoy kan Jesus. Sadatu dat Judio un manguguda maid umungal si natoy.

24 Inimus da kan Jesus un, "Mistulu, kanan dit lintoga ingkanglit Moses un, 'Nu mangasawa nat osa'n lalaki ta matoy un naid anak na, masapula asaw-on dit sunud na dit bilug dalapnu man-anak da si kama't anak didit natoy.'

25 Ininggaw da ud pitu'n mansusunuda lalaki utdit. Nangasawa dit pangu yoong natoya naid anak na. Utdi, inasawan dit maikagwa'n sunud na dit bilug.

26 Padana un natoya naid uman anak na. Ot padana payon dit naipasamak sidit maikatlu inggana't dit maikapitu un naamin da un natoya maid ingganak da utdit bilug.

27 Utdit naamin da un natoy dat pitu'n mansusunud, natoy pay dit bilug.

28 Ot nu timpu'n umungal dat natoy, singngadanon dit sin-asawa't diya bilug kan dida'n

* 22:19 Ilan yu utdin glosario

pitu'n mansusunud? Ta losan da un nangasawa kan siya?"

²⁹ Summungbat si Jesus un, "Bokon nat kuwa yu un somsomok gaputa adiyu maawatan dit naikan-glita ugud Apudyus kan naid tigammu yu utdit pannakabalin na.

³⁰ Nu umungal dat natoy maid man-aassawa kan dida ta kama da utdan aanghel sidin langit.

³¹ Kan osa pay nu maipanggop sit umungalan dat natoy, adiyu kad nabasa dit imbagan Apudyus kan dikayu utdit ugud na?

³² Kanana un, 'Sakon ud Apudyus un mandaydayawan da Abraham, Isaac kan Jacob.'† Piyaona'n ugudon un si Apudyus bokona Apudyus dat natoy nu adi sadan matatagu."

³³ Utdit magngolan dat tagu dit intudtudu na, nasnasdaaw da.

Sat Kapotgana Bilin

(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

³⁴ Donglon man dat Fariseo un gummiginnokon dat Saduceo ta naidan dat maibaga kan Jesus, nandatdatong da utdit ininggawan Jesus.

³⁵ Utdi, osa kan dida ud mistulun di lintog ud nan-imus kan siya si mamadpadas na un kanana'n,

³⁶ "Mistulu, singngadan dit kapopotgana bilin sidat lintog Apudyus?"

³⁷ Summungbat si Jesus un, "Masapula iyossaan nu nat losana aangsom kan losana somsomok nu un mamippiya kan Apudyus un Apum."

† **22:32** Ilan yu utdin Exodus 3:6

38 Siyatu'd kapotgan kan umuna un bilin Apudyus.

39 Ot sat maikagwa, padana pay sin ummuna ta kanana'n, 'Masapula piyaom dan padama tagu un kama't nat mampipiyam sinat long-ag nu.'

40 Sadatu un duwa'n bilin dat naibasalan dat losana lintog Moses kan sadat ingkanglit dat propetan Apudyus sidit."

*Imus Jesus Maipanggop Kan Kristu
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)*

41 Inggaw payyan dat Fariseo un naamung ot inimus Jesus kan dida un,

42 "Sinnat makanan yu maipanggop sit Kristu?‡ Sin ganak kan siya?"

"Kaganakan dit David," kinnanana da.

43 Ot insungbat pay Jesus un, "Nu tuttuwa di, apay un inayagan David si 'Apu' dit Kristu? Ta impasomsomok ud Ispiritu Santu dit kinnanana David un,

44 'Imbagan Apudyus kan Apuk un: Mantupak ka uttun kapon madiwanak inggana't abakok aminon dat kabusul nu.'§

45 Ot nu 'Apu,' kanan David kan Kristu, innona'n kaganakana nu?"

46 Utdi naid nakasungbat kan dida ot manipud sidiyon, naidon ummoy nan-imuimus kan siya.

‡ 22:42 San uguda Kristu, titulun ud Jesus un san piyaona'n ugudon, pinilin Apudyus un managu't tagu. § 22:44 Maila utdin Salmo 110:1

23

Sat Imbagan Jesus Maipanggop Sidat Mimistulun di Lintog Kan Fariseo

(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43-52; 20:45-46)

¹ Utdi imbagan Jesus sidat tagu padana pay sidat disipulus na un,

² “Awad kalintogan dat mimistulun di lintog kan Fariseo un mangilawlawag sidat lintog Moses.

³ Isunga masapula tungpalon yu dat losana isulu da. Yoong adiyu padaon din koon da ta adida unudon dit itudtudu da.

⁴ Adu dan bilina ipatungpal da un kama dat mampabukud si nadagsona awit un naligata maawit yoong adida un talon sumalak.

⁵ Losana koon da, koon da ullawa dalapnu ilan dan tagu. Siya’d gapuna’n dakolon da dit iiggaan di papela naikanglitan dit Ugud Apudyus un maitakod sit kiday da kan taklay da ot padana pay un ipaandu da dit malaymay dit lagayadan dit badut da.

⁶ Ot pipiyaon da dit inggaw sit inggawan dat nangangatu’n tagu nu amung kan pipiyaon da dit mantupak sit sangu utdin sinagoga.

⁷ Pipiyaon da pay nu dayawon dat tagu dida nu umoy da utdan aabtan di tagu kan piyaon da pay nu ngadanon da dida ut ‘Mistulu.’

⁸ Yoong nu dikayu, adiyu paawag nat long-ag yu un ‘Mistulu’ ta mansusunud kayu ot ossaanaka lawa’n mistulu yu.

⁹ Ot adiyu pay awagan si ‘Ama’ nat singngadan na mana tagu’t tun pita ta os-ossaan lawa’d Ama yu un siya si Apudyus ud langit.

10 Adiyu pay paawag nat long-ag yu si ‘Apu’ ta sakona Kristu ullawa’d Apu yu.

11 Ot sat kangattuwan kan dikayu masapula siya’d manselbi.

12 Ta singngadan na mana mangipangatu’t long-ag na maidoba yoong singngadan na mana mampakumbaba, maipangatu nu timpu na.”

13 “Kaasi kayu paya mimistulun di lintog kan Fariseo ta man-ag-agin mamati kayu. Omban yu dit sawanga umoy sin mangiyapuwan Apudyus. Ulay dikayu adi kayu lumnok ot sondan yu dat mamiya un lumnok.

14 [Kaasi kayu paya mimistulun di lintog kan Fariseo. Dikayu un man-ag-agin mamati. Gundawayan yu dat bilug ot aminon yu un alan dat sanikuwa da asiyu anduanduwon dat luwalu yu un mampalingodan yu utdat kokkoon yu. Siya’d gapuna’n nadagdagson nat dusa yu un itdon Apudyus!]*

15 “Kaasi kayu’n mimistulun di lintog kan Fariseo. Dikayu un man-ag-agin mamati. Dolmangon yu nat baybaya umoy si uduma boboloya man-awis si ulay osa ullawa si maibuyut kan dikayu ot nu awad maawis yu, mambalinon yu un nadaddadag nu dikayu un bulun na un madusa’t din impiyelnu.

16 “Kaasi kayu ta kama kayu’t nakulapa mangipuppuyut. Ta itudtudu yu un nu awad tagu un usalona din timplu un mansapata, naid basul na nu adina tungpalon dit insapata na.

* 23:14 Maid tu un bersikulu utdan uduma manuscrito.

Yoong nu usalona'n mansapata din bulawan sin timplu, masapula tungpalona dit sapata na.

17 Tuttuwa'n nakulap kayu kan natung-ug kayu ta bokobokon nat somsomok yu. Ngadan kad nat napotpotog, sat bulawan onnu sadit timplu un mampasantu utdit bulawan?

18 Itudtudu yu paya nu awad tagu'n usalona din altar nu mansapata, naid basul na nu adina tungpalon dit sapata na. Yoong nu sat datun sin altar dit usalona'n mansapata masapula tungpalona dit sapata na.

19 Tuttuwa'n nakulap kayu. Ngad kad nat napotpotog, sat datun onnu sat altar un mampasantu utdit datun?

20 Isunga sat mangusal sin altar un mansapatana, isalisapata na un losan dat datun un awad sisi.

21 Ot sat mangusal sit timplu un mansapatana, isalisapata na pay si Apudyus un inggaw sisi.

22 Ot nu awad pay mangusal sin langit un mansapata isalisapata na pay dit tronon Apudyus kan si Apudyus un mantutupak sit trono.

23 "Kaasi kayu'n mimistulun di lintog kan Fariseo ta man-ag-agin mamati kayu. Ta itdon yu kan Apudyus dit ingkapulu utdan apit yu un mampabangu't tipoy, yoong niliwayan yu dan napotpotoga pakwan di lintog un kama't dan mangwaan yu utdan nalintog, mangkaasiyan yu utdan udum kan manungpalaan yu utdan losana ibaga yu. Siyadatu dan lumbonga tungpalon yu un adiyu pay liwayan dan uduma pakwan di lintog.

24 Dikayu un nakulapa mangipuppuyut. Kama

kayu't tagu'n mamadapad si ilok sit inumona yoong nilumtun na ud kamelyu.

²⁵ “Kaasi kayu'n mimistulun di lintog kan Fariseo, dikayu un man-ag-agin. Ta kama kayu't tagu'n kiwasana ullawa dat lasin dat tasa kan da pinggan. Ta bulubuluwan yu dat ima yu yoong sat aangson yu napnu't kinaagum kan kinagamgam.

²⁶ Dikayu'n nakulapa Fariseo! Masapula kiwasan yu yana umuna nat dalom nat tasa kan pinggan kad nadalus pay din nakinlasin.

²⁷ “Kaasi kayu'n mimistulun di lintog kan Fariseo un man-ag-agin. Kama kayu't lobona napintulan si pukaw. Napiya din ila na utdin lasin, yoong napnu't tung-al di ladag kan losana ilan di isaw dit dalom na.

²⁸ Ot padana pay kan dikayu ta ipappaila yu un kama kayu't nalintoga tagu utdan udum yoong sat katuttuwaana napnu nat aangson yu si kinaman-ag-agin kan kinadadag.”

*Imbagan Jesus Dit Madusaan Da
(Lucas 11:47-51)*

²⁹ “Kaasi kayu'n mimistulun di lintog kan Fariseo un man-ag-agin mamati. Ta pabaluwon yu dat lobon dat propetan Apudyus sidit kan alaltian yu pay dat lobon dat nalintog si nantatagu.

³⁰ Asiyu kanan un, ‘Nu natagu kami okyan sidit timpun dadit inapu mi, adimi kingwa dit kingwa da un namatoy sidatit propetan Apudyus.’

³¹ Sanata kanan yu, ipaila yu un kaganakan dikayu't dat namatoy sidat propetan Apudyus sidit.

³² Ot gangputon yu dit inlugin dat inapu yu!

³³ Dikayu'n nadadaga tagu'n kaganakan di ulog!
Inon yu un malisiyan din madusaan yu utdin impiyelnu?

³⁴ Isunga mangibaunak kan dikayu si propetan Apudyus kan nangkakalainga tagu kan mimistulun di ugud Apudyus. Patoyon yu dat udum kan dida, ilansa yu dat udum si kulus, sabisabidan yu dat udum sidat sinagoga yu kan unudon yu dida'n paligaton sit kailin-ili un manalan da.

³⁵ Isunga madusa kayu maipagapu't dit natoyan dat losana nalintoga tagu't tun pita. Mailugi utdit napatoyan Abel inggana kan Zacarias un anak ud Barakias un napatoy sit nambootan dit nasantuwana igaw kan altar.

³⁶ Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un sat dusan dat losana namatoy sidatu, sagapalon dan tagu't tun satuna lonap."

Sat Nan-ibilan Jesus Maipanggop Sidat iJerusalem
(Lucas 13:34-35)

³⁷ Utdi imbagan Jesus un, "Inay kayu paya iJerusalem! Ta pinatoy yu dat propetan Apudyus kan binatang yu dat imbaun na un mantudtudu kan dikayu. Namimpiga un piyaoka dagupona ayyuwanan dikayu'n padan din manalikopkopian din manuk sidan siyop na, yoong ummadi yu.

³⁸ Ot sinsatunon ipatungad dikayuwon kan Apudyus.

³⁹ Ot ibagak kan dikayu un, maidon ilan yu kan sakon inggana't din timpu'n mangibagaan yu un, 'Binindisyunan Apudyus tun dummatonga imbaun na.' "

24

Imbagan Jesus Un Malba Dit Timplu (Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

¹ Tinengyan da Jesus dit timplu ot makaadayu da man si akit, ummadani dat disipulus na kan siya ot impaila da kan siya dit kinabalun didit timplu kan sadat uduma natuud sit lakub na.

² Yoong kinnanang Jesus un, “On, maila yu datun nabalbalu un natuud sinsatun yoong tuttuwa tun ibagak kan dikayu un dumtong nat impu’n maid osa’t batu si natuuga adi maidugpu.”

Sadat Ligat Sit Daan Payyan Un Anungus Tun Lubung (Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

³ Mantutupak si Jesus sin bateled Olivo utdit ummoy dat disipulus na kan siya ot inimus da un, “Apu, ibagam ud nu kapiga dit maipasamakan dit imbagam kanad, kan singngadan dit mangilasinan mi un dandaniyon dit mangulinam kan manganungusan tun lubung?”

⁴ Summungbat si Jesus un, “Man-alimban kayu ta adi kayu maal-allilaw.

⁵ Ta adun dumatonga tagu un mangusal situn ngadan ku un kanan dan, ‘Sakon dit Kristu,’ ot adu dat maallilaw da.

⁶ Magngol yu dat kankannibung di gubat sinat adani kan damag di gubat sin adayu, yoong adi kayu madanangan ta masapula maipasamak da. Yoong bokon payyana anungus ditun lubung.

⁷ Ta manggugubat dan kailin-ili’t tun lubung kan mambibinnusul dan tutulay. Awad pay ulat kan lunig sin nadumaduma’n igaw.

⁸ Luglugi na ullawa datu un paligata padan dit manlogawan di man-abeng.

⁹ “Ut diya timpu, dopapon dikayu dalapnu paligaton kan patoyon dikayu. Lawengon dikayu’t dan losana tagu gapu’t nat manuttuwaan yu kan sakon.

¹⁰ Ut diya timpu adu dat lumipsuta manuttuwa ot mansisinnipsip kan manlilinnaweng da.

¹¹ Kadon adu’n lumtawa man-ag-agin propetan Apudyus ot adu’n maallilawa tagu.

¹² Ot gapu’t dit kinaadun di kinadadaga lumtaw, umakit dit mampipiyan di kaaduwana tagu.

¹³ Yoong singngadan na mana adi lumipsuta manuttuwa kan sakon inggana’t anungus na, taguwon Apudyus.

¹⁴ Ot satun Nabalun Damag maipanggop sin mangiyapuwon Apudyus, maiwalagawag sidat kailin-ili’t tun lubung dalapnu magngolan di kataguntagu. Kad nu magangput diyon, siya’d anungus ditun lubungon.”

Sat Gaoogyata Yumam-an

(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

¹⁵ “Nu maila yuwon dit impadtun Daniel sidit un gaoogyata yumam-an un umoy sumikad sin timplu un nasantuwana igaw, (sadi mamasa’t tuwa padu masapula maawatana)

¹⁶ masapula dikayu’n iJudea gumtik kayuwon sidan batbateled.

¹⁷ Ot sat tagu’n awad sidit otop dit boloy na, adinaon lumnoka umoy mangala’t dat kokokwa na utdit boloy.

¹⁸ Ot sat tagu’n inggaw sit pappayaw, masapula adinaon mangulina umoy mangala’t kagoy na.

19 Talona kawas diya timpu utdat nabugi kan sadat mantagtagibi!

20 Ot iluwalu yu kan Apudyus ta adina maiyaspuḷ nat gumtikan yu si ageled onnu al-gawa iillongan.

21 Ta amoamod dit ligat sidiya timpu un maid maipadaana't dat ligata napalabas manlugi't dit nakwaan ditun lubang inggana't tun satun. Maida talon maipadaana't inggaingga.

22 Ot nu adin Apudyus inyaboba dit bilang dit al-gaw didiya ligat maid matagu't tagu uttun lubang yoong maipagapu't dan pinili na un tagu na, inyaboba na.

23 "Utdiya timpu, nu awad mangibaga un, 'Antu uttu dit Kristu,' onnu kanan da un, 'Andi utdi,' adiyu tuttuwaon.

24 Ta adu dat mangabaw un dida dit Kristu, kan man-ag-agin da un propetan Apudyus. Ot mangipaila da si nakaskasdaaw dalapnu nu mabalbalin allilawon da pati utdat pinilin Apudyus un tagu na.

25 Adiyu liuwan! Idaadaan kuwon ibaga datu kan dikayu.

26 "Isunga, nu awad mangibaga kan dikayu un, 'Ikayu ilan ta andi dit Kristu utdin igawa maid tagtagguwan,' adi kayu umoy. Nu kanan da un, 'Andi't din kuwaltu!' adiyu tuttuwaon.

27 Ta nu dumatongaka Inyanak di Tagu, mailan losan din nangkalliput un kama't din kilat nu dumelang.

28 "Padana un sat kawadan di ladag, siya'd matatdatngan dat tulayan."

*Sat Mangulinan Dit Inyanak di Tagu
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)*

²⁹ “Nu maabus dadiyona manligatan sidiya timpu, dagusa kumlop din init ot san bulan adi-naon sumolag. Maotdag dan bituwon ot maligali-gad dan losana awad sin langit.

³⁰ Utdiyon, maila’t din langit dit mangilasinan un dumatongakon un Inyanak di Tagu ot losan dat nadumaduma un tagu’t tun pita mampaibil da. Ta ilan da ud sakona Inyanak di Tagu un mailabaw sit bunot un dumoba’n napnu’t pannakabalin kan nakaskasdaawa kinangatu.

³¹ Guminga dit tangguyub si natobag ot ibaun ku dadit aanghel ku uttun kasulisulin ditun lubang dalap umoy da dagupon dadit losana pinilin Apudyus un tagu na.”

*Sat Maadal Taku’t Din Kayu’n Igus
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)*

³² “Ilan yu din kayu’n igus ta man-adalan yu,” kinnanan Jesus. “Ta nu manlugi’n sumungbud, tigammu yuwona dandani nat iinnitan.

³³ Padana pay un nu maila yu dadiya imbagaka mapasamak, tigammu yuwona dandani’n mangulinak.

³⁴ Ot tuttuwa tun ibagaka mapasamak un losan datu sin daan payyan un matoy dan losana tagu uttuwa lonap.

³⁵ Mangkigad dan losana maila’d langit kan situn pita yoong mannanayun tun ugud ku.”

*Maid Makatigammu’t Dit Timpu’n Man-ulinan
Jesus*

(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Maida talon makatigammu’t dit al-algaw onnu olas un makwaan dat losana imbagak. Ulay dan aangel sin langit onnu sakona Anak Apudyus ta si Ama ullawa’d manigammu.

³⁷ Nu mangulinaka Inyanak di Tagu, maipada dit kokkoon dat tagu’t dit timpun Noe dat kokkoon dat tagu’n dakngak.

³⁸ Ta utdita timpu’n daan payyan un nalitap tun lubang, ginan-ganas dat tagu’n nanganangan kan da nan-iinum kan nan-aassawa inggana’t nilumnok da Noe utdit dakolana bapul.

³⁹ Maid somsomok dat tagu’t dit maipasamak inggana’t nanlitap ot naamin da un nalmos. Ot siya’d padana nu dumatongaka Inyanak di Tagu.

⁴⁰ Utdiya timpu, nu awad da ud duwa’n lalaki’n mangkokwa’t din payaw, maala dit osa, matengyan dit osa.

⁴¹ Nu awad da ud duwa’n babai’n manggiling, maala dit osa, matengyan dit osa.

⁴² Siya’d gapuna’n mansasaggana kayu ta adiyu tigammu nu ngadan na un timpu nat dumakngaka Apu yu.

⁴³ Sosomkon yu tu! Nu tigammun dit singkuwa’t dit boloy dit olasa dumakngan dit man-aakaw si labi, adina masuyop ta man-andog dalapnu adina makalnok dit man-aakaw sit boloy.

⁴⁴ Isunga masapula mansasaggana kayu pay ta sakona Inyanak di Tagu, dumatongak sit timpu’n adiyu namnam-on.”

Sadat Matalgodan Kan Adi Matalgodana Babanon
(Lucas 12:41-48)

⁴⁵ “Singngadan din matalgodan kan nalainga baba-unon? Siya dit mangipaayyuanan dit apu na utdat padana un baba-unon dalapnu itdana dida’t kanon da nu kustu’n timpu na.

⁴⁶ Nagasat diya baba-unon nu dakngon dit apu na un manungtungpal sida’t kewaal na.

⁴⁷ Tuttuwa tun ibagak kan dikayu’n, siya’d mangitalgodan dit apu na utdat losana kukuwa na.

⁴⁸ Yoong nu laweng diya baba-unon kanana’t dit somsomok na un, ‘Bokona masapa dit apuka mangulin,’

⁴⁹ ot lugiyana un mandatal sidat padana’n baba-unon kan umoy makakan kan maka-inum sidat gumubuuk.

⁵⁰ Utdiyon, dumatong dit apu na utdit al-algaw kan olasa adina nanam-ona dumatongana.

⁵¹ Ot dusaon dit apu na kan idogana utdat man-ag-agin sit igawa mandusaana kan dida un siya’d man-ibilan kan mangngilotan da.”

25

Sat Abalig Maipanggop Sidat Simpulu’n Babab-balasang

¹ “Nu dumtong dit timpu’n mangulinak, kama’t tu din maiyaligan din mangiyapuanan Apudyus. Inggaw da ud simpulu’n bababbalasanga nangala’t silaw un ummoy ummabat sit lalaki’n mangasawa.

² Sadat lima, natung-ug da ot sadat lima nasilib da.

³ Sadat tung-ug, nangala da si silaw da yoong adida nangala’t igasa usalon da nu maaminan da.

4 Ot sadat nasilib, nangala da si silaw da kan igas un usalon da nu maaminan da.

5 Gaputa maid dummatodatong sidit lalaki'n mangasawa, nakasuyop da.

6 “Yoong gawan labi man, inggaw nampakuya kanana'n, 'Annaton dit lalaki'n mangasawa! Ikayu abaton!' ”

7 Ot nabalikusu dat simpulu'n bababbalasang ot insagana da dat silaw da.

8 Yoong sadat lima'n tung-ug kanan da utdadit lima'n nasilib un, 'Itan dikami pay sinat igas yu ta naaminon tun igas mi ot maksopon tun silaw mi.'

9 “Yoong kinnanan pay dat lima'n nasiliba bababbalasang un, 'Adina nin umanay ot ikayu pay lawan gumatang sin lalakuwan.'

10 “Malikmud da mana umoy gumatang si igas, dummatongon dit lalaki'n mangasawa. Ot sadat nakasagana'n nanakom, naibulun daon kan siya'n nilumnok sit boboddaan ot naombanon dit sooban.

11 “Adina masulit, dummatong pay dat lima'n ummoy gumatang si igas ot kanan dan nampakuy un, 'Apu, palnokon dikami pay!' ”

12 “Yoong, summungbat dit lalaki'n mangasawa'n kanana'n, 'Adina mabalin ta sat katutuwaana maid tigtigammuk kan dikayu.' ”

13 Utdi, inyanungus Jesus un, “Siyadi dit gapuna'n masapula nasasaggana kayu ta maid tigammu yu utnat al-algaw onnu olasa mangulnak.”

*Sadat Tulu'n Baba-unona Naitdan Si Pilak
(Lucas 19:11-27)*

14 Intuluy Jesus un kanana'n, "Maiyalig pay din mangiyapuwán Apudyus si osa'n tagu'n manlakkalakkata mangalyug. Inayagana dat baba-unona dalapnu italgod na kan dida dat losana sanikuwa na.

15 Initdana dida't pilaka inigusyu da sigun sit kaboolan da. Sadit osa initdana si lima'n libu, duwa'n libu utdit maikagwa ot sillibu utdit maikatlu. Asinaon kaysan.

16 "Utdiyon sadit naitdan si lima'n libu, dagusa innigusyu na ot nangganansiya si lima'n libu.

17 Padana pay sit naitdan si duwa'n libu ta ummoy na pay innigusyu ot nakaganansiya pay si duwa'n libu.

18 Yoong sadit naitdan si sillibu, ummoy na ingkulub dit pilak dit apu na.

19 "Mabayabayag man, nangulin dit apu da ot insingil na kan dida dit pilaka intalgod na.

20 Utdi, ummoy dit naitdan si lima'n libu ot kanana't dit apu na un, 'Apu, lima'n libu dit intod nu kan sakon ot antu'd lima'n libu un naganansiyak!'

21 Ot kinnanán dit apu un, 'Nabalu nat kingwam. Nabalu ka kan matalgodan ka un baba-unon. Ot gaputa matalgodan ka utdan kaakita naitod kan sika, mampaayyuanok sika't adu. Awenu ta makapanlagsak ka kan sakon!'

22 "Padana un ummoy pay dit naitdan si duwa'n libu ot kanana'n, 'Apu, initdanak si duwa'n libu ot antu'd duwa'n libu un naganansiyak.'

23 Ot kinnanán dit apu un, 'Nabalu nat kingwam. Nabalu ka kan matalgodan ka un baba-unon. Ot gaputa matalgodan ka utdan kaakita naitod kan

sika, mampaayyuwanok sika't adu. Awenu ta makapanlagsak ka kan sakon!'

²⁴ "Utdi, ummoy pay dit naitdan si sillibu un kanana'n, 'Apu, tigammuka nasulag ka un tagu ta mambul_uas ka utdan bokona immul_uam kan aniyom danat bokona inloop nu.

²⁵ Kumimutak kan sika ot siya'd gapuna'n ummoyak ingkul_ub dit pilaka intod nu. Ot antu un iyulin ku.'

²⁶ Ot kinnan_un dit apu na un, 'Laweng ka un baba-unon! Sadut! Titiggammum un mambul_uasak sidan bokona immul_uak kan aniyok dan bokona inloop ku,

²⁷ ot apay adim imbangku dit pilak ku dalapnu mangulinak kad, iyulin nu dit pilak ku un awad ganansiya na?'

²⁸ Utdi imbagana't dat uduma baba-unona un, 'Alan yu nat pilak kan siya ta itdon yu utdit kawadan dit simpul_u'n libu.

²⁹ Ta ad-adu nat maitod sinat matalgodan ot masawasawal_u dat awad kan siya. Yoong sat tagu'n adi matalgodan, ulay sat akita awad kan siya masimud un maala.

³⁰ Ot satun naid si selbi'n baba-unon, idawat yu utdin kakolpan un siya'd man-ibilana kan mangngilotana.'''*

Sat Maudi Un Maukuman Dat Losana Tagu

³¹ Intuluy Jesus un, "Nu dumatongaka Inyanak di Tagu, maila dit nakaskasdaawa kinangatuk kan

* **25:30** Man-ibil kan mangngilot dat tagu't di gapu't dit ligat da.

bulun ku dan losana aanghel ot mantupakak sit trono un man-ali.

³² Ot mandatdatong dat losana tagu't tun pita utdit atubang ku. Ot mansisinaok dida'n padan dit koon dit man-aayyuwan si kannelu un isina na dida utdat kalding.

³³ Manalnok dat nalintoga tagu't dit kapon madiwanan ku kan manalnok dat nadadag sit kapon makawigik.

³⁴ Kadon sakona Ali ibagak sidat inggaw sit kapon diwanan ku un, 'Awe yu, dikayu'n binindisyunan Amak ta maidagamung kayu't din mangiyapuwana un insagana na un tawid yu manipud sit nakwaan ditun lubang.

³⁵ Ta nabitilak ot pinakananak. Nauwawak ot pinainumanak. Kakkailiyak ot pinalnokak sidat boloy yu.

³⁶ Naid pay badut ku ot binadutanak. Nasakitak ot inandoganak. Naibaludak ot ummoy yu ud sakon biniling.'

³⁷ Sumungbat dat nalitoga tagu un, 'Apu, kapiga nat nangil-an mi kan sika'n nabitil ot pinakanan mi onnu nauwawa pinainuman mi?

³⁸ Kapiga nat nangil-an mi un kakkaili ka ot pinalnok mi onnu naid badut nu un binadutan mi?

³⁹ Kapiga nat nasakitama inandogan mi kan nabaludama ummoy mi ud sika biniling?'

⁴⁰ Ot sakona Ali sumungbatak un, 'Tuttuwa tun ibagak kan dikayu un, nu kingwa yu datu si osa't datuwa kadodobaana susunud ku, kingwa yu payon kan sakon!'

⁴¹ "Utdi ibagak sidat inggaw sit kapon kawigik un, 'Umadayu kayu kan sakon, dikayu un nakod-

ngana madusa. Ingkayu't din apuya adi maksopa naisagana'n inggawan Satanas kan sadat aanghel na.

⁴² Ta nabitilak yoong adiyanak pinakanan. Nauwawak yoong adiyanak pinainuman.

⁴³ Kakkailiyak yoong adiyanak pinalnok. Naid badut ku yoong adiyanak binadutan. Nasakitak kan naibaludak yoong adiyanak ummoy biniling.'

⁴⁴ Ot sumungbat da un, 'Kapiga Apu, nat nangilan mi kan sika'n nabitil, nauwaw, kakkaili onnu naid si badut onnu nasakit onnu naibaluda adimi ummoy tinulungan sika?'

⁴⁵ Ot sumungbatak kan dida un, 'Tuttuwa tun ibagak kan dikayu'n nu adiyu tinulungan ud osa't dat kadodobaana susunud ku, adiyu payon tinulungan sakon.'

⁴⁶ Ot siya datu dan umoy sin madusaan da si inggaingga yoong sadat nalintog, umoy da utdin mataguwan da si inggaingga."

26

Nambabagbagaan Da Dit Mamatoyan Da Kan Jesus

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Gangputon man Jesus dat insuluna, imbagana't dat disipulus na un,

² "Tigammu yu un annat duwa'n algawa lawaon sinat Piyestan di Nalausán* ot sakona Inyanak di Tagu, maiyawataka mailansa't kulus."

³ Utdi payona timpu nandadatdatong dat aappun di padi kan lalallakay di Judio utdin

* **26:2** Ilan yu dit istolya na utdin Exodo 12:1-30

palasiyu'n inggawan Caifas un kangattuwana padi.

⁴ Nantutulagan da un ilimoda dokmaan si Jesus kan patoyon.

⁵ Yoong kanan da un “Adi taku itimpu't din piyesta ta asi kada lawa manggulu dan tagu ya.”

Inisigan Dit Babai Si Jesus Si Nabanola Bangbangu

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶ Inggaw man da Jesus Betania ummoy da utdit boloy da Simon un pinapiyana't kutol sidit.

⁷ Utdit madama da un mangan, ummadani kan Jesus tun osa'n babai'n nan-aggom si butilya'n nakwa si alabastro un napnu't nabanobanola bangbangu ot inyisig na utdit ulun Jesus.

⁸ Yoong utdit nailan dat disipulus na di, summulag da un kanan dan, “Amman, tapaya yamyam-anona di?”

⁹ Nangina okyan nat mailakuwana kad maitod sidan nakapus dit bayad na!”

¹⁰ Yoong tigammun Jesus dit ibagbaga da ot kanana kan dida un, “Apay dillawon yu tun babai? Nabalu'n talon tun kingwana kan sakon.

¹¹ Kanayuna inggaw danat nakapus kan dikayu yoong bokona kanayuna inggawak kan dikayu.

¹² Satun nangiyisigana si bangbangu uttun long-ag ku, insagana na ud sakon un mailbon.

¹³ Tuttuwa tun ibagak kan dikayu! Singngadan na mana igaw situn lubunga maiwalagawagan tun Nabalu'n Damag, mauguugud tun kingwan ditun babai un mangisomsomkan kan siya.”

Sat Nakatulagan Judas Un Mangituyuk Kan Jesus

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴ Utdi, inummoy si Judas Iscariote un osa't dat kagwampulu't duwa'n disipulus Jesus sidat aap-pun di padi.

¹⁵ Kinnanana kan dida un, "Piga nat itdon yu kan sakon nu ituyuk ku si Jesus kan dikayu?" Ot initdan da si tulumpulu'n palata'n pilak.

¹⁶ Manipud sidiyon ininainap naon dit gund-away na un mangituyuk kan Jesus.

Sat Naisaganaan Dit Anungusa Nanganan Da Jesus

(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

¹⁷ Utdit umuna un algaw dit Piyestan di Tinapaya maid si bubud, ummoy dat disipulus Jesus kan siya ot kanan dan, "Kawad dit piyaoma umoyan mi mangisaganaan sit kakan di piyesta?"

¹⁸ Kinnanana Jesus kan dida un, "Umoy kayu ud Jerusalem si osa'n tagu ot ibaga yu un, 'Kanan dit Mistulu un dandaniyon dit naitudinga timpu na ot bulun na dikami'n disipulus na un mangan sit kakan di piyesta uttun boloy yu.' "

¹⁹ Tinungpal dat disipulus Jesus dit imbaga na ot ummoy da insagana dit kakan di Piyestan di Nalausan.

²⁰ Masdom man, summangu da Jesus un mangan sidat kagwampulu't duwa'n disipulus na.

²¹ Utdit madama da un mangan, kinnanana Jesus un, "Tuttuwa tun ibagak kan dikayu'n osa kan dikayu ud mangituyuk kan sakon."

²² Utdi, nasigab dit angos dat disipulus na ot sinossa dan nangimus kan siya un, “Apu, sakon kad?”

²³ Summungbat si Jesus un, “Naid sabali’t mangituyuk kan sakon nu adi sat makasawsaw kan sakon si tinapay situn malukung.

²⁴ Ta sakona Inyanak di Tagu, matoyak un kama’t dit naikanglit sit ugud Apudyus yoong kaasi nat tagu’n mangituyuk kan sakona Inyanak di Tagu! Napipiya pay nu adina naiyanak!”

²⁵ Guminga man si Judas un siya’d mangituyuk, kanana un, “Sakon kad, Mistulu?”

“Inugud nuwon,” kinnanang Jesus.

Sat Anungusa Nanganan Da Jesus Sidat Disipulus Na

(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²⁶ Madama da payyana mangmangan, nangala’t Jesus si tinapay ot nanyaman kan Apudyus asina biniibiika intod sidat disipulus na un kanana’n, “Ala n yu tu ta kanon yu ta siya’d long-ag ku.”

²⁷ Asina payyan innala dit natasa un inumon da. Maabus mana manyaman kan Apudyus intod na kan dida un kanana’n, “Uminum kayu’n losan situ

²⁸ ta siyatu’d dalaka mangipapiddot sidit intulag Apudyus sidat tagu, siya’d dalaka man-ayus dalapnu mapakawan dat basul dat adu’n tagu.

²⁹ Ot ibagak kan dikayu’n, adiyakon uminum situwa danum di ubas inggana’t dit al-algawa manginuman taku’t dit bagu’n danum di ubas sidin mangiyapuwan Amak.”

³⁰ Utdi, nangkanta da un nandaydayaw kan Apudyus ot maabus man kaysan da utdin bateled Olivo.

*Imbagan Jesus Dit Mangisuliban Pedro Kan Siya
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)*

³¹ Utdi, imbagan Jesus kan dida un, “Sinsat-una labi mangkabutik kayu’n losan ot taynanak ta naikanglit sit ugud Apudyus un, ‘Patoyok dit man-aayyuwan si kannelu ot man-asiwala_lak dat kannelu na.’

³² Yoong nu maabusa mapaungala_lak, umun-unaak Galilea nu dikayu.”

³³ Utdi, kinnanana Pedro un, “Ulay mangkabutik da un losan adik sika taynan!”

³⁴ Kinnanana Jesus kan siya un, “Tuttuwa tun ibagak kan sika. Uttuwa labi utdit daan payyan manullauk dit kawitan, pitluwom isulib sakon.”

³⁵ Summungbat si Pedro un kanana’n, “Ulay nu maipangkatoyak kan sika adik sika isulib!” Ot siya pay kanan dat uduma disipulus.

*Sat Nanluwala_luan Jesus Sin Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)*

³⁶ Ummoy da Jesus sidat disipulus na utdin mumula_l-ana mangngadan Getsemani ot imbaga na kan dida un, “Mantupak kayu yan situ ta umoyak manluwala_l’t di.”

³⁷ Ot indallay na da Pedro kan sadat duwa’n anak Zebedeo. Utdi, amoamod dit domdom na kan mabulubulung.

³⁸ Ot imbaga na utdat tula_l’n bulun na un, “Amod tun domdom ku ot kama nu ikatoy kuwon. Ing-gaw kayu’t tu ot makapanbala_laga kayu kan sakon.”

³⁹ Utdi ummadayu’t akit si Jesus ot nanlakkoba nanluwala_l’n kanana’n, “Ama, nu mabalin, ilisiyak

situwa ligata sagapalok. Yoong bokona sat piyaok dit matungpal nu adi sat piyaom.”

⁴⁰ Utdi, nangulin sidat tulu'n disipulus na ot dinakngana dida'n masusuyop. Ot kinnanana kan Pedro un, “Adi kayu kad makaattoma makapanbalaga kan sakon si ulay sin-olasa lawa?”

⁴¹ Mansiput kan manluwalu kayu dalapnu adi kayu mambasul nu masugsugan kayu. Ta nadadaan nat angos yu un manungpal yoong nakapsut nat long-ag yu.”

⁴² Impigwan payyan Jesus un ummadayu't akit un ummoy nanluwalu'n kanana'n, “Ama, nu masapula sagapalok tuwa ligat, matungpal nat piyaom.”

⁴³ Mangulin man uman sit inggawan dat tulu'n disipulus na, dinakngana uman dida'n masusuyop ta adida madiyat dat ata da.

⁴⁴ Impitlun uman Jesus un tinengyan dida'n nangulina ummoy nanluwalu un padan uman dit imbaga na un nanluwalu.

⁴⁵ Utdiyon nangulin sidat disipulus na un kanana'n, “Apay masusuyop kan gaillongan kayu kad payyan? Olas naona maiyawataka Inyanak di Tagu't dadit gumabasul.

⁴⁶ Gumangun kayu ta intakunon ta antuwon tun tagu'n mangituyuk kan sakon.”

Sat Nanokmaan Da Kan Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Mambagbagbaga payyan si Jesus sidit dummatong si Judas un osa't dat kagwampulu't duwa'n disipulus na. Bulun na dat adu'n tagu'n

gaispadaan kan gapang-ulan imbaun dat aap-
apun di padi kan lalallakay di Judio.

48 Indaan Judas imbaga dit mantitigammu da
kan Jesus un kanana'n, "Sat tagu'n umoyak ogkan,
siya ud dokmaan yu!"

49 Nandadawwos si Judas kan Jesus un
kanana'n, "Napiya'n labim, Mistulu," ot inogkana.

50 Summungbat si Jesus un, "Gayyom! Koomon
nat panggop nu un koon!"

Utdiyon ummadani dat bulun Judas ot dinok-
maan da si Jesus.

51 Dagusa inapsut dit osa'n bulun Jesus dit is-
pada na ot binakag na dit baba-unon didit kangat-
tuwana padi ot nasokdap dit inga na.

52 Yoong kinnanana Jesus un, "Iboloy nu nat is-
padam ta sanat mangusal sinat ispada na, ispada
pay nat mamatoy da kan siya.

53 Adim kad tigammu'n nu kodawok ud salak
Ama, dagusa mangibaun si piga'n libu un anghel?

54 Yoong nu kook di, adinaon matungpal dit
imbagana't dit naikanglita ugud Apudyus un
maipasamak."

55 Utdi imbagan Jesus sidat kaaduwana un, "Apay
tulisanak kad ta ummoy kayu't tu un gaispadaan
kan gapang-ulan un umoy manokma kan sakon?
Inalgawa awadak sin timplu'n mantudtudu, apay
adiyanak dinokmaan sidi?

56 Yoong mapasamak datu'n losan dalapnu
matungpal dit paingkanglit Apudyus sidat
propeta na."

Utdi nangkabutik un losan dat disipulus Jesus ot
binaybay-an da.

Naidatag Si Jesus Sit Sanhedrin
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan
18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Sadat nanokma kan Jesus, indallay da ut-dit boloy Caifas un kangattuwana padi un siya'd nadakdakngan dat mimistulun di lintog kan lalallakay di Judio.

⁵⁸ Ot si Pedro inadayuwana'n tinung-ud inggana't dit paway dit kangattuwana padi ot nilumnoka umoy nakatupak sidadit man-aandog ta ilana nu ngadan dit mapasamak kan Jesus.

⁵⁹ Sadat aap-apun di padi kan papangat di Judio, man-in-inap da si mamabasulan da kan Jesus ulay nu tuli dalapnu idalum da kan papatoy da.

⁶⁰ Yoong maid indasan da ulay nu adu dat umoy nantuli maipanggop kan siya. Masulsulit man inggaw da ud duwa'n inummoy sit sangu.

⁶¹ Kanan da un, "Kanan dituwa tagu un, 'Mabalin ku un yam-anon din Timplu'n Apudyus asik ibangun obos si unog di tulu'n algaw.' "

⁶² Summikad dit kangattuwana padi ot kanana kan Jesus un, "Maid kad maisungbat nu uttu'n ipabpabasul da kan sika?"

⁶³ Yoong adina gumminga si Jesus. Utdi kanan uman dit kangattuwana padi kan siya un, "Maipagapu't din ngadan Apudyus un adi matoy, ibagam kan dikami nu sika dit Kristu un Anak Apudyus."

⁶⁴ Summungbat si Jesus un, "On, Imbagamon! Yoong ibagak kan dikayu un maila yun tu ud sakona Inyanak di Tagu'n mantutupak sin kapon madiwanan Apudyus un mannakabalin. Maila yu pay sakona mangulina manligwat langita mailabaw si bunot."

⁶⁵ Pinissay dit kangattuwana padi dit badut na utdit amoda sulag na un kanana'n, "Maisugang-gang kan Apudyus tun inugud na. Apay un masapul payyan nat uduma kustigu? Dingngol yuwon din imbaga na!

⁶⁶ Sinnat makanan yu?"

Insungbat da un, "Masapula mapatoy."

⁶⁷ Ot niluglugpaan da dit pasngit na kan dinanug da. Ot sadat udum, tinipak da un

⁶⁸ kanan dan, "Pugtuwam ud Kristu nu singngadan dit nanipak kan sika?"

Insulib Pedro Si Jesus

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mantutupak payyan si Pedro utdit paway sidit ummoy kan siya dit babai'n baba-unon didit kangattuwana padi un kanana'n, "Sika, osa ka pay sidat bulun ud Jesus un iGalilea."

⁷⁰ Yoong insulib na utdit sanguwanan da un losana kanana'n, "Naid tigammuk sinat piyaoma ugudon."

⁷¹ Ot utdit ummoy sit luwangan, inggaw payyan osa'n babai'n baba-unona nangila kan siya ot kinnanana utdat tagu'n iinggaw sidi un, "Satu, bulun Jesus un iNazaret."

⁷² Yoong insulib uman Pedro un kanana'n, "Sapataak un adik tigtigammu nat un tagu!"

⁷³ Masulit man ummadani kan Pedro dat tagu'n ininggaw sidi ot kanan da un, "Gattoka sika'd osa't dat kabbulunana ta maimatunan sinat gooy nat mambabagbam."

⁷⁴ Utdi imbagan Pedro un ulay nu madusa nu bokona tuttuwa dit ibagbaga na ot insapata na un kanana'n, "Adik tigtigammu nat un tagu!"

Ot dagusa nanullauk dit kawitan.

⁷⁵ Nagasmok Pedro dit imbagan Jesus kan siya un, "Daan payyan tullauk di manuk insulibakon si namitlu." Utdiyon, lummaksun ot nan-i-ibil.

27

Naidallay Si Jesus Kan Pilato

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

¹ Mawakas man, nambabagbagaan dat losana aap-apun di padi kan lalallakay di Judio dit koon da un mangipapatoy kan Jesus.

² Maabus man, piningil da un indallay kan gu-binnadul Pilato.

Sat Natoyan Judas

(Kingkingwan 1:18-19)

³ Utdit matigammuwan Judas un nangituyuk kan Jesus un nakoddongana mapatoy si Jesus, nambabawi ot innaḷa na dit tulumpulu'n pilak ot ummoy na inyulin sidat aap-apun di papadi kan lalallakay di Judio

⁴ ot kinnanana'n, "Nakabasulak ta intuyuk ku din naid si basula tagu!"

Yoong kinnanana da un, "Ngadan nat biyang mi utnat? Nangamung ka pay lawan!"

⁵ Utdi, indawat Judas dit pilak sit timplu ot kaysana ummoy namposol.

⁶ Inaknam dat aap-apun di padi dit pilaka kinnan dan, “Adin dit lintog taku ipalubusa maid-agamung sit pilak di timplu ta naigatang si angos di tagu.”

⁷ Ot nan-aampayunan da un igatang dit pilak sit pitan di manduduwin ta usalon da un mangilbonan sidat kakkaili.

⁸ Ot siya’d gapuna un san ngadan didiya pita inggana’t tun satun, “Pitan di Daḷa.”

⁹ Ot siya’d tungpal dit ingkanglit Jeremias un propetan Apudyus sidit un kanana’n,

“Inaḷa da dit tulumpulu’n pilaka siya’d bilanga nambabagbagaan dat piga’n kaganakan Israael un nangatang da kan siya.

¹⁰ Ot inusal da un inggatang sit pitan di manduduwin, siyadi dit imbilin Apudyus kan sakon.”

Sat Nansuknaan Pilato Kan Jesus

(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

¹¹ Summikad si Jesus sit atubang gubinnadul Pilato un mansukna kan siya. Inyimus Pilato kan siya un, “Sika kad dit Alin dat Judio?”

Summungbat si Jesus un, “Naibagamon!”

¹² Yoong utdit pabasulon dat aap-apun di padi kan lalalakay di Judio, adina sinungsungbatan dat impabasul da kan siya.

¹³ Isunga kinnan Pilato kan siya un, “Adim kad magngol danat ipabpabasul da kan sika ta adika sumungsungbat?”

¹⁴ Yoong naid osa’t sinungbatan Jesus sidat impabasul da ot nasnasdaaw si Pilato.

*Naikoddonga Matoy Si Jesus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16)*

¹⁵ Kada Piyestan di Nalausán, gagangay dit gubinnadul un mangiwaya si osa'n baluda kodawon dat tagu un mawayaan.

¹⁶ Utdiya timpu, ininggaw osa'n baluda nandinadinamag un mangngadan si Barrabas. *

¹⁷ Utdit nadatdatong dat adu'n tagu, inimus Pilato kan dida un, "Ngadan nat piyaon yu un pawayaak? Si Barrabas onnu si Jesus un mauguda Kristu?"

¹⁸ Siya'd imus na di onta tigammu na un apal dit gapun dit nangiyawatan da kan Jesus kan siya.

¹⁹ Bokona lawan sadi ta utdit mantutupak payyan si Pilato utdit tutuppakan di kuis, inggaw sulata impaitod dit asawa na un kanana'n, "Adika makabiyang sinat nalintoga tagu ta awad ininop ku maipanggop kan siya't dit labi ot talona umogyatak."

²⁰ Yoong sinugsugan dat aap-apun di padi kan lalallakay di Judio dat tagu un si Barrabas dit paipawaya da ot papatoy da si Jesus.

²¹ Siya'd gapuna'n utdit imuson Pilato kan dida uman un, "Singngadan na utdatu un duwa nat piyaon yu un pawayaak?"

Summungbat da un, "Si Barrabas!"

²² Ot inimus na un, "Ngadan nat kook kan Jesus un mauguda Kristu nu?"

"Pailansam si kulus," insungbat da.

* **27:16** Kanan dat udum un Jesus Barrabas dit ngadan na.

23 Inimus uman Pilato un, “Tapay? Ngadan nat nadadaga kingwa na?”

Ot amo indangsodangsol daot dit pakuy da un, “Pailansam si kulus!”

24 Utdit mailan Pilato un naid makwa na ot manlugiyona magulu dat tagu, nangala’t danum ot binuluwana dat ima na utdit atubang dat kaaduwan ot kanana’n “Naid biyang ku utnat mapatoyan dituwa tagu. Nangamung kayu pay lawan.”

25 Summungbat dat losana tagu un, “Dikami’t dan kaganakan mi ud sumungbat sin angos na!”

26 Utdi pinawayaan Pilato si Barrabas yoong pinasabid na si Jesus asina inyawat sidat suldadu dalapnu ilansa da si kulus.

*Nanliwliw-an Dat Suldadu Si Jesus
(Marcos 15:15-20; Juan 19:2-3)*

27 Utdi, innilnok dat suldadun gubinnadul Pilato si Jesus sit boloy gubinnadul ot nilikmut dat losana suldadu si Jesus.

28 Niluksub da dit badut na asida kinagoyan si nadokota luput.

29 Namalikawog da si nasaisait si imbalangat da utdit ulu na. Pinaaggoman da pay si basaw dit diwanana ima na asida nampalintumong sit sanguwana un nangam-amol un kanan dan, “Matattagu tun Alin di Judio!”

30 Niluglugpaan da ot inala da dit bassaw kan siya asida impang-ok sit ulu na.

31 Utdit abuson da un man-am-amolan, niluksub da dit ingkagoy da ot insukat da dit gagangaya badut na. Ot inlaksun daon un umoy ilansa’t dit kulus.

Sat Nailansaan Jesus Sidit Kulus
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² Utdit lumaksunan da utdit ili, inabat da tun osa'n tagu'n mangngadan kan Simon un iCirene ot impapilit dat suldadu'n pinabukud kan siya dit kulus Jesus.

³³ Ot dintong da dit igawa ngadnon da si Golgota un sat piyaona'n ugudon, "Igaw di Battukag."

³⁴ Inggaw da man sisi, initdan dat Jesus si basi un nakamsan si apdu dalapnu inumona yoong kapkapana man, adina.

³⁵ Maabus da mana ilansa't dit kulus, nam-bubunutan dat suldadu un nambibingayan dit badut na,

³⁶ asida nantupaka mamabantay kan siya.

³⁷ Sat ngatun dit ulu na nangikwa da si nangikanglitan da utdit gapun dit namabasulan da kan siya un kanana'n, "Siyatu si Jesus un Alin dat Judio."

³⁸ Naidisan pay un nailansa dat duwa'n tulisana nan-asisupang kan siya, osa't dit kapon diwanan na ot sat osa pay sit kapon kawigi na.

³⁹ Sadat manlaus, nanwitiwit da un nanginsultu kan Jesus un kanan dan,

⁴⁰ "Sika un mangibagbaga un yam-anom dit timplu asim ibangun obos si unog di tulu'n algaw, taguwom nat long-ag nu. Ot nu tuttuwa'n Anak dika kan Apudyus lumsa ka utnat kulus!"

⁴¹ Ot padana paya naipan-am-amol dat aapapun di padi kan mimistulun di lintog kan dadit lalallakay di Judio un kanan dan,

42 “Tinagu na dadit udum yoong adina matagu din long-ag na. Bokon kada siya’d Alin dadit iyIsrael? Nu lumsa’t din kulus naon, manuttuwa kami.

43 Mantal_god kan Apudyus kan kanana pay un siya’d Anak Apudyus ot nu tuttuwa’n napotog kan Apudyus, taguwona!”

44 Padana pay un inin-insultun dat duwa’n tulisana nailansa’t dit nan-asisupang na.

Sat Natoyan Jesus

(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Mamalintuud man si init, kinum_lop tun lubung inggana’t nandangwilis.

46 Mandangwilis man si init, nampakuy si Jesus si nadangsol_l un kanana’n, “Eloi, Eloi lama sabaktani?” Sat piyaona’n ugudon, “Apudyus ku, apay pinatungadak?”

47 Ot sadat uduma iinggaw sidi un nangngol_l sit imbaga na kanan da un, “Ay-ayyagana si Elias.”

48 Ot dagusa nanoddak dit osa kan dida’n ummoy nangala’t kama’t kaposu ummoy na insaw-saw sit kilom ot innigga na utdit pungtun dit basaw asina indukmit kan Jesus dal_lapnu supsupana.

49 Yoong kanan dat uduma, “Dal_lam yan ta ilan taku nu umoy Elias taguwon!”

50 Nampakuy uman si Jesus ot insuku naon dit angos na.

51 Utdi, dagusa nangkagwa’n napissay dit koltina’t dit timplu, manipud ngatu inggana’t dit lagayadana. Nanlunig ot nabtak dadit nangkaddakkola batu.

⁵² Nambukat pay dat lobon ot adu dat umungal un tagun Apudyus un natoy sidit.

⁵³ Umungal man si Jesus, ummoy da ud Jerusalem ot adu dat tagu'n nampail-an da.

⁵⁴ Magiknan man dit kapitan kan dat suldadu na un manga-andog kan Jesus dit lunig kan naila da dat losana napasamak, amoamod dit kimut da ot kinnanana da un, "Tuttuwa gayama Anak Apudyus!"

⁵⁵ Utdit adayu't akit, inggaw da pay adu'n babai'n mangoottap sidit mapaspasamak un siya dat nanligwat Galilea un naitungtung-ud kan tummuntulung kan Jesus.

⁵⁶ Inggaw kan dida da Maria Magdalena, si Maria un inan da Santiago kan Jose kan sat asawan Zebedeo.

Sat Nailbonan Jesus

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷ Masdom man, dummatong si Jose un osa'n baknanga iyArimatea kan osa pay sidat disipulus Jesus.

⁵⁸ Ummoy na kindaw kan Pilato dit ladag Jesus. Utdi imbilin Pilato utdat suldadu un maitod kan siya.

⁵⁹ Ot inalan Jose dit ladag asina nilukutan si napolkas un luput.

⁶⁰ Utdiyon ummoy na innilbon sit kakokwa na un inabutana'n dakola batu un lobon na pay lawan yoong. Maabus man, namallin si dakola batu ot intubot na utdit sagangaban didit lobon, asina kaysan.

⁶¹ Ininggaw pay sidi da Maria Magdalena kan sadit kangadan na un Maria un mantutupak un manisinnagung sit lobon.

Sadat Nangandog Sit Lobon Jesus

⁶² Mabigat man, sidit maabus dit al-algawa mansaganaan,[†] ummoy dat aap-apun di padi kan dat Fariseo kan Pilato.

⁶³ Ot kinnanana da un, “Apu, nagasmok mi un sadit katattagun payyan didit matuli, imbaga na un umungal kanu nu maikatlu’n algaw.

⁶⁴ Isunga ibilin nu ta maammaana maandogan dit lobon inggana’t dit maikatlu’n algaw ta ummoy kada lawan dat disipulus na akawon dit ladag na ta asida ibaga’t dan tagu’n ummungal un natoy. Ta nu makwa di, amoamodoton un makaallilaw tun maudi’n tuli na nu sadit damu’n imbagana’n siya’d imbaun Apudyus.”

⁶⁵ Ot kinnanana Pilato kan dida un, “Mangala kayu’t dan suldadu ot ammaan yu un paandogan din lobon.”

⁶⁶ Utdi, ummoy da inyamma dit tubot dit lobon asida minalkaan dalapnu matigammuwan nu mabukatan. Maabus man, tinengyan da dat suldadu’n man-andog.

28

Sat Ummungalan Jesus (*Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10*)

[†] **27:62** Sat ugalin dat Judio, manlugi dit al-algawa iillongan da utdit maipsukan inis sit Kalima ot maabus sit maipsukan inis sit Sabadu.

¹ Biggabiggat man dit umuna un al-algaw di sinduminguwan sidit maikabas dit al-algawa iillon-gan, ummoy da Maria Magdalena kan sat kangadan na un Maria innila dit nailbonan Jesus.

² Kakalata lawa'n nanlunig si nabilog. Inggaw anghel Apudyus un dummoba'n nanligwat langit un umoy namallin sit batu'n naitubot sit sagangan dit lobon ot nantupakana.

³ Makasiling dit ila na un kama't kilat kan napolkapolkas dit badut na.

⁴ Ot gapilpilan dat man-aandog sit amoamod un kimut da ot natukas da un kama dat natoy.

⁵ Yoong kinnanan dit anghel sidadit babai un, "Adi kayu kumimut, ta tigammuka inapon yu si Jesus un nailansa't dit kulus.

⁶ Naid situ ta ummungalon un siya dit imbaga na kan dikayu. Awe yu ta ikayu ilan tun naibanatana.

⁷ Asiyu daldalsona umoy ibaga't dat disipulus na un ummungalon. Ot makauna'd Galilea nu dikayu ot siyadi ud mangil-an yu kan siya. Tandaanan yu tuwa imbagak kan dikayu."

⁸ Utdi, nandaladalas da un kaysan un kumimkimut da yoong amod dit anggom da. Nanodtoddak da un ummoy nangibaga't dat disipulus Jesus.

⁹ Utdit manodtoddakan da, inabat Jesus dida ot kanana'n, "Ayan yu?" Ummadani da un umoy ummaggom sit ikin Jesus un nampalintumonga nandayaw kan siya.

¹⁰ Utdi kinnanan Jesus kan dida un, "Adi kayu umogyat. Ikayu ibaga't dan losana susunud ku ta umoy da ud Galilea ot maila da ud sakon sidi."

Sat Impadamag Dat Man-aandog

¹¹ Utdit manaddalanon dadit babai, ummoy sin Jerusalem dat uduma suldadu'n nan-andog sit lobon ot impadamag da utdat aap-apun di padi dat losana napasamak.

¹² Nandadatdatong dat aap-apun di padi utdat lalallakay di Judio ta tulagon da nu innon dit koon da. Pinasuksukan da dat suldadu si adu'n pilak

¹³ asida binilin dida un, "Ibaga yu utdan tagu un, 'Ummoy dat disipulus Jesus inakaw dit ladag na utdit labi utdit masusuyop kami,' kanan yu.

¹⁴ Ot nu matigammuwan ud gubinnadul tu, adi kayu madanagan ta dikami'd makabagbaga kan siya dalapnu maid mapabasulan yu."

¹⁵ Utdi, innalan dat suldadu dit pilak ot tinungpal da dit naibilin kan dida. Ot siyatu'd ul-ulnuga maipadpadamag sidan losana Judio inggana't tun satun.

Sat Nampail-an Jesus Sidat Disipulus Na Kan Nangibaunana Kan Dida.

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Kingkingwan 1:6-8)

¹⁶ Ummoy dadit kagwampu'u't osa'n disipulus Jesus sin bateled Galilea un siya dit imbagan Jesus un umoyan da.

¹⁷ Utdit maila da, nandayaw da kan siya yoong nanduwaduwa kampay dat udum kan dida.

¹⁸ Ummadani't Jesus ot kinnanana kan dida un, "Naitod kan sakon dit losana kalintogan sin langit kan situn pita.

¹⁹ Isunga ikayu utdan losana tagu't tun lubung ot tudtuduwan yu dida dalapnu mambalin da un

disipulus ku. Bunyagon yu dida't din ngadan
Ama, Anak kan Ispiritu Santu,

²⁰ kan tudtuduwan yu dida un mantungpal
sidan losana imbilin ku kan dikayu. Ot
tatandaanan yu, awadak un kankanayuna
mamulubulun kan dikayu inggana't anungus
ditun lubang.”

Ugud apudyus = Ti baro tulag New Testament in Kalinga, Limos

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limos Kalinga (Kalinga, Limos)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kalinga, Limos

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

51cedb11-17ce-5acb-99f5-9c08ef8013c0